

Orman ve Av

Yıl: 2011 / Temmuz - Ağustos / Sayı:4

**Gazi Yerleşkesi
tarih oluyor...**

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TARAFINDAN İKİ AYDA BİR YAYIMLANIR.

Yıl: 2011 | Temmuz-Ağustos | Sayı: 4 | Cilt: 88 |
ISSN 1302-040X

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA
SAHİBİ**

GENEL BAŞKAN
MUSTAFA YUMURTACI

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Dr. MURAT ALAN

EDİTÖR
Doç. Dr. SEZGİN ÖZDEN
ozden@karatekin.edu.tr

YAYIN KURULU
Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR
Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN
Doç. Dr. Oktay YILDIZ
Dr. Mehmet Ali BAŞARAN
Serkan AYKUT
Yrd. Doç Dr. Cihan ERDÖNMEZ
Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize
ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ:
TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TUNA CAD. NO: 5 06410 KIZILAY/ANKARA

TEL-FAKS
0312 433 84 13

www.ormancilardernegi.org

ormancilar@ttmail.com
bilgi@ormancilardernegi.org

BASKI
DÖNMEZ OFSET

GRAFİK TASARIM
Güngör GENÇ

KAPAK FOTOĞRAFLARI
Anonim

Editörden

Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN

1 72 yıllık tarihe sahip ormancılığımızın tarihine damga vurmuş sembolik öneme sahip yerler kişiler ve binalardan söz edilebilir. Örneğin Hoca Ali Rıza Efendi, Profesör Bernhard, Kemal Aşk hemen ilk akla gelen tarihi şahsiyetlerdir. Ayancık Zindan ve Çangal ormanları, Karabük Yenice ormanları, Dursunbey ormanları mesleğimiz açısından özellikli yerlerdir. Yine tarihi özellikleri nedeniyle İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi yerleşkesindeki bazı binalar, Taş Bina ve Gazi Yerleşkesi aynı şekilde sembolik ve ormancılık tarihi açısından önemli yerlerdir. Bir çok meslektaşımızın mesleğe başlamak için ilk gittikleri yer olan Taş Bina elden çıkarıldı. Şimdi de allem edilmiş kalem edilmiş Gazi Yerleşkesi de devredilmiş. Ormanlıların “gözü aydın”. Bu vebalin altına imza atanların içi rahat mıdır acaba? Bilinmez...

Orman ve Av'ın bu sayısında yukarıda sözünü ettiğim devire ilişkin yazılar ağırlıkta. Konunun önemi gereği bu sayının ağırlığını Gazi Yerleşkesinin devrine ilişkin yazılar üstlendi.

Bu sayıda ODTÜ Ormanını kuran meslektaşımız Ahmet Tarhan'ın hayat öyküsüne ilişkin Sayın Kemal Kaya'nın inceleme ve görüşmelerine dayanan çok özel bir yazıyı bulabilirsiniz. Özellikle step bölgelerinde ağaçlandırma çalışması yapan meslektaşlarımızın okuması gereken bir yazı.

Hazin Cemal Gültekin ismini son yıllarda sıkça duyar olduk. Özellikle Eğirdir Fidanlığında yapmış olduğu çalışmalar onun isminin meslek kamuoyunda yayılmasında etkin olmuştu. Sayın Gültekin farklı bir ormancı. Geçen sene bir toplantıda tanışma fırsatı bulmuştum. Bakış açısı ve çalışma azmi onu ilk paragrafta bahsettiğim tarihe geçen ormancılar arasına sokacaktır. Dr. Murat Alan Sayın Gültekin ile bir söyleşi gerçekleştirdi. Bu sayıda ilgi çekebilecek bir diğer yazı da bu söyleşi kanımca.

Bu sayıda TODEG'in düzenlediği Karapınar-Ereğli gezisi, Salih Sönmezşık ve Yücel Çağlar'ın Ormancılık Örgüt yapısında son dönemde yaşanan gelişmelere ilişkin bir yazısı, Kubilay Özyalçın'ın ilginç yazılarından birisi olan Biyokütle ile ilgili yazısı, Doğa ve Kültür bölümünün yazarı Dr. Cihan Erdönmez'in ilgi çeken yazıları, Hazin Cemal Gültekin'in Kartopları'nı tanıttığı yazısı ve Dr. Kaan Özkazanç'ın Çıvgın'ı tanıttığı köşesini de bulabilirsiniz.

Tüm üyelerimiz ve okurlarımızın Dergide aradıklarını bulmaları dileğiyle...

İçindekiler

Editörden	1
Başyazı: Ormancılığımız Nereye Götürülüyor?	2
Ortadoğu Teknik Üniversitesi Ormanının Kuruluşu ve Bu Ormanı Kuran Ahmet TARHAN'ın Hayat Hikayesi	5
Söyleşi: Hazin Cemal Gültekin	13
Karapınar-Ereğli Gezisi	22
Yücel Çağlar'ın Kaleminden	24
Enerji Gereksinimi İçin Biyokütle	31
Orman Genel Müdürlüğü'nün Yapılanamaması	34
Beğenmedim! Kapatın!	35
Gazi Yerleşkesi Gelişmeler	36
Niçin Şeffaflıktan Kaçınıyorsunuz?	37
Orman Genel Müdürlüğü; 172 Yıllık Belleğini ve Emekle Oluşmuş 60 Yıllık Birikimi Sorumsuzca Yok Ediyor	38
Yorum Size Ait	39
Ormancılık Tarihinden 5	40
Doğa ve Kültür	42
Kartopları	45
Çıvgın	49
Denetim Raporu	53
Kitaplardan	57

Başyazı

Ormancılığımız Nereye Götürülüyor?

Fotoğraf: Anonim

Ormanların ülke için önemi biliniyor. Odun hammaddesi üretimi yanında, su kaynaklarının güvencesi olması, insan yaşamının temel gereksinimi olan temiz havayı üretmesi, toprağı koruması, pek çok bitki ve hayvanın yaşam alanı olması ormanın önemini gösteren birkaç konu. Ağaç türlerinin hasat yaşına göre ormancılık için alınacak bir karar en az 60-100 yılı etkileyebilmektedir.

Türk ormancıları bu yıl 172 yılı geride bıraktılar. Geriye bakıldığında ormancılar, ülkenin odun hammaddesi gereksinimini karşılamak yanında, insanların can ve mal güvenliğini sağlayan pek çok projeye imza attılar/atıyorlar. Bu çalışmalar yanında halkın dinlenmesine ve eğlenmesine de hizmet etmiştir ormancılar.

Step ortasında ODTÜ'nün yemyeşil bir yerleşkeye kavuşmasında, "Yeşil Kuşak" ağaçlandırmalarıyla, pek çok il ile birlikte Ankara çevresinde geniş alanların yeşillendirilmesinde en büyük pay ormancılarındı. Türkiye'de bugüne kadar 2 milyon hektarın üzerinde ağaçlandırma yapmışlar, su ve rüzgâr erozyonunu, kumul hareketlerini durdurmuşlardır. Sonuçta ormancılar üzerine düşen görevleri yapmak için canla başla çalışmaktadırlar.

AKP iktidarında 2003 yılında Çevre ve Orman Bakanlıkları birleştirilmiş, ormanların ve ormancıların aleyhine uygulamalar başlatılmıştır. Çevre konuları abartılı olarak öne çıkarılmış ve ormancılık ikinci plana itilmiştir. Bu dönemin ilk uygulamalarından biri orman kamplarının özel kişi ve kurumlara devredilmesidir. Bugün Orman ve Su İşleri Bakanlığı dışında çoğu kamu kurumu kampları hala kullanılmaktadır. Ne acıdır ki çoğu orman kampı bugün hiç kimse tarafından kullanılmamakta ve terkedilmiş durumdadır. O gün bu kampları bir yaranma ve zafer edası ile devredenler acaba bugün ne düşünmektedirler?

Çevre ve Orman Bakanlığı döneminde HES'lerin (Hidroelektrik Santralleri) tüm ülkeye yaygınlaştırılması, HES kurulan akarsuların su kullanım haklarının yerli ve yabancı şirketlere devri, korunan alanlar dahil

ağaçlandırma alanlarının maden aramalarına açılması gibi ormanların aleyhine pek çok uygulama yapılmıştır. Bu arada açılan atama yükselme sınavı ile meslek kargaşası yaratılmış, pek çok şubeye yetersiz ve yeteneksiz kişiler atanmış, yaratılan kargaşadan yararlanılmak hedeflenmiştir. Diğer yandan da aslı olmayan “Dünyada en fazla ağaçlandırma yapan ülkeyiz”, “Ormanlarımız Artıyor, Teşekkürler Türkiye” söylemleri öne çıkarılarak gerçekte ormanlar aleyhine çeşitli yasal düzenlemeler yapılmış ve yapılmaktadır.

Çevre ve Orman Bakanlığı döneminde hükümet ormanlarla ilgili programını uygulamaya koydukça bazı engellerle karşılaşmıştır. Bu engellerin kaldırılması için Kanun Hükmünde Kararnameleri (KHK) kullanmaya karar vermiştir. 8 Haziran 2011’de yürürlüğe giren 636 sayılı KHK ile Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuş, bundan yaklaşık bir ay sonra 4 Temmuz 2011’de çevre ve şehircilik ayrılarak Orman ve Su İşleri Bakanlığı kurulmuştur. Ormanlılar bu ayrılmaya sevinmişlerdir(!). Hiç değilse ormanlar şehirleşmeye kurban edilmeyecek diye düşünmüşlerdir. Ancak kimse 1 ay içinde ne gibi bir gelişme yaşandığı, hangi ihtiyacın ortaya çıkıp da bu değişikliğe gidildiğini anlayamamıştır. Basın ve kamuoyu da bu konuyu hiç merak etmemiş, sorgulamamıştır. Sanırsız basının da bir bakanlık kuruluşundan daha önemli haber ve takipleri bulunmaktadır. Bu değişikliklerle Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü ile Orman ve Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü kapatılmış, OGM (Orman Genel Müdürlüğü) içinde Daire Başkanlıklarına dönüştürülmüştür. Yani Ormanlık oldukça küçültülmüş, OGM içinde de şube müdürlükleri hakim olunamayacak ve etkin kullanılamayacak bir sayıya ulaşmıştır.

Yukarıdaki düzenlemeler tam anlaşılmadan 17 Ağustos 2011’de 648 sayılı KHK yürürlüğe girmiştir. Bu kararname ile eksik(!) kalan konularda “ek düzenlemeler” yapılmıştır. Bu KHK’nin ormancılığı ilgilendiren en önemli yanı ise Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMPGM) görevlerinin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü’ne devredilmesidir. 648 sayılı KHK’nin 10. Maddesinde Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü’nün görevleri arasında (Madde13/A); aşağıdaki a) ve c) bentlerini sayılmaktadır.

a) Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların tescil, onay ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tescil etmek.

c) Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak.

Bu iki bentte sayılan görevler ile DKMPGM de işlevsizleştirilmiş, adeta gereksizleştirilmiştir. Çünkü DKMPGM’nin en can alıcı görevleri bir başka Bakanlık bünyesindeki genel müdürlüğe verilmiştir. Böylece Ormancılığın bir genel müdürlüğü ve dolayısıyla ormancılık bir darbe daha yemiştir. Ormancılık üst yönetimi bunlara niçin sessiz kalabilmekte, bu olumsuzlukları sineye çekebilmektedir.

648 sayılı KHK’nin 23. Maddesi ile de mera, yaylak ve kışlaklar yapılaşmaya açılmıştır. Bu düzenlemelerin yapılmasıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanın TOKİ eski başkanı olması da göz önüne alındığında ormanlar, meralar Milli Parklar birer şantiyeye dönebilecektir. Hatta bu kararname ile Koruma Kurulları’nın da görevlerine son verilmiş, Cumhuriyet tarihi boyunca ilan edilen yaklaşık 1000 adet sit alanının Bakanlık

Fotoğraf: Dr. Murat ALAN

uzmanlarınca yeniden değerlendirilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır. Bütün bu olaylar AKP iktidarının yaptıklarının “büyük fotoğrafı”nı da ortaya çıkarmıştır: doğa, orman, milli park, mera yaylak, kışlak, sit alanları boş ve gereksizdir, asıl olan buraların yapılaşmaya açılması ve yandaşlara çıkar sağlanmasıdır.

Yukarıdaki gelişmeler olurken çoğu meslektaşımız ise “ustalık döneminde” bölge müdürü, daire başkanı, genel müdür yardımcısı, genel müdür olma peşine düşmüşler, bir kısmı da bu amaçlarına ulaşmışlardır. Her dönem ve uygulama kendine işbirlikçiler, yandaşlar bulabilir. Oysa ormancılık “tarihi günlerden” geçmektedir. Küçük hesaplar yerine mesleğin “büyük ve şanlı fotoğrafında” yer almak gerekmektedir.

Yaşanan son gelişmelerden birisi ormancılarının simgesi ve onuru olan Gazi Yerleşkesi’nin Başbakanlığa devredilmesidir. Bu devre ilişkin Protokolün 2007 yılında imzalandığı söylenmektedir. Bu protokolü imzalayan Genel Müdür şimdi milletvekili olmuştur ve bu yaptıkları ile ormancılık tarihinde yerini almıştır. Derneğimizin de içinde bulunduğu “Gazi Yerleşkesi Platformu” tarafından bilgi istenmesine karşın yetkililerce bilgi de verilmemiş, verilememiştir. Söylendiğine göre Başbakanlık yetkilileri ormancıları “sizler 4 yıldır niçin Gazi Yerleşkesinden taşınma işlemlerini halletmediniz?” diye sorgulamaktadırlar.

Öte yandan OGM üst düzey yetkilileri, 04.08.2011 tarihli yazı ile Gazi Yerleşkesi’nin “1. Derece Doğal ve Tarihi Sit Alanı” derecesinin “III. Derece Doğal Sit Alanına” dönüştürülmesi için başvuru yapmışlardır. Bu başvuruda; Gazi Yerleşkesindeki bitkilendirmenin 1992 yılında yapıldığı ve burasının yapay bir alan olduğu kurum temsilcilerince ifade edilmiş, “3. Derece Doğal Sit Alanı” değişikliği gerçekleştirilmiştir. Bu tür amaçlı ve yanlış bilgilendirme mesleğimiz elemanlarınca nasıl yapılabilmektedir? Oysa Gazi Yerleşkesindeki ağaçlar en az 50-60 yaşında ve hatta üzerindedir.

AKP iktidara geldikten sonra, ilk önce genel müdürlüğümüze ait tüm eğitim ve sosyal tesisler elden çıkarılmış, ormancılarının simgesi olan Taş Bina TBMM’ne devredilmiş, 1925 yılından beri hizmet veren Söğütözü Fidanlığı tesisleri TOBB’a devredilmiş, İstanbul’daki Alemdağ Fidanlığı peşkeş çekilmiş, en eski ve örnek orman işletmelerinden birisi olan Karabük Orman İşletmesi gibi birçok işletme ve bölge müdürlük tesisleri TOKİ’ye verilmiştir.

En güncel olarak da, her ne kadar yetkililer resmi olarak herhangi bir yanıt vermeseler de Orman Genel Müdürlüğü Gazi Yerleşkesi ile İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü Yerleşkelerinin başka kurumlara devri veya satılması söylentileri dolaşmaktadır.

Yukarıda özetlendiği gibi sistematik olarak ormancılığa, ormana ve doğaya karşı saldırılar yapılmakta ve kurumsal kimlik yok edilmeye çalışılmaktadır. Ormancılar yapılaşma, yandaşlara çıkar sağlama konusunda bir engel olarak görülmekte, ormanlar konusunda alınacak kararların, atılacak yanlış adımların ise en az 50-100 yılı etkileyeceği göz ardı edilmektedir.

Bu gelişmeler “ormancılık tarihinin” kaydına girerken, kendi küçük çıkarları için uygulamalara karşı çıkmayanlar veya işbirliği yapanlar, ileride ormancılığa ve ormana karşı bu yaptıklarının hesabını verecekler, bu gerçekler ortaya çıktıkça da yaptıklarının altında kalacaklardır.

Saygılarımızla,

TOD YÖNETİM KURULU

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Ormanının Kuruluşu ve Bu Ormanı Kuran Ahmet TARHAN'ın Hayat Hikayesi

Kemal KAYA

Ortadoğu Teknik Üniversitesi ormanı tartışmasız Ankara'nın en büyük ve en başarılı yeşil alanıdır. Türkiye'nin zor yıllarında yapılan 2000 hektar civarındaki bu ağaçlandırma çalışmasının hikâyesini birinci ağızdan dinlemek üzere Ahmet Tarhan Bey'i aradım ve isteğimi anlattım. Ahmet Tarhan Bey 91 yaşına rağmen beni kırmadı, evine gelmemi de istemedi ve Dernek merkezimize kendi geldi. Kendisine söyleşi amacımı anlattım. Dedi ki "Seninle bir söyleşi yapamayacağız. Çünkü bazı şeyleri hatırlamıyorum. Ancak Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği'nin 2003 yılında yayınladığı Sözlü Ormancılık Tarihi kitabında kendi özgeçmişimi, meslek hayatımı anlattığım metinleri ve İsmet İnönü ile çekilmiş bir fotoğrafımı getirdim. Burada istediğin bütün bilgiler var.

22/Aralık/96 İsmet İnönü ile birlikte

İsmet İnönü (Genelkurmay Başkanı), Orta Anadolu Kavakçılık Araştırma İstasyon Bölge Md. ile birlikte Sedir ağaçlarının isim plakalarını değiştirerek NEMER Orman YHK. Md. Ahmet TARHAN'ı ziyaret etmek / Bir yeni imtihan) istediği olay.

Mesleğimize ve kamuoyuna bu hikâyeyi bir kere daha anımsatmak, değerlerimizin giderek yok olduğu, meslek dayanışmasının kaybolduğu bu günlerde yararlı olabilir diye düşündüm. Yukarıda söz edilen kitaptan yapılan alıntılarla Ahmet Tarhan'ın özgeçmişi, ormancılık hayatı ve Ankara'nın en büyük yeşil alanının kuruluş hikâyesini derledim. Bilenler bilir. Bilmeyenlere veya bilip de bilmezlikten gelenlere de duyurmak sanırım yararlı olacaktır.

Saygılarımla...

Ahmet TARHAN anlatıyor;

“Bendeniz Bolun’un Göynük ilçesinde 21 Temmuz 1920 tarihinde dünyaya geldim. İlkokulu Göynük’te, orta ve liseyi Kastamonu’da okudum. 1946 yılında İstanbul Orman Fakültesinden mezun oldum. İlk görevime, 31 Temmuz 1946 yılında Çanakkale Orman Bölge Şefliğinde Bölge Şefi olarak işe başladım. 1948-1950 yılları arasında Mudurnu Orman İşletme Müdürlüğü emrinde Bölge Şefliğinde çalıştım. 1950-53 arasında İnegöl Orman İşletme Müdür Muaviniği, 1953- 1955 Tokat Orman İşletmelerinde Müdür Muaviniği, 1955-1957 Ankara Orman Fidanlık Müdürü emrinde mühendis, 1957-60 Balıkesir Orman Fidanlık Müdürlüğü ve 1960-1974 arasında Ankara Orman Fidanlık Müdürü ve Orta Anadolu Kavakçılık ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Araştırma İstasyon Müdürlüğü görevlerinde bulundum. 1974 tarihinde kendi isteğimle emekli oldum.

Hepimiz, aşağı yukarı aynı koşullar altında bu meslekte çalıştık. Bundan kırk, kırk beş sene evvelki durumları hepiniz biliyorsunuz. Orman işletmeleri yeni açılmaktaydı ve bizlere büyük görevler düşüyordu. Ben dokuz sene orman işletmelerinde çalıştım. Gerek yangınlarda, gerek kaçakçılıkta, gerek istihsalde, gerek inşaatla arkadaşlarım gibi çalışmaları yaptım. Meslek hayatımın büyük bir kısmı ağaçlandırma ve fidan dikme işlerinde geçmiştir. Ben orman

işletmelerinde çalıştığım durumu bir tarafa bırakıyorum, esas branşım olan ağaçlandırma çalışmalarımı size anlatmaya çalışacağım.

Tokat’ta orman işletmesindeyken eşim hastalandı. Mutlaka ameliyat olması gerekiyordu. Orman Genel Müdürlüğüne durumu anlattım; tayinimi istedim. Beni 1955 Ağustos ayında Ankara Orman Fidan Müdürlüğü emrine tayin ettiler. Ankara Orman Fidanlık Müdürü rahmetli Kemal UNGAN Beyefendi idi. Onunla müşterek çalıştım. Orman ağaçlandırma ve fidanlık çalışmaları hakkında çok şey öğrendim. Adeta bana hocalık etti. Burada çalışırken Haziran 1957 tarihinde Balıkesir Orman Fidanlığına fidanlık müdürü olarak tayin edildim. Balıkesir’de orman fidanlığı yoktu ve o zaman orman başmüdürü Orhan SAATÇİ idi. Onun çok yardımlarını gördüm. Artı, şunu da söyleyeyim; 1957 senesi Türkiye’nin yokluklar yılı. Çocuğunuza bir kurşun kalem alamıyordunuz. Bir paket yağ için de saatlerce kuyrukta duruyordunuz. Ben de süratle fidanlık kadrosunu kurdum. Yanıma orman mühendis muavini Lütfü ERDOĞAN’I da verdiler; çok iyi çalışan bir arkadaştı. Hemen o sene istimlak edilen fidanlık sahası İzmir istikametine doğru Balıkesir’e 20 km uzaklıkta bir sahaydı. Fidanlığın etrafını dikenli telle çevirdik.

Ana yollar, tali yollar yaptırdık. Sahanın kuzey ucuna İzmir’den getirdiğimiz servi fidanlarıyla bir rüzgâr perdesi yaptık. Balıkesir Ovası’nı tanıyan herkes bilir; burada zaman zaman ziraata zarar veren bir rüzgâr etkisi vardır. Bunu önlemek için

o rüzgâr perdesini de tesis ettik. Parselleri tespit ettik. Balıkesir ılıman bir bölge olduğu için kış aylarında da inşaat yapıldığından, bir idare binası yaptık. Biz binayı yaptıktan sonra da benim projesini yaptığım fidanlık müdürlüğü binası, Orman Genel Müdürlüğü tip projesi oldu. Bu işleri, yani fidanlık kuruluşunu, fidanlık altyapısını bir sene zarfında yapmış olduk. Diğer taraftan bu işleri yaparken Esat BUDAKOĞLU'nun ve Seyfi CİZRALI'nın teşvikleriyle Balıkesir-Bursa istikametinde, 9 km mesafede Değirmen Deresi Havzası var, oldukça geniş bir vadi, buraya bir ağaçlandırma yapılması teklif ediliyor Başmüdürlüğe. Onlar da bu ağaçlamayı yapmaya karar veriyorlar. Biz bunun projesini yaptık, vadideki yamaçları saha yaptık. Ondan sonra Eskişehir Fidanlığımdan, İzmir Fidanlığımdan 150 Liraya fidanlar getirttirdik. Tabii elimizdeki fidanlar tamamen o zamanın koşulları içinde torbalarla topraklı olarak geldi. Bunları teraslara diktik. Daha içerilere de kayın, cınar, akçaağaç, biraz da kızılğöbeği diktik. Bu çalışmalarımızı yaparken Orman Genel Müdürlüğünde İnşaat Müdürlüğü yapan rahmetli Kemal KANCA Bey vadiye üç set yaptı. Bu setler su dolduğu zaman gayet güzel bir havuz manzarası teşkil etti. Biz zaten bu Değirmen Deresi ağaçlaması projesini yaparken bu bentleri de göz önüne alarak, bunun civarındaki ağaçlamalarımızı mesire yeri veya piknik sahası olacak şekilde planlamıştık. Bunu da tahakkuk ettirdik. Bugün bu saha kırk iki yaşındadır. Tam anlamıyla bir orman manzarası almıştır, bu sahayı daha sonra biraz daha genişletmişler. İzmir' den, Balıkesir' e gidenler bu sahayı mutlaka görür. Böylece Değirmen Deresi ağaçlamasını ve Balıkesir Orman Fidanlığı ağaçlamasını bitirdik.

27 Mayıs 1960 tarihinde ihtilal oldu. İhtilalden bir ay sonra, rahmetli Orman Genel Müdürü Sayın Ali KARAĞAÇ Bey telefonla beni aradı; çok acele olarak Ankara'ya gelmemi emretti. Ankara'ya geldiğimde Sayın KARAĞAÇ bana şunları anlattı. Devlet Başkanı Rahmetli Orgeneral Cemal GÜRSEL Ankara civarında bir Atatürk Ormanı kurulmasını arzu etmiş. Atatürk Ormanı sahası teşkilatımız tarafından Ankara civarında aranmış, münasip bir saha bulunamamış.

Orta Doğu Teknik Üniversitesinin şimdiki Gölbaşı'ndaki arazisi bu Atatürk Ormanı sahası için tahsis edilmiş. Eymir Gölü Havzası'nın bir kısmı, Keklik Pınarı, Fen Lisesi sırtlan, kiremit fabrikası ve Konya yolu kabaca hudutları içinde bir saha. Sahanın toplamı da aşağı-yukarı 2.000 hektar kadardır. Saha ODTÜ'nün, ama Atatürk Ormanının projesi, saha tahdidi, ağaçlama tesisi için masraflar ve kuruluş hizmetleri Orman Genel Müdürlüğü tarafından yapılacaktır. Yani parasal yönü Orman Genel Müdürlüğünce karşılanacaktır. Yukarıda arz ettiğim gibi Balıkesir Değirmen Boğazı ağaçlandırma çalışmalarım Sayın Ali KARAĞAÇ Orman Başmüdürü iken yakinen biliyordu. Kısa zamanda bu çalışmaların verimi için Atatürk Ormanı kurma görevini de bana verdi. Şimdi, bu gibi işler bugün teknik imkanlar dahilinde çok kolaylıkla yapılabilecek işlerdir. Bugün her şey var; traktör var, dozer var. Makineli çalışmalar fevkalade güzel yapılıyor. Ama o tarihteki koşullar altında bu çalışmaları mütalaa ederseniz o zaman bu kıymetlenir.

1957 senesinde zamanın Ziraat Bakanı, Ağaçlandırma ve Orman Fidanlık Müdürlüğü'nü kapattırmış. Fidanlık kapanınca, ortada personel yok, fidanlık yok. Yalnız eski fidanlıktan bir parça üzerine kavak çalışmaları yapıyorduk 1956 senesinde. Onlara bakmak üzere bir fidancı bir de araştırma konusunda Şahabettin KURTÇA isminde bir mühendis arkadaşımız var. Başka hiç kimse yok. Diğer taraftan Orman kuracağımız saha tamamen kurak bir etki altında, susuz bir ağaçlandırma yapılma olasılığı yok. Diğer taraftan bize verilen emirde de bu ağaçlama sahası çok kısa bir zamanda ağaçlandırılacak. İcap ederse ağaçlama sahasında 400-500 amele çalıştırılacak ama bir an evvel bu ağaçlama sahası yapılacak deniyordu. Bu durum karşısında ben zaten 1955-56 senesinde Ankara fidanlığında çalıştığım için bu sahayı biliyordum. Daha evvel Eymir Gölünde bir deneme sahası, bir örnek yer vardı arazide. Eymir Gölünün doğu kısmında ufak bir ağaçlama yapmışlardı. Gene o tarihlerde bunun genişletilmesi ve Eymir Gölünü ağaçlandırmak üzere rahmetli Fikret SAATÇIOĞLU gelmişti. İlk olarak Kemal UNGAN Bey, ben, Şevket Bey bu sahaları görmüştük. Orada sulama tesisatı

Fotoğraf: Güngör GENÇ

yapılamayacağı ve ağaçlama da zor olacağı için bazı istisnalar kaydettik ve çalışmalar böylece kaldı. Temmuz ayında tetkik ettim, acaba burada bu ağaçlamayı nasıl yaparız diye. Bu ağaçlamada Ankara'nın bir özelliği var, onları ben zaten evvelden biliyordum. Şöyle ki: Haziran ayında, yani gün dönümünde, 15- 25 mm arasında ekstra bir yağış vardır. Bu genel verilere göre 20-25 mm saatte bir yağıştır. Eğer bu yağışı orada yapacağımız terasların içinde tutabilirsek, yağmuru toprak emdiği takdirde hiç olmazsa 15-20 gün, bir ay toprak rutubetini muhafaza etmiş olur. Diktiğimiz fidanlar da hem rutubetin sıfır olduğu bir dönemde, hem de hayatta kalabilecek düşüncesiyle böyle bir hareket yapmayı düşündüm. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinden rahmetli Ord. Prof. Dr. Hikmet BİRAND'dı. Durumu kendisine anlattım. Dedi ki bana: *"Beni sahaya götür"* Beraber sahaya gittik, kendisine size bahsetmiş olduğum sistemi anlattım. Dedi ki: *"Yapacak başka bir şey yok. Çok zor bir görev almışsın, fakat dediğin sistem benim aklıma yattı. Bu sistemle burada ağaçlama yaparsan başarılı olursun"* Ve ilave etti: *"Bizim Fen Fakültesi bahçesinde karaçam fidanları diktik, onlardan iki bin tanesini ambalajlayarak sen al, buraya dikebilirsin"* dedi. Fidanlar da 4-5 yaşındaydı. Bu anlattığım olaydan sonra ODTÜ Rektörü Sayın Kemal KURDAŞ ile temasa geçtik. Sahanın Orman Genel Müdürlüğü'ne tahsisi için. Bu sahada Orman Genel Müdürlüğü tarafından Atatürk Ormanı ağaçlaması yapılması şartıyla 1972 senesinde bitecek olan bir protokol imza ettik. Şimdi sahanın özellikle mesafe durumlarını ben kısaca size tespit ettiğim şekilde takdim etmek isterim.

Sahanın özellikleri ve meteorolojik verileri:

İklim Özellikleri: Günlük ortalama ısı 17,7 C°, yıllık yağış 340 mm ve vejetasyon mevsiminde yağış 125 mm frekanslı. En şiddetli yağış 20,3 mm/saatmiş. Böyle müspet ölçülerde Temmuz ayındaki rutubet sıfırdır. Kısacası, iklim Orta Anadolu'nun step iklimidir.

Topografik Durumu: Saha genellikle sarp ve arızalıdır. Sahada meyil % 5 ile 50 arasındadır. Tepede bazı kısımlar düzlükten ibarettir. Eymir Gölü'nün rakımı 885 m, sahanın en yüksek kısmı da 1250 metredir.

Toprak Yapısı: Toprak sığrı ve boyunlarda ve düz yerlerde orta derin, dik yamaçlarda sığdır. Toprak neveleri; silisli, çakıllı, killi ve ağır killidir.

Ağaçlama Tekniği ve İdari Düşünceleri:

Ağaçlama sahasına sulama şebekesi yapılma imkânı olmadığına göre, temmuz ayındaki nispi rutubetin % 0 olduğu düşüncesi göz önüne alınarak iki baştan kapalı tekne teras yapılması daha uygun görülmüştür. Bu tekne terası Türkiye' de hemen hemen hiç tatbik edilmemiştir. Bundan kasıt karasal iklime karşı tedbir almak. Biliyorsunuz sıfır meyil oluyor, fakat sıfır meyil yapamıyorsunuz. Yağmur aktığı zaman mutlaka bir tarafa akıyor, bazı yerler kuru kalıyor. Yani özellikle bir sınıflama yapamıyorsunuz. İşte bunun için terasları üçer metre uzunlukta kapalı olarak yaptık, yani bir nevi tekne terası. Bunun için de yağmurlar yağdığı zaman tekneler dolacak. Oradaki toprak tarafından emilecek ve temmuz ayındaki kuraklıktan fidanları kurtaracak. Fidanlar da hayatını idame ettirecek.

Aralıklı Mesafe Mesaleleri: Bunları da meyil mesafe formülüne göre tespit ettik. Şimdi yağmur yağdığı zaman toprağa göre, meyile göre de yağmur tanecikleri hesaplanır. Toprağa değmediği zaman yağmurda statik bir enerji vardır. Fakat yuvarlanarak toprağa değdiği ve toprağı erozyona sürüklediği an kinetik enerjiye döner. İşte bu toprağı sürüklediği kısım iki teras arasındaki mesafedir. Bunu iyi tespit etmek lazım. Aksi takdirde bize hiç bir fayda vermez. Biz bunları tespit ettik ve hesaplarımıza göre ortalama teras alanı mesafesini bulduk. Bu da aşağı-yukarı 4 m civarında oluyor idi.

Bu terasları yaparken bazı kayalık kısımlar oluyor, parçalayamıyorsunuz. Bu kayalık kısımlar çıktığı zaman hektarda teras uzunluğu, aşağı yukarı 1200 metreyi buluyor. Düz veya az meyilli yerlerde İspanyol çukuru tatbik edilmiştir. Çukurun devamında onun su havzasını genişletmek için kanal açmak gerekir. Çukurdur bu; ıslah çukuru olarak adlandırılmış. Arazideki fidan aralık mesafelerini bozmamak için düz sahaları da bu aralık mesafelere, tesviye eğrisine paralel olarak daima dikkat ettik. Ve bu duruma göre arazide 3x4, 4x5, 4x4 metre aralık mesafe ile fidanlarımızı diktik. Bu tetkiklerimiz neticesinde Sayın Nejat KAYIN ile birlikte Atatürk Ormanı Projesi'ni tahsis ettik. Orman Genel Müdürlüğü her türlü imkanı bize sağlayacak ama bu ağaçlandırma çok kısa bir zamanda tahakkuk edecekti. Bu emir karşısında Sayın KARAAĞAÇ'a; "Beyefendi tüm bunları biz yaparız, eksik olmayın. Siz de bize yardım edeceksiniz. Ama sizden üç isteğim var" dedim. "Şöyle isteklerim: Bir; yeniden kurulacak Orman Fidanlık Müdürlüğü'ne teknik personel

hariç istediğimiz kadar boş kadro vereceksiniz. Boş kadrodan da kastım, şimdi siz bunu istersiniz işe yaramayan insanları gönderirler, bu da bir işimize yaramaz. İkinci isteğim; Orman Fidanlık Müdürlüğü'ne ita amirliği veriniz. Üçüncü isteğim de Türkiye Orman Fidanlıklarından Atatürk Ormanı'na fidan tahsisi yetkisi verilmesi". Sayın Genel Müdür bu üç isteği de kabul etmiştir. Bu çok büyük, muazzam bir saha; fidanlıkta fidan yok. Ankara Fidanlığı kapatılmış, yazışmaları kim yapacak? Ben buradan gidiyorum fidanlıklara. Oturup orada yazı yazıyoruz; Orman Genel Müdürlüğü adına da imza ediyorduk. Fidanlık müdürüne bırakıp Ankara'ya sevk ediyorduk. Sayın Ali KARAAĞAÇ bunların hepsine bir yazı yazıyor.

Böylece bu işler bittikten sonra 1960 yılının Temmuz ayında Atatürk Ormanı çalışmalarına başladık. Şimdi çalışmalara başlarken en büyük müşkülâtımız terasların araziye adaptasyonu (aplikasyonu)dur. Biliyorsunuz amenajman heyetleri yazın ormanlarda çalışıp sonbaharda da Ankara'da merkezde toplanırlar. Orman Genel Müdürlüğü emriyle sonbahar gelince amenajman ekiplerinden yirmi tane genci bu işle görevlendirdik. Görevlendirdik ama elimizde alet yoktu, hırdavat da yoktu. Hırdavat gereci türlü yollarla, şimdi anlatması çok uzun Almanya'dan getirttirdik ve yirmi mühendisin eline verdik. O sonbahar mevsiminde yirmi tane orman mühendisi çalışmak suretiyle her üç metrede bir teras yerleştirip, her terasın üzerine her üç metrede küçük kazıklarla terasları araziye adapte ettiler. Ondan sonra arazi çalışmalarına başladık ve ilk olarak Fen Fakültesi bahçesinden 2000 tane fidanı getirdik. Diğer fidanlar Eskişehir, Çankırı ve muhtelif orman fidanlıklarından ambalajlı olarak geldi. Ayrıca Orman Fidanlığını da iki taraftan faaliyete geçirdik. Senede 200 bin sedir ve karaçam fidanı yetiştirdik. Bunlar da sahaya intikal etti. İçlerine de yapraklı fidanlar diktik: Kavak, dişbudak, huş, mahlep Erzurum Fidanlığı'ndan geldi. Ayrıca badem ve meşe palamutları da sahaya diktik. Atatürk Ormanı ağaçlamasını beş sene içinde tesis ettik. Bugün bu orman kırk yaşına girmiştir. Tam kapalı bir orman haline gelmiştir. Ve bundan on beş gün önce ormanın içine

girdiğim zaman tabii budama da gelmiş, hatta tabii tensil de sahaya girmiş.

Böylece büyük Ata'mızın bir arzusunu tahakkuk ettirdik, Atatürk Ormanı ağaçlaması bugün kırk yaşında bir Atatürk Ormanı haline geldi. Gecekondlu bölgesi önlendi, Eymir Gölü'nün kısmen de olsa erozyonu önlendi. Ankara halkı burayı kısmen de olsa mesire yeri olarak kullanıyor. Bir de sonradan bu ormanın içinde yürüyüş yolları açmışlar, gittiğiniz zaman ormanın içinde her an sportif yürüyüşler yapan ve koşu yapan kişilerle karşılaşabilirsiniz. Diğer taraftan da hava kirliliğinin azaltılmasına büyük yardımı dokunmaktadır.

Atatürk Ormanı Projesi Orman Genel Müdürlüğü aylık bültenlerinin iki numaralı kitabında neşredilmiştir. 1980 senesinde Orman Bakanlığı kapanınca çok değişiklikler oldu. Orman Genel Müdürlüğü kütüphanesinde olsun ya da başka teşkilatlarda olsun, hayli karışık bir durum hasıl oldu. Ben bu Atatürk Ormanının Projesi'ni aramak için bazı teşebbüslerde bulundum. Ne birinden duyabildim, ne ağaçlandırma dosyasını bulabildim, ne de emekli olurken bu çalışmalarımı ihtiva eden 400 tane slaydımı orada bulabildim. Yani Atatürk Ormanı kuruldu, ama hiç bir belgesi yok. Yalnız ararken şu protokolü buldum. Bu protokolde bir tarafta Kemal KURDAŞ bir tarafta da Ahmet TARHAN var. Bir tek işlem olarak bu var. Şimdi diğer taraftan, Atatürk Ormanı çalışmaları sırasında sık sık sayın hocam rahmetli Fikret SAATÇIOĞLU Ankara'ya gelirdi. Kendisinden istirham ettim, dedim ki: "Sayın hocam böyle bir görev aldım ben, bana yardımcı olun. Ankara'ya bakın. Tenkit edeceğiniz yerleri tenkit edin. Eksiklerim neler söyleyin" Böylece hocamızla çok yakın bir temas kurduk. Şimdi baştan da söylediğim gibi o devirde çok büyük bir fidanlık yapmak çok zordu. Çünkü, fidanlığın biliyorsunuz ihtiyaçları var. Eğer tüplü fidanın toprağını iyi koymazsanız başarılı olamazsınız. Ben bu tüplü fidanlarda başarılı olmak için Yeniçağa Gölü'nden aşağı-yukarı 50-60 kamyon toprak getirttirdim. Bunları makineden geçirdim, toprağı gübreyle karıştırarak tüm fidanlara attım. Senede 200.000 tüplü fidan yapıldı. O fidanlarla başarımla da aşağı yukarı %90. SAATÇIOĞLU,

bunları da bildiği için "O küçük fidanların da resimlerini isterim" dedi. Bizim yapmış olduğumuz Atatürk Ormanının projesini ve bir de çalışmalarımızın suretlerini istedi. Kendisine o zaman verdim. Bana dedi ki: (Yeni Orman Gençleştirilmesi ve Ağaçlandırma Tekniği diye eski bir kitap vardır.) "Bu kitaba bazı ilaveler yaparak yeniden yazacağım. Onun için ben bu projeden de istifade etmiş olurum". Ekim 1964 senesinde bu geniş kitabını bastı ve bu kitapta 371 ve 380 numaralı sayfalarda bizim yapmış olduğumuz Atatürk Ormanı Projesi'ni ders tekniğine uygun olarak dikte etmiş, buraya aynen geçirmiştir. Ve dolayısıyla Orman Genel Müdürlüğü olarak böylelikle projeyi tekrar elimize geçirmiş olduk. Demek ki bütün bu ağır şartlar altında Atatürk Ormanı beş sene zarfında yapıldı. Bugün kırk yaşındadır ve herkesin istifadesine açıktır.

Rahmetli Cemal GÜRSEL Paşa sık sık bu Atatürk Ormanı çalışmalarına gelirdi. En son geldiğinde bir tarafı felç olmuştu. Arabanın içine çağırdı beni, gene bazı sualler sordu ve sonra dedi ki: "Bu çalışmalarınızı mutlaka devam ettirin, neticeyi alın" Ve gözlerinden de bir kaç tane yaş damladı; demek ki bu onun bir nevi vasiyetiydi.

İsmet İnönü, Başbakanlığı zamanında Ormancılık Araştırma Enstitüsü'nün bahçesine gelir, orada gezinti yapardı. Bazı zaman da Enstitüye girer, Enstitü Müdürü'nün odasında arkadaşlarla ormancılık sohbeti yapardı. Böyle bir sohbet esnasında ben de karıştım bir iki dakika. Benim kavakçılık araştırmalarımın ve Atatürk Ormanı'ndan bahsettım. Aradan 15-20 gün geçti, bir sabah arabamla fidanlıktan geliyorum Fidanlık Müdürlüğünden; baktım İnönü, Necdet CALP Beyler Atatürk Köşkü'nün önünde geziyor. İndim arabamdan, onlara doğru gittim, bir noktada bekledim. Zannediyorum özel konuşmaları vardı, rahatsız etmemek için. Onlar bana doğru geldiler, kendilerini daireye davet edeceğim çay falan içmek veya bir ihtiyaçlarını karşılamak için. İnönü hemen bana dedi ki: "Kavakçılığın müdürü günaydın!" Şoke oldum. Düşünebiliyor musunuz, on beş yirmi gün önce, on beş, yirmi kişinin içinde bir iki dakikalık bir konuşma yapmışım! Bu büyük adamların hususiyetleri bunlar. Kolumdan yapıştı, dedi ki: "Sen o gün kavakçılıktan

bahsettin, bana bunları anlat". Arabasına aldı; Şoför muavini de Necdet CALP Bey, ben tarif ettim fidanlığı. Hayvanat Bahçesi'nin karşısında küçük bir Atatürk Orman Çiftliği planımız vardı. Giderken Necdet Bey'e sordu: "Necdet; bugün bizim önemli randevularımız var mı?" Necdet CALP; "Yok efendim" dedi. Ondan sonra şoföre dedi ki: "Telsizi kapat". Fidanlığa gittik. Fidanlıkta 1,5-2 saat kavak fidanları üzerinde bana sorular sordu. En sonunda dedi ki: "Kavakçılık Araştırma Enstitüsü'nün, Ormancılık Araştırma Enstitüsü'nden hangi sebeple ayrı olduğunu şimdi anladım". Sonra tekrar dedi ki, "Atatürk Ormanından bahsetmiştin, buraya uzak mı, beni oraya da götürür müsün?" Ben de; "Yok efendim yolumuzun üzerinde. Oradan da Çankaya'ya gidersiniz" dedim. Atatürk Ormanı'na, ağaçlama sahasına gittik. Teraslar arasında gezindi; bana baktı ve şunu dedi: "Bunların can suyunu nasıl veriyorsunuz?" Ben de; "Efendim biz onlara su vermiyoruz" dedim. Teras ve tekne sistemini haziran yağmurlarını, temmuzdaki nisbi rutubetin sıfır olduğunu kendisine anlattım. Ve; "Ormancılıkta bir şey daha öğrendik" dedi. Arabaya yürüdük, bana dedi ki: "Arabaya bin" "Niye Paşam" dedim. "İşte öğle yemeği zamanı geldi, evine bırakalım" dedi. "Efendim benim arabam geldi" dedim ve uğurladım.

Bundan gene 15-20 gün sonra bir sabah dairede oturuyorum, baktım kapının önünde, merdivende İnönü; bana doğru geliyor. Hemen fırladım, merdivende yakaladım. Şimdi buraya bir nokta koyalım. Sonradan öğreniyorum, sabahleyin İnönü gezinti yaparken gazeteciler gelmiş; 15-20 kişi; onlarla sohbet ederken demiş ki; "Şurada bir müdür var, şuna bir oyun oynayalım" Gelmiş, şimdi fidanlığın önünde *Cedrus deodora* var, yanında da bir *Cedrus libani* var. Bunların isim levhalarını değiştirmiş. Beni sedirlerden birisinin önüne götürdü ve ayağıyla levhayı kapattı: "O ağaç ne ağacı?" dedi. "Efendim *Cedrus deodora*" dedim. Çekildi; "Buna bak!" dedi, "*Cedrus libani*!" Ondan sonra kolumdan tuttu öbür ağaca götürdü; onu sordu. "O da *Cedrus libani*" dedim. "Bir bak bakalım levhaya" dedi. Çağırdı oradan birini: "Yahu ağaçların etiketlerini niye kontrol etmiyorsunuz?" dedi. Ben de dedim ki:

"Efendim birisi herhalde şaka yapmış bu etiketleri değiştirmiş" Öyle deyince güldü, gazetecilere bakarak meşhur kahrkahasını attı, kalktı: "Müdürü kandıramadık" dedi. Resmi de bu, Ulus Gazetesi çekmiş. Herhalde biraz sinirlenmişim levha değişikliğinden dolayı.

Efendim 1956 senesinde Ankara Orman Fidanlığında mühendis olarak çalışırken, Orman Genel Müdürlüğü emir verdi. FAO ile bir anlaşmaları vardı o zaman; daha henüz tahakkuk etmemişti. Buna bir hazırlık olmak üzere bize kavakçılık araştırması şeklinde çalışmaların yapılmasını emrettiler. Biz rahmetli Kemal UNGAN Bey ile FAO elemanı Vakkoronı, çoğunuz tanıyorsunuz ve ben Orta Anadolu'yu dolaştık. Bir takım ağaçlardan çelikler aldık. Onları sonra fidan haline getirdik. Bu fidanların arasında 56/52, 56/75, 56/33 numaralı klonların iyi olduğuna karar verdik ve bütün fidanlıklara da bu yerli kavakların dikilmesi için çelikler ürettik, gönderdik. Böylece kavakçılık araştırması Türkiye'de başlamış oldu. Biz bunları yaparken İzmit'te büyük bir arazi istimlak edildi. Burada Enstitü Müdürlüğü binası, lojmanlar falan tesis edildi. Ve bu enstitüde çalışacak olan Osman KARAGÖZ Bey ve Mehmet Ali SEMİZOĞLU Beyi de İtalya'ya gönderdiler. Orada bu konularda ihtisas yaptılar. Bunlar 1961'de döndü, Osman KARAGÖZ İzmit Kavakçılık Araştırma Enstitü Müdürü, Mehmet Ali SEMİZOĞLU da onun muavini oldu. 1962 senesinde Enstitü resmen açıldı. İki senede bir yapılmakta olan Kavakçılık Toplantısı da o tarihe rast getirildi. 60 kadar yabancı delege geldi. Türk delegeleriyle beraber toplandılar ve yurt içi geziler yapıldı. Enstitüye bağlı taşra teşkilatları kuruldu. İzmit, Torbalı, Osmaniye ve Samsun Araştırma İstasyonları melez; Ankara Orta Anadolu Kavakçılık Araştırma İstasyonu ve Diyarbakır yerli kavak üzerinde çalışacaklardı. Ankara Orman Fidanlık Müdürü görevim devam etmek üzere, Orta Anadolu Kavakçılık İstasyon Müdürlüğü görevi de bendenize verildi. Şimdi kavakçılık çalışmaları, araştırma çalışmaları diğer konularda olduğu gibi yine bir dar alanda yapılacak iş değil. Geniş çaplı seyahatler yapıldı. İşte bunun için de biz araştırmalar yaptık. Köprüköy'de bir

araştırma sahası kurduk. Neyse uzatmayalım işi Kızılırmak içinde adalar vardır. Keskin İlçesine bağlı Köprüköy civarında bir adayı tespit ettik. Köy muhtarı ile anlaşma yaparak kullanma hakkını aldık. Bu sahada 14 sene sonra bu ağaçlar kesildi, paraları köylülere kaldı. Ağa landırmada yaptığımız masrafları da bu paranın içinden aldık. Geri kalan kısmı da köylü b   esine girdi.

şimdi Orman Fidanlık müdürlüğü o senelerde bize 2 milyon TL  denek verdi. Bu  denekle Orta Anadolu'da bir orman fidanlığı kurulacak diye bana görev verdiler. Ben Yozgat'ta, Nevşehir'de, Sivas'ta araziler aradım, bulamadım. Sonra Kırşehir'de  oğun Beldesindeki araziye götürüldük. Çok güzel bir arazi, Valilik temasıyla köylüden m²'si 3 TL'den satın aldık. Türkiye'nin en güzel fidanlıklarından birisini kurmuş olacağız. Bunları ararken Hirfanlı Gölü'nün ucunda bir ziraat arazisi keşfettik. Bu ziraat arazisi DSÖ tarafından istimlak edilmiş. Bu sahayı tespit ettik ve ben DSÖ Genel Müdürü'ne gittim. DSÖ Genel Müdürü de Neşet AKMANDOR. Enerji Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı da yaptı. Fevkalade mert, işten anlayan bir adam. Ona durumu anlattım. Dedim ki böyle, böyle; biz kavak lık araştırması yapıyoruz. Bize büyük bir arazi lazım. Bu araziye de istimlak etmişsiniz, Orman Genel Müdürlüğü'ne tahsis edebilir misiniz? Hukuk m şavirini çağırdı, karar verdiler. 80 sene kullanmak şartıyla bu araziye Orman Genel Müdürlüğü'ne tahsis ettiler. Biz orada sahaya indik. Fakat köyün bir sürü ağası sahayı işgal etmiş, ziraat yapıyor. Bize bu araziye vermediler. Valiye gittim; konuştum. Vali ile beraber şu kararı verdik: şimdi Kırşehir'de Selçuklular döneminden kalma bir Aşıkpaşa vardır, Hacıbayram Veli gibi bunlar hep bilinir. Vali ile biz Kırşehir'den bazı kişiler bulmak suretiyle Kırşehir'i Sevenler ve Ahi Evren Demeği'ni kurduk. Bu dernek vilayete bir yazı yazdı. Dedi ki: "Benim şurada şu kadar arsam

var, ben bunu telle çevirmek istiyorum." Vali de jandarmaya emir verdi, büyük kuvvetle jandarma oraya gitti. Biz de geldik arazinin etrafını telle çevirdik, sahaya hakim olduk. Sahada fidanlık kurduk. Bütün düşündüğümüzü, kavak lığa ait ne kadar tecrübemiz varsa burada arz ettik. Enstitü de gayet tabii bu desteğini üzerimizden ayırmadı, Enstitüden de insanlar geldiler. Diğer taraftan da Kırşehir'e 18 km olduğu için, piknik yaparlar diye 5 dönümlük de bir piknik sahası yaptım. Köyün camisini ve okulunu tamir ettirdik; bekçi, fidancı evleri yaptık. Hep kendi işi emeğimizle. Gayet de mütevazı bir misafirhane yaptık. Böylece Köprüköy sahasındaki alanları da kurmuş olduk. Ama arazi çok geniş; % 80'ine endüstriyel kavak ağacı diktik. Parsellerde yollarını falan çizdik. Bunlar gayet güzel yetişti. Sonradan Kırşehir'e Orman İşletmesi kuruldu h lbuki Kırşehir' de hiç orman yok, uyduruktan bir işletme kuruldu. Ve bu işletmenin yıllık milyarlarca liralık geliri bu bizim diktığımız kavaklardan çıkmakta ve kesilen parseller de yenisini dikmek suretiyle bu kavak işletmesine idame ettirmektedirler.

Böylece orman işletmeleri çalışmaları haricinde, 17 senede; iki müessese kuruluşu, 4 ağaçlama tesisi yaptım. Bu müesseselerin kuruluşuna ve ağaçlama tesislerine başladım ve bitirdim. Yani hiçbirisi yanda kalmadı. Bundan da çok mutlu oluyorum. Bu çalışmalarını yaparken bağlı olduğum amirlerimin maddi ve manevi eksiksiz bir anlayış içinde yardımlarını gördüm. Kuruluştaki yardımcı olan arkadaşlarımın titiz çalışmaları da bana ayrıca g   vermiştir. Huzurunuzda amirlerime ve mesai arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi arz ederim. Vefat edenlere Allah'tan rahmet dilerim. Sağ olanlara da sağlıklı uzun ömürler dilerim.

Ardıç Yetiştiriciliğini Türk Ormancılığına Kazandıran Bir Ormancı: Hazin Cemal GÜLTEKİN

Söyleşi: Dr. Murat ALAN

1 964 Sivas doğumlu. Sırasıyla ilkokulu: Tokat Atatürk ilkokulu, Almus Serince köyü ilkokulu ve Konya-İlgın Atatürk ilkokulunda; ortaokulu Ilgın Lisesi, Zile Alparslan ortaokulunda; liseyi Zile Lisesi ve Kastamonu lisesinde okudu. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden 1986 yılında 3. olarak mezun oldu. İ.Ü. Fen Bilimler Enstitüsünde, TÜBİTAK bursu ile Silvikültür ana bilim dalında “*Thuja* ve *Juniperus* Taksonlarının Çelikten Üretim Tekniği” konulu çalışma ile yüksek lisans derecesi aldı. 1987-1989 yıllarında Karaca Arboretum’da çalıştı. 1990 yılında vatani görevini yaptı. 1991 yılında Veliagağil Süs Bitkileri (V.S.B) şirketinde çalıştı. 1992-1993 yılında Bayburt Orman İşletme Şefliği görevini yürüttü. 1994-1996 yıllarında Köyceğiz Yunus Emre Arboretum Şefliği görevine atandı ve proje ekibinde çalıştı. Aynı sürede Köyceğiz ağaçlandırma ve depo şefliği görevini de yürüttü. 1997-2000 yıllarında Dalaman-Ortaca ve Köyceğiz-Ağla orman işletme şefi olarak, 2001-2008 yıllarında Eğirdir Orman Fidanlık mühendisliğinde mühendis olarak çalıştı. Halen Kavak ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Araştırma Müdürlüğünde çalışmaktadır.

Çalıştığı süreler içinde Akdeniz ve İç Anadolu bitki örtüsüne ait 200 adet taksonun silvikültür teknikleri üzerine 150 adet çalışmayı tamamladı. Bu çalışmalardan 100’ü çeşitli bilim ve mühendislik dergilerinde yayınladı ya da yayına kabul edildi. Gültekin’in uygulamaya dönük olarak 8 adet basılmış kitabı bulunuyor. Uygulamaya dönük olan çalışmalarının sonuçları Çevre ve Orman Bakanlığının yanında birçok kamu ve özel kuruluş tarafından yaygın olarak uygulanmaktadır.

Türkiye Ormanlılar Derneği dergisi Orman ve Av’ın her sayısında az bilinen ağaç türlerini tanıtan bir köşe hazırlamaktadır.

Nerede doğdunuz? Üniversiteye kadar olan eğitiminizi nerede aldınız? Kısaca ailenizden de bahseder misiniz?

Ben Kızılırmak kenarında, bozkırı ortasında yani Sivas'ta doğdum. İlkokul 4. sınıfa kadar Tokat-Almus'un Serince köyünde yaşadım. Ortaokul 3. sınıfa kadar ise Konya-İlgın'da okudum. Ortaokul 3 ve lise 1-2 yi Tokat-Zile'de okuduktan sonra, son sınıfı Kastamonu Lisesinde tamamladım. Benim dedem Milli Eğitimde öğretmenlik ve müfettişlik yapmış, babam teknik öğretmen, annem ise ev kadınıdır. Ben çalışma alışkanlığımı annemden, vatan ve millet sevgisini, erdemli ve ilkeli olmayı, namertten uzak durmayı, alçak gönüllü olmayı babamdan aldım. Evliyim ve iki erkek çocuğum var. Ben de çocuklarımı ana-babamın bizleri yetiştirdiği gibi yetiştirmeye çalışıyorum, inşallah başarırım. Hayatta en büyük emelim bu.

Orman mühendisliğini seçme ve orman fakültesi sürecini anlatabilir misiniz?

Daha önce de bahsettiğim gibi, bozkırın ortasında doğdum. Köyümüzün dağlarında 7 adet ahlat (çördük) ağacı, 2 adet alıç ağacı, bir de keçilerin bile yemeye cesaret edemediği sağa sola dağılmış karamuk öbekleri, karamuk öbeklerinin bir tanesinin tam ortasında türemiş ardıç ağacından başka ağaç yoktu. Sağa sola rastgele dal budak salmış ahlat ve alıç ağaçları, hep birbirlerinden uzakta, yalnız olarak biterler. Köyümüz insanları, bir şey dilemek istedikleri zamanlar, kimselere görünmeden en yaşlı ağacın altında dilekte bulunur, dallarına çeşitli renklerde çaput bağlarlardı. Kurnazlık nedir bilmeyen bu ağaçların

dalları, göğü örtmez, onların altından bulutlara bakarak dilediğiniz gibi hayal kurabilirsiniz.

Bir bahar ayında, dilek ağacına giden cılgadan (patika) koşarak eve dönmüş ve "Nine nine dilek ağacı kurumuş!" diye ağlayarak atılmışım. Ninem de "senden başka ağacı ziyaret eden kalmadı, koca kış boyunca sen de gidemedin, sanırım yalnız kalan ağaç korkudan ölmüştür" diye yanıtlamıştı. "Ormansız dağ olur mu" diye sorardım nineme. Ninem de "olmaz ama oğlum insanların olduğu yerde her şey mümkün" diye yanıtlardı. Oturduğumuz evi örnek vererek anlatırdı. Atalarımızdan kalan toprak damlı evin tavanındaki 30-40 cm. kalınlıkta 15-20 metre boyunda kalem gibi onlarca yekpare ardıç mertekleri ve direkleri gösterirdi. "Bak bakalım etrafımızda hiç orman var mı" diye sorar, ardından eklerdi; "bu evin ne zaman inşa edildiğini ben de bilmiyorum ancak gördüğün ağaçlar civardaki ormanlardan getirilmiş, şimdi bir tek kök ararsan bulamazsın" derdi. Ben de ona, "insanın olduğu yerde orman yok oluyorsa aynı insan tekrar var edemez mi" diye sorardım. "Öyleyse siz yapın" diye yanıtlardı. Belki de bunu yapmak için orman mühendisi oldum.

Fakülteye gidince hayal kırıklığına uğramadım dersem yalan olur. Bir defa birçok dersin doğrudan ormanla alakası yoktu. Zaten mezun olduktan sonra da hiç kullanmadım. Örneğin mesleğin temeli olan Fidanlık ile ilgili bir derse rastlamadım. Ama inşaat, yol inşaatı gibi diğer mühendislik dallarının yetkisinde olan dersler için boşa zaman harcadık. Diğer yandan uygulamaya dönük bir eğitimin, kurumda öyle bir bilgi birikimin olmadığını fark ettim. Şimdi 100 orman mühendisine sorsak; 5 adet yenen mantar adını ya da gübre tiplerini sayabilir mi? Kimyasal ilacı kaç bilir? Asıl önemlisi, hangi mühendis işletme şefliğinde göreve başladığında ne yapacağını biliyor; bir nakliyyeyi dahi kesemiyor. Memurlarına iş konusunda hakim olamıyor. Diğer yandan sosyal etkinliklerin yok denecek kadar az olduğunu gördüm. Dağdan gelip, dağda okuyup, tekrar dağa dönüyorduk. Arada ek bir özellik kazanmıyorduk. En azından benim gözümde öyle. Anadolu'da okuduğum lisenin ortamının bile bu fakülteden çok çok ilerde olduğunu düşünüyorum.

Orman mühendisliği bölümünü derece ile bitirmissiniz, ayrıca yüksek lisans da yapmışsınız akademik alanda çalışmayı düşünmediniz mi?

Fakülteyi bitirince TÜBİTAK'tan burslu olarak yüksek lisans yaptım. Doktora yapmayı o dönemlerde çok istedim. Silvikültür Anabilim dalı hocalarına ardıçlar konusunda doktora yapmak istediğimi defalarca ilettim ama oyalandım. Sanırım beni ciddiye almadılar. Daha sonra Hayrettin Karaca hocama akademi konusunu ilettiğimde, benim yapımın akademi anlamında Türkiye gerçeklerine uymadığını, benim akademiye harcanacağını söyledi. Bundan emin olduğunu defalarca vurguladı. Ben de ondan sonra bu konuyu rafa kaldırdım. Başkalarının, özellikle büyüklerimin aklından ve deneyimlerinden yararlanmayı severim.

Orman mühendisi olduktan sonra, ilk çalıştığınız yerler peyzaj ve arboretuma yönelik olmuş. Bu çalışmalardan ne gibi deneyimler edindiniz? Bu çalışmalarınız daha sonraki meslek yaşamınızda size katkı sağladı mı?

Fakülteyi bitirdikten sonra ilk işe o zaman Türkiye'nin en büyük özel fidanlığı ve peyzaj uygulama şirketlerinde biri olan Veliagağil Süs Bitkileri (V.S.B.) adlı bir kurumda başladım. Ardından Karaca Arboretumu ve Fidanlığında çalıştım. En son olarak da Darıca Hayvanat ve Botanik Bahçesinde kısa bir süre çalışıp askere gittim. Bu dönemde hem iç mekan hem dış mekan bitkilerinin tamamına yakınının üretim yöntemlerini öğrenme fırsatı yakaladım. Diğer yandan Karaca Arboretumunda çalışırken Türkiye'nin bitki örtüsü yanında dünyanın odunsu bitkilerinin önemli bir kısmını tanıma fırsatı buldum. Bu dönemde yoğun bir bilgi yüklemesi ile karşı karşıya kaldığımı rahatlıkla söyleyebilirim.

Bu bilgiler devlette çalıştığım ilk yıllarda bana olumsuz olarak döndü. Bir keresinde ise beni o zamanki Orman Bölge Müdürü, yapmak istediklerim dolayısıyla "boş işlerle uğraşıyorsun ben seni adam etmesini bilirim" diyerek 45 dakikada faksla sürdürdü. Bu örnekten anlayacağınız gibi bir şeyler yapmak istedikçe ya kulağım çekildi ya da anlamamakta ısrar edersem dayak yedim; bu hep tekrarlanıp durdu.

Orman mühendisliği mesleğinde hem orman işletmeciliği ve hem de ağaçlandırmada (fidanlık) çalışmışsınız. Bu anlamda işletmecilik ve ağaçlandırmaya bakışınız nedir?

Ülkemizin ekolojik yapısı belli. Yani her her tepenin ardı, onun aşağısı yukarısı farklı yetiştirme ortamı koşullarına buna bağlı orakta bitki örtüsü ve hayvan varlığına sahip. Bu kadar farklılıkların olduğu bir coğrafyada çok ama çok doğru bilgi üretmek gerekirdi. İşte bu yapılamadığından işletmeciler çok yakın zamana kadar tüm orman alanlarımızı temiz orman işletmeciliği uyguladı ve ormanların çölleşmesine katkıda bulundu. Oysa endüstriyel alanlar belirlenip oralarda çalışılmalı idi. Biliyorsunuz çölleşme biyolojik yaşamın gerilemesi anlamına gelir. Bu yapılırken bari başarılı olursa onu da beceremedik. Resmi rakamlara göre hali hazırda ürettiğimiz kerestenin %98'i 3. sınıf. Basit bir mantıkla 50 yıldır bakım uygulanan ormandan ne kadar 1.-2. sınıf kereste çıkması gerekirdi? Yani hem biyolojik yaşamı gerilettik hem de doğru dürüst kereste bile elde

edemedik. Ağaçlandırma çalışmaları ise daha da korkunç; kestane, ıhlamur, kayın ormanlarını dozerle söküp yerlerine çam diktik. Son zamanlarda bu konular kavrandı sanıyorum. İyiye gittiğimizi düşünüyorum.

Bizler orman fakültelerinde temiz işletmecilik yapmak üzere yetiştirilmiştik. Siz sanırım farklı şeyler söylemek istiyorsunuz. Temiz işletmecilik ve çölleşmeyi bu anlamda biraz açabilir misiniz?

Çöl kavramı içerisinde, Antartika gibi suyun yeterli ancak kullanılamaz olduğu soğuk yerler ile Sahra gibi suyun yeterli olmadığı sıcak ve kurak yerlerden bahsedilebilir. Bu iki alanda da yüzlerce hatta binlerce yıldır ölmüş fakat çürümemiş canlı kalıntılarına kolaylıkla rastlanabilir. Çölleşme ve orman kavramları bir birine zıt gibi gözükabilir. Esasen çöl ve çölleşme koşulları “biyolojik ortamın gerilediği” alanlar olarak tanımlanabilir. Ne yazık ki günümüzde, uç iklim değerlerinde yaşayan ülkemiz ormanları, yoğun insan baskısına maruz kalmış, biyolojik aktivite en aza inmiş ve çölleşme koşulları hakim olmaya başlamıştır. Bu durum, yarı kurak iklim koşullarına sahip ülkemizde daha da şiddetli gözükmektedir.

Modern ya da temiz orman işletmeciliğinde her ağaç türü için ekonomik olarak artımın (hacim artımı) azaldığı bir yaş sınırı (idare süresi) belirlenir ve ağaçlar bu yaşa ulaştıklarında çoğunlukla topluca kesilir. Örneğin, ülkemizin kozalaklı ağaçları içerisinde en fazla ormanı bulunan ağaç türü kızılçamdır (*Pinus brutia*). Saf kızılçam bükünün (meşcere) idare süresi yettiği ekolojik ortama göre 40 ile 80 yıl arasındadır. Ülkemizdeki kızılçam ormanları amenajman planlarında idare süresi kadar eşit parçaya (hasılları eşit) bölünür. Bu eşit parçalardan her biri bir yıl içerisinde traşlama kesilir. Olayı daha basit anlatabilmek için ortalama bir değer olan 60 yaş tek bir idare süresi olarak kabul edelim. Bu durumda, ülkemizde işletmeciliğe uygun kızılçam ormanlarının 60 yaşındakilerin tamamı kesilir ve yerine doğal ya da yapay yolla yeni orman kurulur. Bu uygulamaya silvikültür tekniğinde “gençleştirme” denir. Yani kızılçam ormanları, 1 ile 60 yaş arasında olmak zorundadır. Ayrıca 1-60 yaş aralığındaki işletme ormanlarına gençlik

bakımı, sıklık bakımı ve aralama kesimleri adı altında, 5-10 yılda bir girilerek zayıf ağaçlar, eğri ağaçlar, ölmekte olan ağaçlar, dikili kurular, rekabette geri kalanlar ve devrikler ormandan çıkarılır. Bu da yetmezmiş gibi, arazi eğimi nedeniyle gençleştirilmesi mümkün olmayan koruma karakterli ormanlara da bakım kesimleri uygulanır. Bir çam bükünü gezerseniz hemen hemen hepsi aynı boyda, aynı yaşta, benzer gelişim özelliklerinde, altı ter temiz, odun tarlasını andıran bir orman görürsünüz. Karşıdan bakıldığında bazı insanlarca çok hoş karşılanan, altında kolayca gezilmesi mümkün olan bu manzara, bir orman için biyolojik çeşitliliğin en alt düzeyde seyrettiği, kuşların yuva yapacak tek delik dahi bulamadığı, çölü andıran, şiddetli yangınlara açık alanlardır. Unutmayalım ki, “biyolojik ortamın gerilediği” alanlar çöl olarak tanımlanabilir. Aslında buralar orman tanımına dahi girmez, dense dense kereste tarlası denebilir. Genelde, orman işletmeciliği uygulamalarında “süreklilik prensibi” doğal dengenin sürekliliğinden daha çok odun hammaddesinin sürekli üretimi olarak algılanır. Elbette kereste tarlalarımız olacak ama bunu hangi alanlarda yapacağımızı çok iyi belirlememiz gerekir. İşte bu belirli değil, bizim için tüm ormanlar kereste tarlası.

Ülkemizde bu süreç son 40-50 yıldır devam ederken, batı ülkelerinde 300-400 yıldır uygulanmaktadır. Batı ülkeleri, bu da yetmezmiş gibi, doğal ormanlarını birçok alanda köklemiş, kısa ömürlü fakat daha hızlı gelişen, genelde yabancı kökenli türleri kullanarak ağaçlandırmıştır. Yanlış olduğu bilimsel olarak anlaşılan bu mantık süreci, tüm dünyada ve ülkemizde halen devam etmektedir. Örneğin, hiçbir doğal ağaç türümüz için özel bir araştırma enstitüsü kurulmazken, yabancı kökenli hızlı gelişen türleri ülkemizde yaygınlaştırmak için birisi İzmit’te, bugün ismi değiştirilmiş olsa da diğeri Tarsus’ta Çevre ve Orman Bakanlığına bağlı iki adet özel amaçlı araştırma müdürlüğü kurulmuştur. Bu çalışmaların sonunda, yabancı bir tür olan radiata çamı (*Pinus radiata*) ağaçlandırması hızla başlamış ancak pek çoğu günümüze ulaşamamış, kendiliğinden yok olup gitmiştir. Buna Muğla yöresinde gerçekleştirilen okaliptüs ağaçlandırmalarını da

Söyleşi sırasında Cemal Gültekin ve oğlu

ilave etmek gerekir. Aslında bu ağaçlandırmalar boş alanlarda yapılırsa belki de hoş görülebilir. Unutmayalım ki çoğu uygulama doğal ormanlarımız köklenerek yapılmaktaydı.

Egirdir Orman Fidanlığına atandığınız ilk günlerde içinde bulunduğunuz koşulları ve duyularınızı anlatabilir misiniz?

O zamanın politikacıları benden hoşlanmıyordu. Bunun zorunlu bir sonucu olarak Köyceğiz Orman İşletmesinden, Eğirdir Orman Fidanlığına tayin edildim. Fidanlık Müdürü dürüst bir adamdı. Ancak inanılmayacak şekilde bürokrasiye bağlı ve üstlerinin sözünden çıkmayan bir insandı. Hatta bir keresinde kot pantolonla işe geldiğim, diğerinde ise kravat takmadığım için savunmamı alacağını söylemişti. Ben tabi onun dediklerini dikkate almadan işime devam ettim. “Kravatsız tarlada çalışılmaz” desem beni çok anlayabileceğini de düşünmedim. Onun anladığı çalışma, odada oturup gelen gidenle çay içmek ve insanları memnun etmektir. Ama bir gün çalışırken odamın ışığını kapattı, elektrik boşa gidiyormuş. Bu kadar yeter herhalde...

Yine o günlerde bir seminere gittim. Konu enzo-kap idi. Orada o zamanki Genel Müdür Yardımcımız sonra Müsteşar Yardımcısı oldular,

ısrarla “fikri olan söyleyin” dedi. Ben de “bu tür üretimin mantık olarak doğru olduğunu ancak kap tiplerinin, yetiştirme tekniklerinin ve harç karışımının bizim ekolojiye uygun olmadığını, bu işin çok yakında başarısızlık ile biteceğini” söyledim; mikorizadan bahsettim. Bir süre sonra o zamanki müsteşarımız benim dilimin çok uzun olduğunu düşünerek benim fidanlıktan ayrılmam gerektiğini düşünmüşler. Bu düşüncüyü bölge müdür yardımcısı aracılığı ile bana iletiler. Ben bölge müdür yardımcısına “Ağabey beni savunmadın mı” diye sordum. “Savunacak durumda değilim” dedi. Ben de o zaman “ben gitmeyeceğim, siz beni gönderin bakalım” dedim. Ondan sonra idarenin ve çalışanların bana davranışını siz düşünün.

Aslında Eğirdir Orman Fidanlığında sizin için iyi bir çalışma ortamı yokmuş. Hatta bazı konular sizi bunaltmış anlaşılan...

Eğirdir Orman Fidanlığındaki çalışma koşulları ilginçti. Fidanlık Müdürlüğü olduğu dönemi yukarıda anlatmıştım. Fidanlık Müdürlüğü bundan 8-9 yıl sonra kapatıldı ve fidanlık mühendisliği haline getirildi. O dönemde fidanlıkta ben ve benden oldukça genç bir bayan arkadaş kaldık. Birimizin fidanlık mühendisi olması, diğerinin ise onun emrinde çalışması

gerekiyor. Bilin bakalım fidanlık mühendisi olarak kimi atadılar? Beni değil elbette. Diğer arkadaşı. O zamanki İl Çevre ve Orman Müdürümüze bunun doğru bir yöntem olmadığını söylediğimde, “sen de git politik bir torpil bul” diye yanıtladı. Kendisine “ormancılık geleneklerine göre yapılabilecek bir fidanlık mühendisliği ataması için torpil bularak basitleşemeyeceğimi” belirttim, o da “sen bilirsin” diye yanıtladı. Yani küçük bir fidanlığa yetkili bir mühendis dahi olamadım. Yetkinin olmadığı ya da desteğin olmadığı bir yerde nasıl çalışırsınız siz düşünün. Ayrıca sizin amiriniz 2-3 yıllık bir mühendis ve üstüne üstlük her şeyi torpille yapan bir İl Çevre ve Orman Müdürü.

Bu koşullar altında Eğirdir Orman Fidanlığında Ardıç türlerinin Türkiye’de ilk kez kitlesel olarak üretimine giden süreç nasıl gelişti? Nasıl başarıya ulaştınız?

Baktım hep dışlanıyorum. Burada bana iş yok bari maaşımı hak edeyim diye 2001 yılında çalışmaya başladım. Önce üretimi zor olan türlerin bir listesini yaptım ardından da en zorundan yani ardıçtan işe başladım. İlk sonuçları aldığımda O zamanki Fidanlık Müdürümüz inanmadı ve Ankara’daki amirlerimize telefon ederek müjdelemeye kalktı. Aldığı yanıt “siz

ardıcı servi ile karıştırmışsınız” oldu ve telefon surata kapatıldı. Sonuçta konu da kendiliğinden kapanmış oldu. Bir süre sonra Tohumculuk Araştırmadan saygıdeğer araştırmacı Ercan Velioğlu beyefendi fidanlığımızı ziyarete geldi. Ardıçları görünce çok sevindi. Yaptığımız deneme bilgilerini alıp gitti. Bir de baktım bir makale olarak benim adıma yayınlanmış. Sanırım o olmasaydı konu kapanacaktı. Onun teşviki ile çalışmaları bırakmadım. Bu durumda ne yapabilirdim? Ben de tüm giderleri kendim karşılayarak işleri yürüttüm ardıcın yığınsal üretimini aşama aşama uygulamaya sokmaya çalıştım. Sanırım bu işe bir araba parası harcadım. Elbette fidanlıkta çalışmaları yürütemediğimden evimin mutfağını boşaltıp sera olarak kullandım. Evimin bahçesini de fidanlık haline getirdim. Bu şekilde işleri yürüttüm. Allaha kısa süre sonra yönetim değişti de işler konusunda rahatladım.

Ardıç türlerinin kitlesel üretimi başardıktan sonraki ilk günlerde meslek kamuoyu sizi nasıl karşıladı? Bir süre inanılmamıştır bu çalışmaya sanırım...

Konu araştırmacılarımızın hiç ilgisini çekmedi, Üniversitedeki hocaların birçoğu da tesadüf olduğunu, bilimsel olmadığını, hatta benim kullandığım orjinden kaynaklandığı, bu konuyu bilimsel bir zemine ancak kendilerinin oturacağını falan söylediler. Ben ne kadar 9 türde ve her türden de 6 orijinde çalıştığımı söyledim ama de kar etmedi. Başkaları benimle birlikte bu işi uluslararası boyuta getireceklerini söylediler. Ben ise bu önerileri red ettim. “Eğer yabancı birisi konuyu merak ediyorsa Türkçeden çevirsin ya da gelsin kurs verelim” dedim. Benim için önemli olan ülkemde bu işin yapılabilmesi yoksa konuyu emperyallerin tepside (hazır) İngilizce olarak öğrenmeleri değil.

Daha sonraları fidanlıklar daire başkanlığına sınıf arkadaşım Yunus Şeker Beyefendi atadığında ise inanılmayacak oranda destek almaya başladım. Bu desteğe Muhammet Saçma beyi ve Tohumculuk Araştırma Müdürlüğünden Ercan Velioğlu Beyefendiyi de eklemek isterim. Bu aşamadan sonra ülkemizde bulunan tüm ardıç türlerinin fidanlık, ağaçlandırma, iyileştirme ve bakım yöntemlerini ortaya koyabildim ve proje hızla

sonuçlandı. Şu anda konu ile ilgili Fidanlık Dairesince 2, Orman Mühendisleri Odasınca 1 adet kitabım basılıp dağıtıldı. Bir de Silvikültür Daire Başkanlığınca “Ardıcın Eylem Planı” renkli olarak basılıp tüm ilgililere dağıtıldı, çalışmalar hızla uygulamaya girdi. Buradan şuna gelmek isterim benim gibi birçok kişi bir şeyler yapabilir. Onların başarılı olabilmeleri kendi ellerinde değil. Eğer Fidanlık Dairesine Yunus Bey atanmasa, Ercan Ağabey tesadüfen çalışmayıp görmese ben fidanlıktan zaten sürülmüş olurum. Bunun örneğini Muğla’da daha önce yaşamıştım: tam bu işi başarırken Bölge Müdürü beni tayin ettirmişti. Eğirdir’de de Isparta İl Çevre ve Orman Müdürü sanırım beni tayin ettirecekti. Özet olarak demek istediğim bu olaya (ardıcın yetiştirilmesi) bu iki kişinin katkısı benden on kat daha fazladır.

İlk aşamada toplumun bakışı nasıl oldu.

Toplum olayı kulaktan kulağa duyar duymaz arkamda oldu. O yöre Yörük ağırlıklı bir nüfusa sahip; ardıcın ve ardıç kuşunun önemini, gittikçe azaldığını çok iyi biliyorlar. Bir Türkmen sözü vardır. “Kavağın altına varma, söğüdün altına yatma, çam idare eder emmee, ille de ardıç, ille de ardıç”. Bu arada ilginç bir olay gerçekleşti. Sanırım konuyu tam alarak izah eder. O zamanlar “FOCUS” isimli bir dergi vardı. Bunun tarih ve doğa yazarları Isparta-Yenişarbademli’nin dağlarında dolaşırken bir keçi çobanı ile karşılaşmışlar. Çobana “Ardıç ormanları yok oluyor, fidanı üretilmiyor bir de sen keçi otlatıyorsun” demişler. O da yanıt olarak, (o zamanlar daha orman teşkilatı konudan habersiz) “burada bizim bir mühendisimiz var. Bu işi (Ardıcı yetiştirme) çoktan halletti bile demiş”. Sanırım hafta sonu kapının zili çalında yataktan kalktım ve kapıyı açtım. İki değerli yazar beni aramışlar. Olayı onlara anlattım. Konuyu dergide çok ayrıntılı bir şekilde geçtiler. Ardından TRT televizyonundan Edip Ören Bey konu ile ilgili çok güzel bir belgesel çekti. Birçok gazete haber yaptı ve gittiğim bazı yerlerde beni görmemiş olsalar bile adımı bildiklerini birçok kez gördüm.

Ormancılık dışındaki kamuoyu sizi sanırım daha iyi anlamış o günlerde....

Türk halkı ülkeye son 400 yıldır istisnalar hariç hep her yerde uyanıkların hakim olduğunu bu yüzden de benim gibi insanların 9 köyden kovulacağını yani bana köyün olmadığını kavramış. Bu halk köyü olmayana ne yaparsa bana da onu yaptı, yani sahip çıktı. Çünkü ben bir halk adamıyım, asla ve asla onlardan uzakta durmam, onlarla aramdaki mesafe elimi uzattığımda yetiştirebileceğim kadardır. Daha ötesine kopuk entel ya da liboş deniyor. Diğer bir yandan da benim rahat ve bazı kural dışı davranışlarımdan toplum hoşlanıyor. Yani bizim toplum kendince deli diye gördüğü bir kişide elbette bunda bir hikmet var diye saygı duyuyor. Yani halkın sizi sevmesi için biraz deli olmanız gerekir. Bende de bu özellik yeteri kadar var. Köyceğiz’de çalışırken o zamanki belediye başkanı bana öyle hitap ederdi.

Bu başarılarınız şu anda meslek kamuoyunca benimsendi ve çalışmalarınızın öneminden dolayı o zaman Türkiye Ormancılar Derneği (TOD) tarafından da “yılın ormancısı” seçildiniz. Bu anlamda tarihe geçmiş bir orman mühendisi olarak duyularınızı Orman ve Av’la paylaşabilir misiniz?

O güne kadar bana ödül verileceği söylene insana deli diye bakardım. İnanın kimler aracı oldu bilemiyorum. “Allah tuttuklarını altın etsin”. Bu ödülün bana verileceğini öğrendiğimde inanın çok sevindim. Düşünün o güne kadar topluma aykırı, uyamamış ve genelde dışlanmış birine, birden bire değer veriliyor. O olay beni itekledi ve ondan sonra ne kadar zor tür varsa üzerine çalışmaya başladım. Elbette sonraları birçok ödül aldım ama bu ilk aldığım ödülle hiçbir zaman kıyaslamadım. En değerlisi buydu.

Yayın açısından oldukça üretken bir orman mühendisisiniz. Bunu nasıl başarıyorsunuz?

Bir defa çok çalışıyorum, vatanımı çok seviyorum ve aldığım her kuruşu hak etmeyi umuyorum. Bilemiyorum önemli mi; benim Allah vergisi olarak doğaya dönük belleğim ve gözlem yeteneğim çok fazla. Böyle yaratılmışım. Bunu bana yakın arkadaşlarım, anam-babam söylüyorlar. Balığa gitsek çoğu kez en büyük balığı ben tutarım, mantar toplasak en çok ben toplarım,

kimsenin duymadığı kuş seslerini ben duyarım vb. Diğer yandan eşimin ve çocuklarımın bu konuda destekleri benim işimi kolaylaştırıyor; birçok meslektaşımın şahsi yardımını görüyorum. Hepsine çok çok teşekkür ederim

Yayınlarınız uygulamaya dönük ve pek çok uygulamacı doğrudan yararlanabiliyor. Bunun nedeni sizce nedir?

Bunu başarabilmek için meraklı olmak ve uygulamayı çok iyi bilmek gerekiyor. Ben otobüste giderken bile etrafı incelerim öğrenme sürecim kesintisizdir. Diğer yandan çalıştığınız konu ile ilgili yakın disiplinlerden yeteri kadar haberdar olmanız gerekir. Yani bilgili, inançlı, alçakgönüllü ve çalışkan olmanız zorunlu. Bu özelliklerin toplamı da beni uygulamaya (doğrudan üretime) daha yakın kılıyor sanırım

Şu anda bir araştırma kurumunda çalışıyorsunuz, sanırım bilimsel bir ortamda işleri daha kolay yürütüyor ve destek görüyorsunuzdur.

Atamam Kavak ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Araştırma Müdürlüğüne yapıldığında açıkçası daha verimli olabilirim, araştırma ve incelemelerim için daha çok zaman ayırabilirim diye düşünmüştüm. Ama benim için tam bir hayal kırıklığı oldu. Düzensiz bazı olaylar da yaşadım. Daha fazla da bir şey söylemek istemiyorum... Burada çalıştığım süre içinde yaşadığım sorunlar karşısında kapatılan Ağaçlandırma ve Erozyon Genel Müdürlüğü çalışmalarına destek verdi. Benimle ilgili takdirleri ve sahip çıkmalarından dolayı minnettarım. Hak ettiğimden daha fazla ilgi gösterdiklerini, mağduriyetimi asgariye çektiklerini, hatta beni onurlandırmak için ellerinden geldiğini yapmaya çalıştıklarını söyleyebilirim.

Anlattıklarınızdan sizin "inatçı ve kurallara uymayan" bir yapınız olduğu anlaşılıyor. Tabii mesleğinizle ilgili üretmek de istiyorsunuz... Bu özelliklerinizin meslek yaşamınızdaki yansımaları sizce nasıl oldu?

Benim inatçılığım, doğruyu ve haklı olanı bulma yolundadır. Şunu unutmamak gerekir!

Sorgulamayan beyin üretmez. Ben bir bilgiyi hiçbir zaman mutlak doğru olarak kabul etmem, geçici olarak kabul ederim. Daima sorgularım. Eee sorgularken neyi sorgulayacaksınız? Elbette başta idari kuralları, bilimsel kuralları, sosyal kuralları vb. İşte bilgi üretimi burada başlıyor. Bu özelliklerimin mesleğime yansımaları, idare tarafından hiç hoşlanılmasa da teknik anlamda çok olumlu ve başarılı oldu. Düşünün mesleğimin başında şimdiki AGM idarecilerine benzer birileri beni fark etse idi, üretim ne kadar olurdu. İşte bunu sorgulamak gerek. Büyük devletleri büyük yapan delileri bir araya toplayıp çıkar çevrelerine, uyanıklara ezdirmemeleridir. Bu devletler onların yaşam standartlarını korur, özgür bırakır, bilgi ve strateji üretmesini bekler. Sonuçta da bir önemli üretim, olağanüstü sonuçlar verebilir. Ama bizde "icat çıkarma durup dururken, hazır işler yürüyor zaten" anlayışı çok yaygındır. Ve ilerlemeleri genelde engeller...

Bu çalışmalarınız dolayısıyla ailenizi ihmal ettiğiniz olmuştur. Örneğin, evin mutfağını seraya çevirmişsiniz. Yeni şeyler üretmenin heyecan ve gerilimini yaşayan aynı zamanda meslekteki kurallarla başı deritte olan bir baba ve eş, evde nasıl karşılanıyordu?

Elbette ailemi zaman zaman ihmal ettim. Ama çocuklarım saf değil ya onlar da görüyorlardı. Gittikleri birçok yerde babaları davranışlarından dolayı onlara övülüyordu. Onlar benim çocuklarım olduğu için özel sevgi görüyorlardı. Bir erkek çocuk babasından ne bekler? Sanırım örnek alacağı bir kişilik. Ben onlara bunu sağladığımı düşünüyorum: Bunun yanında daha da önemlisi ben sevecen bir insanım. Çocuklarıma yeteri kadar sevgi verdiğimi düşünüyorum. Eşim de beni tanıyarak evlendi. Daha da ilerisi ben onu kaçırarak evlendim. Bana kaçan birinin de deli olduğu söylenebilir. Birçok kadın evlendikten sonra eşini istediği gibi şekillendirip, istediği kıvama getireceğini düşünür. Özellikle de çocuklar olduktan sonra bu taktiği uygulama işleri artar. Benim eşim ise oldukça zeki bir kadın ve çok bilgili. Sanırım bu taktiği uygularsa beni kaybedeceğini biliyor. Beni seviyorsa beni niye kaybetsin? Kısaca iki deli bir arada, hava hoş.

İnanın tüm evliliğim boyunca yaptığım tüm eylemlerde eşimin tam desteğini ve doğrudan yardımını gördüm. Ona ne kadar teşekkür etsem azdır.

Mesleğinizi seviyorsunuz ne kadar daha bu şekilde çalışmayı düşünüyorsunuz.

Son zamanlarda aşırı çalışmaya bağlı ciddi sağlık sorunları yaşıyorum. Doktorlar uyarıyorlar; hızımın yavaşladığını söyleyebilirim. Daha da önemlisi o kadar boş beyinlerle, boş savaşlar yaptım ki, çok zaman kaybettim. İnanın takatim kalmadı. Çoğu kez değersiz kafaların toplu saldırısına uğradım. Son çalışma ortamım da (Kavakçılık Araştırma) sanırım bu durumları iyice tetikledi. Yeni bir mücadeleyi kaldıracağımı sanmıyorum, bıktım artık. Bana dünyayı verseler bakacak durumda değilim. Bu nedenlerle bu mesleği daha uzun süre yapmayı düşünmüyorum. Sanırım en fazla 1-1.5 sene yapıp, yarım kalan işleri tamamladıktan sonra emekli olacağım. Bir tekne alıp ormancılardan uzakta artık balık tutacağım ve suyu arayacağım...

Orman mühendisliği konusundaki düşünceleriniz nedir? Pek çok kesimle ilişkisi olmuş bir orman mühendisi olarak, orman mühendisliğinin daha bilinen ve daha etkin bir meslek olması için sizce neler yapılmalıdır?

Hepimiz biliyoruz, ormancılar çok şey üretiyor fakat topluma bunu pek anlatamıyor ya da istenen şekilde sunamıyor. Bunun ana nedeni meslektaşlarımızın sosyal olmamalarının yanında yaptıklarını yazılı ve ya görsel olarak kentli insanlara yeteri kadar anlatamamaları. Kentleşmiş toplumda bunu yapamayan bir meslek camiasının uzun vadede başarılı olmaları zor. Sonuç alabilmemiz için toplumu arkamıza almamız gerekir. Burada herkesin üzerine görev düşüyor. Örneğin ben çalışmalarım dışında yılda en az 10-15 adet mesleğimle ilgili toplumun anlayabileceği tipte yazıyı, güzel fotoğraflarla destekli olarak çeşitli dergilerde yayınlıyorum. Yılda birkaç kez sivil toplum kurumlarına, mülki idarecilere görsel ve sözlü sunum yapıyorum. Buna benzer eylemlerde bulunan birkaç arkadaşımız

var ama inanın sayı çok yetersiz. Aksi halde kendimiz çalar kendimiz söyleriz. Yani özet olarak kamuoyuna yaptıklarımızı ve ürettiklerimizi iyi anlatabilmeliyiz bu yeter...

Ülkemiz bilimi hakkında ne düşünüyorsunuz.

Tam 400 yıl boyunca ele dokunur bir bilgi üretmeyen bir toplumdan bahsediyoruz. Konuya kendi mesleğimizden bakalım. Orman fakültesi ilk kurulduğunda gelen Alman hocalar bunu fark etmişler. Hiç değilse bunlara akademik tarama nasıl yapılır, bilgiye nasıl ulaşılır, kitap nasıl yazılır, öğrenci nasıl yetiştirilir, bilim nedir gibi öncü verileri vermeye çalışmışlar. Zaten o kısa dönemde daha fazlasını veremezlerdi. Esas önemli olan ondan sonra ne yaptığımız. Konuyu bir anımla izah etmek isterim. Antalya'da araştırmacı ve uygulamacıların olduğu bir salonda ardıcıl konusunda bir şeyler anlatmaya çalışıyorum. O zamanki Araştırma Müdürü söz alıp salona şu şekilde konuştu. "Görüyorsunuz arkadaşlar tesadüfen neler bulunabiliyor". Bunu bana birçok akademisyen daha önce defalarca söylemişlerdi. Dayanamadım yanıtladım. "Hocam dedim; biliyorsunuz herkesin kafasına bir şeyler düşer bu bir tesadüftür. Ama herkes yer çekimini bulamaz ya da herkes hamama gider kaldırma kuvvetini bulamaz" demiştim. Anladı mı bilemiyorum. Biraz sonra diğer bir araştırmacı şöyle bir soru sordu "Bu meşe külü nereden aklına geldi?" şeklinde. Ben bu sorunun çok mantıksız olduğunu düşündüğümünden espirili bir yanıt verdim "Bir gün kaynanamla oturuyorduk oğul ne yapıyorsun" diye sordu. Ben de "ana tohumdaki yağ ve akmaları temizlemeye çalışıyorum" dedim. "O da oğul dedi biz eskiden bulaşıkları meşe külü ile yıkardık sen de bir dene" dedi. "Denedim oldu" şeklinde anlattım. O ara çay molası verildi. 5-6 adet akademisyen aralarında konuşuyorlar ve onlar benim onları duyduğumun farkında değil. Birisi "bak diyor adamdaki şansa kaynanası söylemiş olayı çözmüş, inanılır gibi değil" şeklinde konuşuyor. Değerlendirmeyi sizlere bırakıyorum.

Orman ve Av adına bu söyleşi için size çok teşekkür ederim.

Karapınar –Ereğli Gezisi

Tuğba Gücer Palalı
İngilizce Öğretmeni

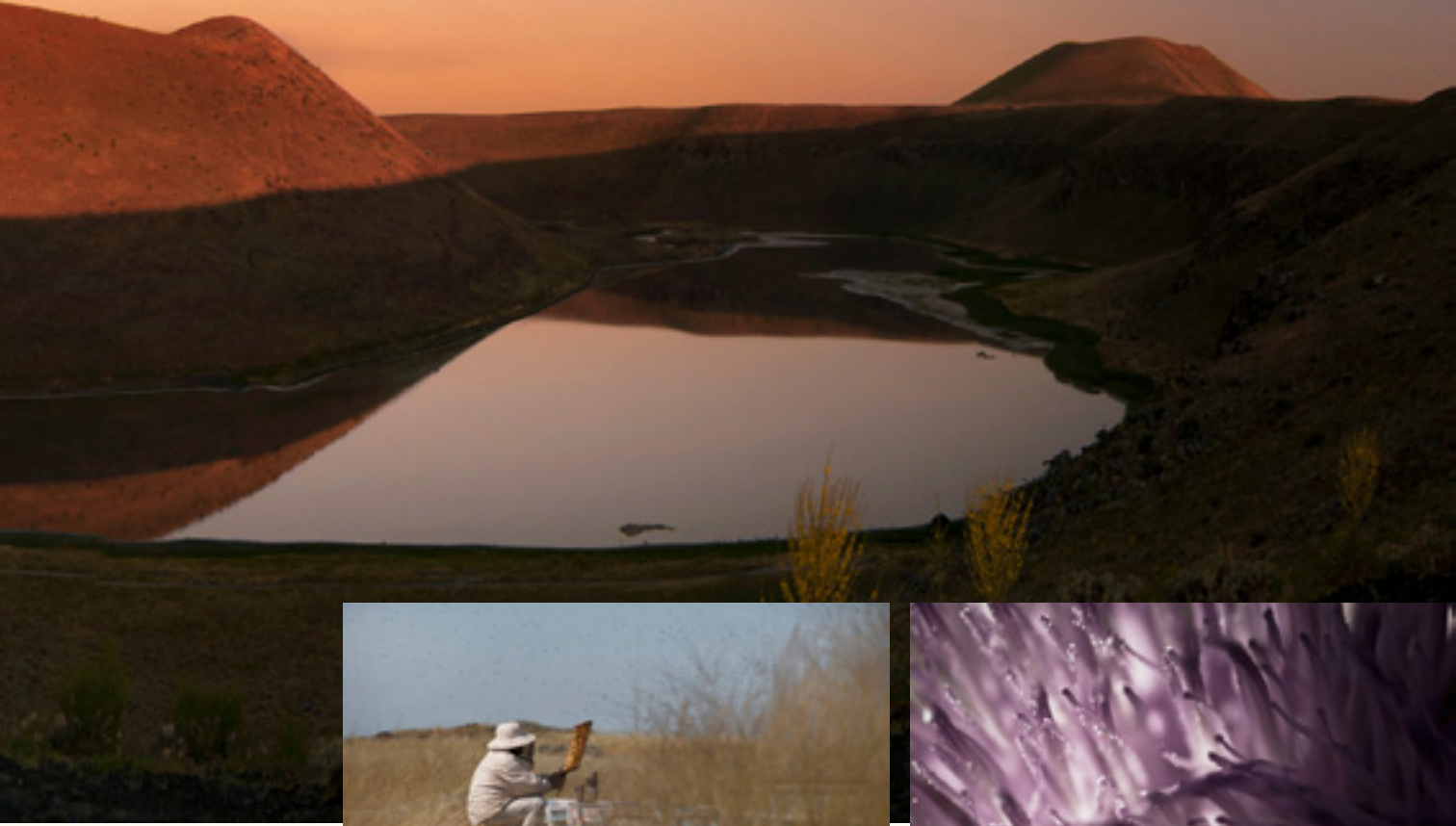
25 Haziran Cumartesi sabahı TODEG gurubunun sıcak karşılaması ile başlayan Ereğli – Karapınar gezimizin ilk durağı, ağrılarımıza şifa bulmak umuduyla içine girerek bol bol tuzlandığımız, uçsuz bucaksız bembeyaz Tuz Gölü oldu...

bile. Değişik ve görkemli yapısıyla Meke Gölü, dünyada bulunabilecek sayısız güzelliklerden biridir bence. Her ne kadar buradan ayrılmak istemesek de kısıtlı olan zamanımızda daha görülecek çok yer olduğu için bu muhteşem manzarayı arkamızda bırakarak oradan ayrıldık.

Şimdi sıra Karapınar İlçesini erozyon felaketinden kurtarabilmek için insanların verdiği mücadelenin örneklerini görmeye gelmişti ve bu beni derinden etkileyen bir anı olarak kaldı hafızamda. Çünkü toprak bile diyemeyeceğimiz sürekli kayan, yer değiştiren kumların üzerine ağaçlar dikerek, bu alanları yeşillendirmeye çalışarak ilçelerini göçten kurtarmıştı bu çalışkan insanlar. Bu, ancak insanın olağanüstü çabası, yürekten sevgisi ve inancıyla ortaya çıkabilecek bir sonuçtu. Erozyon sahasından ayrılırken aklımdan geçen en önemli şey, insanoğlunun isterse nasıl güzelliklere imza atabileceği düşüncesiydi.

Bu bölgeden ayrıldıktan hemen sonra Acıgöl'e ulaştık. Acıgöl çok derin bir krater gölü ama bize içinde yüzme imkânı veren bir göl olduğu

Bu şifalı sulardan ayrılarak Karapınar'a doğru hareket ederken her zaman fotoğraflardan hayranlıkla izlediğim ve görmeyi çok istediğim Meke Gölü'nün o eşsiz manzarasını izleyecek olmanın heyecanı kapladı içimi. Karapınar'a geldiğimizde etli ekmeklerimiz bizi bekliyordu. Güzel bir öğlen yemeği ve çay molasından sonra, heyecanla beklediğimiz Meke Gölü'ne varmıştık

için kendimizi gölün tuzlu ve sodalı sularına attık. Karapınar Belediyesi'nin sadece Ankara'dan gelen TODEG gurubuna sağladığı kabin ve tatlı su olanağı sayesinde doğanın ortasında konforlu bir yüzme operasyonu gerçekleştirdik. Sudan çıktığımızda artık acıkmış ve yorulmuştuk. Gün batıyor ve dolu dolu geçen bir günü geride bırakıyorduk. Acıgöl'de yediğimiz akşam yemeği sonrası Ereğli'ye hareket ettik ve artık gözlerimiz bizi dinlemiyordu. Derin uykuya daldık.

26 Haziran Pazar sabahı pırıl pırıl parlayan ve insanın içine neşe katan güneşle uyandık. Ergenekon Parkına vardığımızda her yanı nefis gözleme kokuları sarmıştı; masalarımızda demlenmiş çaylar bizi bekliyordu. Bu güzel kahvaltıdan sonra gittiğimiz yarış atları çiftliği ve içindeki meyve ağaçları çok güzeldi. Şimdi sırada, benim de özellikle yine çok merak ettiğim, İvriz

Beldesi vardı. İvriz'e vardığımızda yanılmadığımı anladım. Suyu çok lezzetli olan İvriz yemyeşil, ortasından gürül gürül çağlayan buz gibi bir nehir geçen fevkalade bir yerdi. Burada yerel pazarı gezip, kirazlarımızı aldıktan sonra tarihi İvriz kabartmalarını inceledik. Çok etkileyiciydi bu eski yazı ve resim kabartmaları. Çağlayan nehrin kenarında yediğimiz balığın lezzeti ise tarif edilemez, bence ancak denenmesi gerekir. Burada yediğimiz öğlen yemeğinin ardından artık eve dönüş vakti gelmişti. Şarkılarla, türkülerle ve fıkralarla dolu bir yolculuğun ardından Ankara'mıza gelmiştik. Bu gezide çok güzel insanlar tanıdım, TODEG grubuyla tanıştım. Ve bu geziyi, gezi portfolyomun en güzel anılarının içine kaydettim. Her şey için teşekkür eder daha nice güzel gezilerde birlikte olmayı dilerim.

Sevgi ve Saygılarımla

Yücel ÇAĞLAR'ın Kaleminden

“Eğer Veysel Eroğlu açıkça özeleştiri yaparak; “*artık derelerimizi ve ormanlarımızı rant tesislerine kurban etmeyeceğiz*” demezse, sanayi, turizm vb amaçlarla yatırımcılara ‘arsa’ olarak teslim edilen ormanlarımızın ve derelerimizdeki HES zincirleriyle pazarlanan akarsularımızın akıbeti açısından çok daha riskli dönemler yaşanabilir”

Oktay Ekinci; “Orman’ ve ‘Su’ İşleri”, 17 Temmuz 2011 Tarihli Cumhuriyet)

Giriş

Evet, ülkemizde aklı başında olduğu sanılanlar da kalkıp;

“-Veysel Eroğlu kalkıp da; “*artık derelerimizi ve ormanlarımızı rant tesislerine kurban etmeyeceğiz*” derse, “*ormanlarımızın derelerimizin akıbeti açısından çok daha riskli dönemler*” artık yaşanmayacak!”

diyebiliyorsa, “ört ki ölem”! Yazık, çok yazık...

AKP’nin “ustalık” döneminde “ileri demokrasinin” nerelere ulaştırılabileceğini kestirebiliyor musunuz? Böyle giderse; bir başkanlı devlet ve her yönüyle başkana bağlı yasama ve yargı organları; “fahri doktora” vermek için yarışan üniversiteler, “çok tatlısınız” diye yaltaklanan bir tebaaya dönüşmüş bir toplum... 6 Nisan 2011 günü kabul edilen ve 3 Mayıs 2011 günü de yürürlüğe giren 6223 sayılı **Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri İle Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu**’yla bu süreç daha da hızlandırılmıştır. Anımsanacağı gibi; “...*kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak*” amacıyla çıkarılan bu Yasayla siyasal iktidara altı ay içinde otuz dolayında yasa ve kanun hükmünde kararnamenin (KHK) yanı sıra;

“*Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde*” (Yasanın 1. maddesinin “a” bendinin 20. fıkrası)

ve

“*Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde*” (Yasanın 1. maddesinin “b” bendinin 7. fıkrası)

değişiklik ve düzenleme yapabileceği KHK’lar çıkarma yetkisi verilmişti. Böylece, bir bakıma 12 Haziran 2011 Genel Seçimlerinden sonra oluşacak TBMM’nin yasama yetkisi altı aylığına gasp edilmişti. Ardından, 3 Haziran 2011 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen ve 8 Haziran 2011 günü yürürlüğe konulan 643 sayılı **3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname**’yle bakanlık düzeyindeki kamu örgütlenmesi neredeyse tümüyle değiştirilmişti. Bu arada yine 8 Haziran 2011 tarihinde, 636 sayılı **Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname** yürürlüğe konulmuştu. Sonrasında olup bitenler ise belleklerdedir: 636 sayılı KHK’nın yürürlüğe konulmasından yalnızca yirmi gün sonra, 29 Haziran 2011 tarihinde, bu kez;

- 644 sayılı **Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname**

ile

- 645 sayılı **Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname**

4 Temmuz 2011 gününde; 646 sayılı **Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının Kurulması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname** ise 10 Temmuz 2011 günü yürürlüğe konulmuştu.

Daha önce Anayasada, yüksek yargı alanında yapılanlarla birlikte değerlendirildiğinde bu düzenlemeler gerçekte tek başkanlı bir kamu yönetimine geçişin “ayak sesleri” olarak değerlendirilebilir. İlginçtir, siyasal iktidarın başarıyla oluşturduğu yapay gündemin de etkisiyle olacak, bu düzenlemeler, akla gelebilecek en ilgili kesimlerde bile gerektiğince tartışılmamıştır*.

Sorulması ve yanıtlanması gerekiyor, ama...

Söz konusu düzenlemeler karşısında, doğal olarak;

“- Ne oldu da bu denli kısa bir zamanda, henüz bakanları bile belirlenmemiş ve bakanlıklar düzenlenmemişken böylesine köklü değişiklikler yapıldı?”

sorusu akla gelmektedir. Gerçekten, ne olmuştur da henüz kurulmamış **Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı** bu kez **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı** ve **Orman ve Su İşleri Bakanlığı** olarak ikiye ayrılmıştır? Siyasal iktidar, bu düzenlemelere dayanak olan 6223 sayılı yasanın *“...kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak”* olarak açıklanan birincil amacı dışında herhangi bir gerekçe öne sürmemiştir. Sözgelimi, 644 sayılı KHK’nın 37. maddesinin 5. bendinde yalnızca;

“3/6/2011 tarihli ve 636 sayılı Çevre, Orman

* Haksızlık yapmayayım: CHP, 6223 sayılı yasa taslağının TBMM’de görüşülmesi sırasında yol açabileceği olumsuzlukları dile getirmiş; TMMOB bağlı odaların hak, yetki ve görevlerinin Anayasa’nın 135. maddesi ve 6235 Sayılı TMMOB Yasası’na karşın, 645 Sayılı kararnameyle bakanlık bünyesindeki Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü’ne devredilmesine karşı çıkmıştır (5 Temmuz 2011). Ancak, ilginçtir, söz konusu KHK’lar ne “çevrecilerin” ne de TMMOB Orman Mühendisleri Odası, Türkiye Ormancılar Derneği vb meslek örgütlerinin, ilgili fakültelerin tartışma gündemlerine girebilmiştir. Öte yandan, TMMOB Şehir Plancıları Odası ise 14 Temmuz 2011 günü bir basın açıklaması yapmış ve “Hazinenin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların imar planlarını yapmak, yaptırmak, tadil etmek ve imar uygulamasını gerçekleştirmek” yetkilerini Milli Emlak Genel Müdürlüğü’ne devreden 646 sayılı KHK’nın yol açabileceği olumsuzlukları belirtmiştir..

ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.”

hükmüne yer verilmiştir. Dolayısıyla yukarıdaki soruya hukuksal dayanakları olan somut bir yanıt verebilme olanağı yoktur. Bu nedenle, ancak çeşitli olasılıklardan hareketle şu tezler öne sürülebilir:

- Hükümette Veysel Eroğlu'na ve/veya Erdoğan Bayraktar'a da bir bakanlık bulunması,
- “Orman” sayılan yerlerdeki akarsularda daha çok HES'e daha kolay izin verilebilmesi; bu akarsuların daha kolay ticarileştirilebilmesi;
- “2B arazilerinin”, başta TOKİ olmak üzere yapı-satıcılara ve/veya yandaş belediyelere devredilmesi, satılabilmesinin kolaylaştırılması,
- Başta “Kanal İstanbul” olmak üzere Başbakanın “çılgın” projelerinin yol açabileceği çevre sorunlarının gözlerden kaçırılması, yol açabileceği toplumsal tepkilerin önlenmesi,
- Öne sürüldüğü gibi, TMMOB'nin ve bağlı odaların denetlenmesi, kamu yararına çabalarının engellenmesi
- Ne iş yapacakları, hak yetki ve sorumlukları bilinmeyen “Çevre ve Şehircilik Uzmanı” ve “Çevre ve Şehircilik Uzman Yardımcıları” ile “Orman ve Su İşleri Uzmanı” ve “Orman ve Su İşleri Uzman Yardımcısı” işlendirilerek kamu personeli arasında deyiş yerindeyse “kapıkulları” kümelerinin oluşturulması

hedeflenmiş olabilir. Yahut da, inandırıcı gelmese de;

- Anayasanın 56. maddesindeki; “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.” ilkesini artık gözeten bir “mekânsal planlamaya” dayalı şehircilik yapılması,
- Temel ormancılık çalışmalarının çok başlılıktan kurtarılıp tümleşik olarak tasarlanması, planlanması ve yürütülmesi

İstendiği öne sürülebilir (!) Genel olarak AKP iktidarları döneminde yapılanlar ve yapılmayanlar; özel olarak da Veysel Eroğlu ile

Erdoğan Bayraktar'ın “orman” sayılan yerlere ve orman ekosistemlerine; şehircilik, çevre, su kaynaklarına yaklaşım biçimleri ve uygulamaları anımsandığında bu olasılıklar hiç de yabana atılamaz, atılmamalıdır da. Ancak, bu gereği kimler nasıl yerine getirebilecektir? Sözelimi, deyiş yerindeyse, “tek ağacı görmekten ormanı göremeyen” ve/veya “danaların kesilmesine katlanamayan ama dana eti yemekten de vazgeçemeyenler” mi? Başta, Anayasanın 135. maddesinde “kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları” olmak üzere ilgili ve de duyarlı kamuoyunun 6223 sayılı yasa ve 636, 644 ve 645 sayılı KHK'ler karşısında sergiledikleri tutum ve tutumsuzluklar ortada. Açıktır ki, bu tutumlar ve tutumsuzluklar sürdüğünde “çevreciliğin daniskasını” yaptıklarını öne süren “Başbakan” bu alanda da bildiğini okuyacak, yukarıda örneklenen olasılıkları kolaylıkla gerçekliğe dönüştürebilecektir. 646 sayılı KHK da bu gerçeği açıklıkla ortaya koymuştur: TMMOB Şehir Plancıları Odası'na göre bu KHK'yla;

“yerel yönetimler baskı altına alınmakta, belediye meclislerinin ve il genel meclislerinin yasadan kaynaklı yetkileri görmezden gelinmekte ve yetkilerine el konulmakta, seçilmiş yerel organlara yönelik merkezi dayatma sistemleştirilmektedir... belde belediyelerinin hazine arazileri üzerinde plan yapma/yaptırma ve onama yetkileri tümüyle ortadan kaldırılmış, Belediye Kanunu ve İmar Kanunu hükümlerine aykırı biçimde belde belediyelerinin sınırları içinde hazine arazilerinin planlanması konusunda valilikler yetkilendirilmiştir.”

Bu düzenlemeler karşısında söylenebilecek en yalın anlatım;

“- Tek başkanlık düzenine de işte bu yakıştır !”

Kamu yönetiminde keyfi düzenlemeler...

Siyasal iktidar 6223 sayılı yasayla aldığı yetkilerle TBMM'nin yasama görevini, deyim yerindeyse “askıya almıştır”; dolayısıyla da Anayasanın 7. maddesinde yer verilen “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu

yetki devredilemez” ilkesiyle bağdaştırılamayacak düzenlemeler yapmaktadır. Sözgelimi, 6223 sayılı yetki yasası, Anayasanın 91. maddesindeki;

“Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.”

kuralına biçimsel yönden uygun görülebilir. Ancak, siyasal iktidarın bu yasaya dayanarak çıkardığı önce 636 ve sonra da 644 ve 645 sayılı KHK’larla, Anayasanın 113. maddesindeki *“Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir.”* kuralının sınırlarını zorlamıştır. Üstelik, söz konusu olan, kamu yönetiminin sıradan bir biriminin yeniden düzenlenmesi değildir: Çünkü, bu KHK’larla;

- “çevrenin korunması” gibi tüm yaşama alanlarının, daha da önemlisi yaşama biçimlerinin düzenlenmesi,
- ülke yüzeyinin %27’sini oluşturan ve hemen tümü de devlet mülkiyetinde olan *“orman”* sayılan yerlerin korunması ve geliştirilmesi,
- gerektiği gibi metalaştırıldığında getirisinin ne denli büyük olabileceği son sekiz on yıldır çok daha iyi kavranan sular, *“devlet ormanı”* sayılan yerler vb doğal ve kültürel, dolayısıyla da kamusal varlıkların *“işletilmesi”*,
- ilgili kamu yönetimindeki onlarca yıllık bilgi ve deneyim birikimleri ile tesis ve personel olanaklarının yönetilmesi

vb yaşamsal önemde etkinliklerin gerçekleştirildiği kamu örgütlenmesi tüm boyutlarıyla yeniden yapılandırılmaktadır. Gerçekte yapılan, var olan kamu yönetimi yapısının “yeniden yapılandırılması” da değildir; bu alanların tümüyle siyasal iktidara, “çılgın projeler” yaratıcısına, “yaptıkları bundan sonra yapacaklarının teminatı olan” Veysel Eroğlu ile Erdoğan Bayraktar’a teslim edilmesidir.

Öte yandan, ülkemizde, başta;

- Türkiye Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı,
- Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı,

- Çevre ve Orman Bakanlığı Stratejik Planı 2010-2014,
- Ulusal Ormancılık Stratejisi
- Türkiye Ulusal Ormancılık Programı (2004-2023)
- Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı 2010-2023 (KENTGES)
- Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi 2010-2020 (İDES)

olmak üzere çok sayıda ulusal strateji belgesi, program ve eylem planı hazırlanmıştır. Tümüne yakın bir kısmı AKP iktidarları zamanlarında hazırlanmış olan bu belgelerin hiçbirisinde 644 ve 645 sayılı KHK’ların çıkarılmasını gerektiren bir politika, strateji, eylem önerisine yer verilmemiştir.

Kısacası, siyasal iktidar, söz konusu KHK’larla çevre yönetiminde de, deyim yerindeyse “dilediği gibi at koşturabileceği” bir alan yaratmıştır.

“Altı kaval, üstü Şişhane” bir çevre yönetimi...

Bilindiği gibi ülkemizde “çevre yönetimi”, 1970’li yılların sonunda ve 1980’li yılların başında, doğrudan başbakanlığa bağlı müsteşarlık ve genel müdürlük düzeyinde örgütlenmişti. Bu örgütlenmeyle ‘çevrenin’ korunmasına yönelik düzenleyici politika ve stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanmasının izlenmesi hedefleniyordu. Ne yazık ki, bu işlev ve dolayısıyla da örgütlenme giderek ötekilerle eş konumda bakanlığa dönüştürülmüş; işlevi de tekil olgularla sınırlı kural koyuculuğa ve denetleyiciliğe, dahası, kimi alanlarda da yatırımcılığa indirgenmiştir. Böylece, “çevre yönetiminin”, en azından bana göre, temel ilkesi olan yaşama etkinliklerinin “çevreye” zarar vermeyecek biçimde tasarlanması, planlanması ve yürütülmesi temel sorun olmaktan çıkmıştır. “Çevre korumacı” duyarlılık ve eylemliliklerin çoğunlukla yöresel ve/veya etkinlikler özelinde sorun odaklı olması da bu yönelimi pekiştirmiştir. Oysa yaygın benzetmeyle, “bataklığı kurutmak yerine sivrisinekleri tek tek öldürmekten” pek de ayrımı olmayan böylesi “çevre yönetimi” yaklaşımı siyasal iktidarların, deyiş yerindeyse

işini alabildiğine kolaylaştırmıştır. Özellikle AKP dönemlerinde iktidarların bu kolaylıktan ne denli yararlanılabildiği yaşamın birçok alanında yüzlerce kez son derece yakıcı biçimde sergilenmiştir: Böylece ülkemizde, sözgeliimi madencilere, turizmcilere, başta TOKİ olmak üzere inşaatçılara, HES'çi ve/veya "yenilenebilir enerji kaynaklarından" yararlanacak enerjicilere, vakıf üniversitelerine, karayolculara, çöplük kuracak belediyecilere, spor tesisi yapacak kulüplere; kısacası "uygun" arazilere gereksinmesi olan hiçbir yatırımcıyı engellemeyecek, dahası, gerekli destekleri sağlayabilecek bir "çevre yönetimi" düzeni kolaylıkla kurulabilmiştir. Öyle anlaşıyor ki, başta 6831 sayılı **Orman**, 3213 sayılı **Maden**, 2634 sayılı **Turizmi Teşvik** ve 4342 sayılı **Mera Kanunu** olmak üzere çok sayıda yasada ve yönetmelikte yapılan onlarca değişiklik böylesi bir düzen için yeterli görülmemiştir. 644, 645 ve en son olarak da 646 sayılı KHK, temelde, bu "yetersizliklerin" (!) giderilmesi amacıyla yapılmış, deyiş yerindeyse "tüy dikici" düzenlemelerdir. Bu teze dayanak olabilecek göstergelerin başlıcaları şöylece sıralanabilir:

- Bilindiği gibi, "çevre yönetiminin" temelde; i) "**etkileyenler**" (etkinlik alanlar; örneğin kentleşme, sanayi, tarım, ulaşım, madencilik vb) ile ii) "**etkilenenler**" [ekosistemler (bitki örtüsü, toprak, deniz, akarsu vb) ile tarihsel ve kültürel değerler] olarak iki boyutlu bir matris biçiminde tasarlanması gerekir. Oysa anılan KHK'larla, sözgeliimi, "orman" ve "su" ("su **işleri**" de ne demek oluyor?) alanları "çevre yönetimi" dışında bırakılmakta, buna karşılık "şehircilik" etkinliklerinin "çevre yönetimi" kapsamında değerlendirilmesi düşünülmektedir; Başka bir söyleyişle; "çevrenin" korunması ve geliştirilmesi; "çevre sorunu" sayılan oluşumların önlenmesi ve çözümlenmesi ile örneğin kentleşme sürecinin yönetimi aynı siyasal erkin sorumluluğuna verilmiştir. Peki, şimdi insanın aklına "- Neden, sözgeliimi "Çevre ve Enerji" ya da "Çevre ve Tarım" yahut "Çevre ve Ulaştırma" vb bakanlıklar kurulmamıştır?" sorusu gelmez mi?

Öte yandan, ilk bakışta olumlanabilecek bu düzenlemeyle, deyim yerindeyse, "altı kaval üstü Şişhane" bir "çevre yönetimi" düzeninin kurulması

öngörülmüştür: neden acaba? Sözgeliimi, doğal ve kültürel kamusal varlıkların "çarpık" kentleşme sürecinde belirleyici olan dinamiklerini engelleyicileri olmaktan çıkarılabilmesi hedeflenmiş olabilir mi? AKP iktidarlarının "dün" yaptıkları ve yapmadıkları bu soruya yanıt vermiyor mu? Vermiyor olacak ki, Ekinci bile; "-Eğer Veysel Eroğlu açıkça özeleştiri yaparak; *"artık derelerimizi ve ormanlarımızı rant tesislerine kurban etmeyeceğiz"* demezse, ...çok daha riskli dönemler yaşanabilir" diyebilmektedir.

- "Çevrenin" korunması ve geliştirilmesi; "çevre sorunu" sayılan oluşumlarının önlenmesi ve çözümlenmesi ile kentleşme sürecinin yönetimi aynı siyasal erkin sorumluluğuna verilmiştir. İlk bakışta olumlanabilecek bu düzenlemeyle çevresel değerlerin "çarpık" kentleşme sürecinde belirleyici olan dinamikleri engelleyicileri olmaktan çıkarılabilmesi daha da kolaylaştırılmıştır.

- Akıl almaz boyutlarda bir planlama kargaşası yaratılmıştır: Sözgeliimi, yalnızca 644 sayılı KHK'yla onu aşkın düzeyde ve işlevde planın * yapılmasını öngören bir planlama "düzeni" getirilmiştir. Dahası, 645 sayılı KHK'da sözü edilen planlara, 644 sayılı KHK'da yer da yer verilmiş; kimileri ise farklı söylemlerle yinelenmiştir ** Üstelik, son derece farklı işlevleri olan ve dolayısıyla da farklı uzmanlıkları gerektiren planların çoğunluğu Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılmıştır. Ek olarak, önceki Çevre ve Orman Bakanlığı'nın *Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Plânlama Genel Müdürlüğü*, planlama işlevi kaldırılarak *Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü* ne dönüştürülmüştür.

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görevleri arasında; *"Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek"* de sayılmıştır. Buna karşılık daha önce Çevre ve Orman Bakanlığı'nın *"Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların birarada düşünülmesine imkân veren rasyonel doğal kaynak kullanımını*

sağlamak üzere, kalkınma plânları ve bölge plânları temel alınarak çevre düzeni plânlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak” görevi kapsamdan çıkarılmıştır.

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın yapılanmasında yer verilen **Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü**, başta her tür ve ölçekteki planlama çalışmaları olmak üzere çevre yönetiminin tüm alanlarında yetkili kılınmıştır. Öyle ki, bu Genel Müdürlüğün görevleri arasında, sözgelimi;

- *“kırsal alanlarda arazi kullanımına ilişkin temel ilke, strateji ve standartları belirlemek ve uygulanmasını sağlamak” (7/1-b);*
- *“...kamuya ait tescilli araziler ile tescil dışı araziler ve muvafakatleri alınmak koşuluyla özel kişi veya kuruluşlara ait arazilerin yeniden fonksiyon kazandırılıp geliştirilmesine yönelik olarak her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı, kamulaştırma, arazi ve arsa düzenlemesi yapmak” (7/1-f);)*
- *“Belediyelerin mücavir alanları ile köylerin yerleşik alanlarının sınırlarının tespitine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve tespit edilen sınırları onaylamak” (7/1-g);*
- *“...ulusal ve bölgesel nitelikteki fiziki planları (üst ölçekli mekânsal strateji planlarını ve çevre düzeni planlarını-YÇ) Bakanlık yapar, yaptırır ve onaylar. Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisindeki çevre düzeni planlarını büyükşehir belediyeleri, büyükşehir olmayan illerde ise Bakanlık yapar, yaptırır ve onaylar.” (7/3)*

Açıktır ki, bu görevleri gerektiğinde yapmaya kalkıştığında bu genel müdürlük hem kentsel hem de kırsal çevre yönetiminde, özellikle de değeri giderek artan kamu arazilerinin kullanımında tek yetkili kuruluş olarak, deyiş yerindeyse “aklına eseni” yapabilecektir. Bu durum, 644 sayılı KHK’nın 30. maddesinde yer verilen; “...hizmet ve görevleriyle ilgili konularda diğer bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının uyacakları esasları, mevzuata uygun olarak belirlemekle, kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir” hükmüyle pekiştirilmiştir.

- 644 sayılı KHK’nın 12. maddesiyle **Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü**’ne TMMOB’yi ve bağlı odalarını, deyiş yerindeyse “kapı kulluğuna” indirgeyen yetkiler verilmiştir. Bu düzenlemeyle ilgili olarak TMMOB Başkanının 5 Temmuz 2011 tarihinde kamuoyuna yaptığı açıklamaları mühendislik, mimarlık ve plancılık hizmetlerinin geleceği yönünden yerinde buluyorum. Ancak, TMMOB’nin söz konusu KHK’larla kaygısını bu düzenlemeyle sınırlandırmış olmasını anlayamıyorum.

- Çevre ve Şehircilik ile Orman ve Su İşleri Bakanlıklarının çeşitli birimlerine aynı görevler verilmiştir. Örneğin; 644 sayılı KHK’nın 8. maddesinin 1. fıkrasının “g” bendine göre “Yeraltı ve yerüstü sularının, denizlerin ve toprağın korunması, kirliliğin önlenmesi veya bertaraf edilmesi maksadıyla hedefleri, ilkeleri ve kirlletici unsurları belirlemek, kirliliğin giderilmesi ve kontrolüne ilişkin usul ve esasları tespit etmek, acil müdahale planları yapmak ve yaptırmak”, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü’nün görevleri arasında sayılmıştır. Buna karşılık, 645 sayılı KHK’nın 9. maddesinin 1. fıkrasının “d” bendinde “Yer üstü ve yer altı sularının kalite ve miktarının korunmasına yönelik hedef, ilke ve alıcı ortam standartlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, su kalitesini izlemek veya izletmek” görevi Orman ve Su İşleri Bakanlığı’nın Su Yönetimi Genel Müdürlüğü’ne verilmiştir.

- 644 sayılı KHK’nın 16. maddesinin 1. fıkrasında görevlerine açıklık getirilen **Yüksek Fen Kurulu**’nun üye bileşimi, siyasal iktidarın “çevre” konusuna nasıl yaklaşacağın açıkla ortaya koymaktadır: Maddenin 2. fıkrasına göre Kurul “Bakanlığın hizmet alanıyla ilgili teknik konularda deneyim sahibi kişiler arasından, en az dokuzu mühendis, biri mimar, üçü şehir plancısı olmak üzere” bir başkan ve 17 üyeden oluşması öngörülmüştür. Bu noktada, bir anlamı olacaksa, sorayım: “ - Bu kurulda neden toplumbilici, kültürbilimci, iktisatçı, biyolog vb alanlardan da ‘uzman’ kişilerin bulunması gereğine yer verilmemiştir?”

- 645 sayılı KHK’nın 9. maddesinin 1. bendinde (sanki maddenin 2. bendi de varmış gibi...) “su

kaynakları” söylemi öne çıkarılan “Su Yönetimi Genel Müdürlüğü”nün görevleri arasında bir de;

“f) Nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak.”

da sayılmıştır. Şimdi anlaşıldı mı, neden “Orman ve **Su İşleri** Bakanlığı” ve eski Devlet Su İşleri Genel Müdürü olan şimdilerde “*HES’leri halka iyi anlatamadık. Bunun için yeni HES’leri anlatma kampanyası başlatacağız*” diyen, daha önce “*kendi işine baksın*” diyerek azarladığı Tarkan’dan da şarkı desteği isteyen Veysel Eroğlu’nun neden “Orman ve **Su İşleri** Bakanı” yapıldığı?

- Bilindiği gibi, 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 57-64. maddeleriyle özel kişi ve kuruluşların “Devlet ormanı” sayılan yerlerde “özel ağaçlandırma” yapabilmelerine, fidanlık kurabilmelerine çeşitli destekler sağlanmaktaydı. Bu uygulama 645 sayılı KHK’nın 2. maddesinin “f” bendiyle Orman Genel Müdürlüğü’nün görevleri arasında da sayılmıştır: “*Gerçek ve tüzel kişilerin özel ağaçlandırma, imar-ihya, erozyon kontrolü çalışmaları ile fidanlık tesis etmesi, işletmesi ve pazarlamasını desteklemek.*” Geçmişteki uygulamalar anımsandığında bu düzenlemeyle “devlet ormanı” sayılan yerlerin özel meyve bahçelerine dönüştürülmesine süreklilik kazandırılmış olmaktadır.

“Sonuç” Olarak...

Ülkemizde “çevre yönetimi”, özellikle AKP hükümetleri döneminde, deyiş yerindeyse “yaz-boz tahtasına” dönüştürülmüştür. Bu, beklenmedik bir durum değildir: “Çevresel değerlerin” de metalaştırılması, “dün” olduğu gibi “bugün” de Türkiye’deki kapitalist sermaye birikimi sürecinin temel gereklerinden biri olarak algılanmaktadır. AKP hükümetleri döneminde bu algı doğrultusunda her türlü hukuksal ve kurumsal düzenleme ile uygulama yapılmıştır. Çevre/doğa korumacı duyarlılıkların konu ve

yöresel düzeyde sorun odaklı olması ise siyasal iktidarın bu yönelimini kolaylaştırmıştır. Ancak, öyle anlaşıyor ki, siyasal iktidar bu düzenleme, uygulama ve kolaylıkları yeterli görmemektedir. 644 ve 645 sayılı KHK’larla yapılan düzenlemeler, siyasal iktidarın bu kolaylıkları daha da pekiştirme amacının bir ürünüdür. Kısa ve uzun dönemli hiçbir ülkesel, bölgesel ve yerel planlarda yer verilmeyen ve henüz uygulanmasına başlanmamış olmasına karşın “çılgın projelerin” olası çevresel etkileri için;

“İstanbul, Ankara, İzmir ve Diyarbakır başta olmak üzere, şehirlerimize ilişkin hazırladığımız bu projeler çevreyi tehdit etmiyor, tam tersine çevrenin korunmasına katkı sağlıyoruz”

diyeabilen siyasal iktidar, 61. Hükümet Programı’nda, sözgelimi,

- *Su kaynaklarının etkin kullanımı ve korunması için bütüncül su kaynakları yönetimi modelini gerçekleştireceğiz. Bu çalışmaları yeni oluşturduğumuz Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile daha etkin şekilde yürüteceğiz.*

- *Özellikle hidroelektrik santraller kapsamında, 2015 yılı sonuna kadar kamu ve özel sektör eliyle yürütülen toplam 5.500 MW’lık ilave gücü devreye alacağız.*

- *Nükleer santral kurulmasına ilişkin çalışmalarımızı hızlandıracğız.*

- *Orman vafını, kaybetmiş, ihmalle yıllardır fiili kullanıma açılmış ve kazanılması mümkün olmayan alanları kamu yararı ve kişisel fayda dengesi içinde tekrar düzenleyeceğiz.*

açıklamasını da yapabilmektedir. Bu; “*AKP’dir, ne yapsa yeridir!*” yaklaşımıyla geçirtilerebilecek bir durum değildir. Hiç olmazsa “aklı başında” olduğu sanılanlar, deyim yerindeyse “kiminle dans ettiğinin” ayırında olması beklenir. Bu, sizce de boş bir beklenti midir? “*-Ne alaka?*” demezseniz, bir soru daha: Peki; yüksek yargı organlarında, HSYK’da, üniversitelerde, medyada vb öteki alanlarda olup bitenler nedir?

Enerji Gereksinimi için Biyokütle

Kubilay ÖZYALÇIN

Orman Yüksek Mühendisi

Fotoğraf: Hasan UYSAL

Yaşayan ya da çok yakın zamana kadar canlılığını sürdüren canlılardan elde edilen enerji deposu biyokütle, katı, sıvı ya da gaz olarak kullanılmaktadır. Yakacak odun, yonga, briket, pelet ve talaş biyokütlenin katı çeşitlerine; biyoyakıt (biyoetanol, biyobütanol, biyodizel), biyokütlenin sıvı çeşitlerine ve biyogaz da biyokütlenin gaz çeşidine örnek verilebilir. Sürekli artan enerji fiyatları ve çevreyle dost yenilenebilir enerji kaynakları kullanılması doğrultusunda gelişen kamuoyu, biyokütlenin önemini artırmaktadır.

Kaynak: www.quercus-slovakia.eu

Kimi tarımsal ürün ve yan ürünler ile ormanlar, temel biyokütle kaynakları olarak kabul edilmektedirler. Her ne kadar biyoyakıtların benzin ve motorine göre % 65 – 140 daha az sera gazı yadıklarına¹² ilişkin veriler olsa da her tür biyokütle kaynağının, enerji eldesi için kullanımının çevre için yararlı olmak bir yana, neredeyse fosil yakıtlar kadar zararlı olabileceği de belirtilmektedir¹¹.

Dünya üzerinde yer alan karasal biyokütlenin yaklaşık % 90'ının ormanlarda gövdeler, dallar, yapraklar, kökler ve döküntü maddeleri ile yaşayan hayvanlar ve mikroorganizmalardan oluştuğu belirtilmekte ve dünya ormanlarının biyolojik üretiminin yılda yaklaşık 50 x 10⁹ ton olduğu ve

bunun yalnızca küçük bir bölümünün yapacak odun olduğu tahmin edilmektedir⁶. Böylesi büyük bir biyokütle miktarı kimi çevrelerce bitmez tükenmez bir kaynakmışçasına sunulmaktadır. Bu yöndeki pazar oluşturma çalışmaları sürerken, orman biyokütlesinin ormandan uzaklaştırılmasının, orman ekosistemindeki besin maddeleri miktarı ve besin zincirinde yaratacağı eksiklik ile yaban yaşamı ve taban suyu düzeyi üzerindeki etkileri dikkatle değerlendirilmelidir.

Çağdaş enerji ormancılığı ile hızlı büyüyen yapraklı ağaç türlerinden oluşturulan baltalıklardan yılda hektarda ortalama 20 ton odun üretilirken ülkemizdeki bozuk baltalıklarda bu miktar 150 kg'a kadar düşebilmektedir⁴. Bununla birlikte, yakacak odun, Türkiye'nin beşinci en

büyük enerji kaynağı olup orman içinde ve bitişğinde yaşayan yaklaşık 7,8 milyon orman köylüsünün ise birincil enerji kaynağıdır⁷.

Isınma ve yemek pişirme, su ısıtma vb gereksinimler için kullanılan verimsiz yakma düzeneklerine bir de yetersiz konut yalıtımı eklenmektedir. Böylece temel enerji gereksiniminin karşılanması için gereğinden çok fazla doğal kaynak, heba edilmektedir. Son yıllarda özellikle orman köylerinden kent merkezlerine göçler ve bunun ormanlar üzerindeki insan baskısını azaltıcı etkileri, özellikle taşrada çalışan meslektaşlarımızca, ülkemizin hemen her bölgesinde gözlenmektedir. Bu gözleme koşut olarak, ülkemizde 2000–2009 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde, usulsüz ağaç kesiminde ~% 56 (2000 yılı: 43 928 m³, 2009 yılı: 18 915 m³) oranında düşüş gerçekleşmiştir⁸. Bu oran, dünya ortalaması olan % 22'nin oldukça üzerindedir⁹. Yine de birincil enerji kaynağı odun olan köylerimizde, halen odun olarak ve oldukça verimsiz kullanılan biyokütle enerjisinin verimliliğini artırma ve diğer yenilenebilir enerji kaynaklarıyla çeşitlendirme yolları aranmalıdır.

2050 yılına dek dünya genelinde biyoyakıt üretiminde kullanılan yağ bitkilerine talebin artacağı öngörülmektedir. Bu talep artışının, yasal ve yasa dışı saldırılarla gün geçtikçe nitelik ve nicelik yitiren orman alanlarına, ciddi bir ek baskı oluşturabileceği de belleklerden çıkarılmamalıdır¹⁰.

Biyokütle enerjisinin kullanımı yaygınlaştıkça, bu alandaki araştırma ve geliştirme çalışmaları da artmaktadır. Biyokütle enerjisinin eldesini kolaylaştıracak yeni bulgu ve tekniklerden birkaçı aşağıda sıralanmıştır.

1- Etanol ve metan, denizel ve karasal kökenli karbonhidratça zengin biyokütlenin ayrıştırılması yoluyla üretilen alternatif enerji kaynaklarıdır. Selüloz içeren odun atıkları da bu anlamda potansiyel kaynaklardan sayılmaktadır. Ancak bulundukları organizmalara dayanıklılık ve sertlik

veren selülozun olağan enzimlerce parçalanması da oldukça güç ve yüksek maliyetlidir. Yeni bulunan “*Oxidohydrolases*” adlı bir enzim, bu parçalamayı daha düşük maliyetle ve daha kolayca yapabilmektedir¹.

2- Oduna sağlamlık ve sertlik veren lignin maddesi de özellikle biyoetanol üretiminde şekerin ayrıştırılmasını zorlaştırmaktadır. Yeni yayımlanan bir araştırmada, toprakta yaşayan bir bakteri türü olan *Rhodococcus jostii* genomunda, lignin ayrıştıran genin tanımlandığı belirtilmektedir⁵. Daha önce mantarlarda tespit edilmiş olan bu tip bir genin bir bakteride bulunması, bu enzimden kolayca ve çok büyük miktarlarda üretilbileceği anlamına gelmektedir. Bu enzimin kullanımı, yalnız biyoyakıt açısından değil, kâğıt iş kolu bakımından da büyük kolaylıklar getirebilecektir. Tomruk üretim artıkları ve dal parçalarının, selülozu daha hızlı parçalayan yeni bulunan bu enzim sayesinde artık ucuz biyoyakıt hammaddesi olarak değerlendirilebileceği belirtilmektedir¹.

3- RTP (Rapid Thermal Process / Hızlı Isıl İşlem) adı verilen yöntem ile ormancılık çalışmaları sonrasında oluşan atık selülozik hammaddenin hızlı ve düşük maliyetle piroliz (ısıl bozundurma)* yağına dönüştürülmesi olanaklı. Oksijensiz ortamda ve akışkan yatakta yaklaşık 500 °C'a kadar ısıtılarak buharlaştırılan ve hızla soğutulan atıklar, iki saniyeden daha kısa sürede, ağırlıkça % 65-75 oranında piroliz yağına dönüştürülebilmektedir².

Biyokütleden üretilmesi nedeniyle karbon salımını artırmayan bu yakıt, sanayi ısıtmasında ya da elektrik üretiminde kullanılabildiği gibi geliştirilmesi durumunda taşıt yakıtı olarak da kullanılabilecektir³.

Aşağıdaki çizelgede odun ve kabuk için ölçülen piroliz yağı verimleri ve brüt enerji değerleri gösterilmektedir.

Biyokütle Hammaddesi	Piroliz Yağı Verimi (Ağırlıkça %)	Brüt Enerji Değeri (MJ/kg)**
Geniş Yapraklı Ağaç Odunu	70-75	17,2 - 19,1
İğne Yapraklı Ağaç Odunu	70-80	17 - 18,6
Geniş Yapraklı Ağaç Kabuğu	60-65	16,7 - 20,2
İğne Yapraklı Ağaç Kabuğu	55-65	16,7 - 19,8
Atık Kâğıt	60-80	17 - 17,2

(*) Isıl Bozundurma (Piroliz): Organik maddelerin oksijensiz ortamda ısıtılarak gaz, katı veya sıvı ürünlere ayrılması işlemidir.

(**)MJ (Megajül): Bir milyon jüle eşdeğer enerji birimidir. Yaklaşık olarak 160 km/saat hızla giden bir ton ağırlığındaki bir aracın kinetik enerjisine eşdeğerdir.

Yararlanılan Kaynaklar

1. The Research Council of Norway (2010, October 18). From biomass to ethanol and methane: New enzyme may lead to cheaper biofuel.
2. International Forest Industries (2011, Issue 19). Biomass Technology
3. <http://www.envergenttech.com/faq.php?faq=1#specQ1>
4. DANIŞMAN, F., USLU, M., Kırsal Çevre Yıllığı (2009). Güneş Enerjisi ile Ormanlarımızı Koruyalım.
5. Mark Ahmad, Joseph N. Roberts, Elizabeth M. Hardiman, Rahul Singh, Lindsay David Eltis, Timothy David H. Bugg. Identification of DypB from Rhodococcus jostii RHA1 as a Lignin Peroxidase. Biochemistry, 2011; : 110502115958058 DOI: 10.1021/bi101892z
6. SARAÇOĞLU, N., Kırsal Çevre Yıllığı (2009). Biyokütle, Biyoenerji ve Enerji Ormanlarının Küresel Önemi
7. GÖSTERİT, A., GÜREL, F., Orman ve Av (2011-Sayı 2). Orman Arıcılık İlişkisi ...
8. OGM, Ormanlık İstatistikleri (2009)
9. International Forest Industries, (2010 – Issue 18)
10. FAO, World agriculture: towards 2030/2050, Interim Report (June, 2006)
11. James R. STRİTHOLT, Ph.D., Jocelyn TUTAK, M.E.M. Assessing the Impact of Ecological Considerations on Forest Biomass Projections for the Southeastern U.S. (2009)
12. Lund University (2010, September 20). Swedish biofuels do have major benefits for the climate.

Orman Genel Müdürlüğü'nün Yapılanamaması

Fevzi KALELİ
TOD II. Başkanı

Orman Genel Müdürlüğü ormanların korunması, yapılan dikim, bakım ve silvikültürel çalışmaları ve bu çalışmaların sürekli geliştirilmesi ile gelecek nesillerin gereksinimlerinin karşılanması şeklinde özetlenebilecek görevini 174 yıldan bu yana gerçekleştirmek üzere çaba sarf etmektedir.

Orman Genel Müdürlüğü bu tarihsel süreçte çeşitli Bakanlıkların bünyesinde ve en son Orman Bakanlığı çatısı içinde bulunmakla birlikte 2002 yılında AKP Hükümetinin kurulmasından sonra kendi Bakanlığını kaybetmiş ve 08.05.2003 tarih ve 25102 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevre ve Orman Bakanlığı'nın kurulmasıyla bu Bakanlığın bünyesinde çalışmalarını yürütmüştür.

12 Haziran seçimlerden önce AKP Hükümeti, 8 Haziran 2011 tarihli mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 636 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı'nı kurmuş ve Orman Genel Müdürlüğü'nü bu Bakanlığın bünyesine almıştır.

Ancak bir aydan daha kısa bir süre sonra 12 Haziran seçimlerinin hemen akabinde, 4 Temmuz 2011 tarihli Resmi Gazete'de iki KHK yayımlanmış ve 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 645 sayılı KHK ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı kurulmuştur. 644 sayılı KHK, 8 Haziran'da yayımlanan 636 sayılı KHK'yi bütünüyle yürürlükten kaldırmıştır. Yani bir ay önce kurulan bir Bakanlık görülen lüzum üzerine değiştirilerek yeniden yapılandırılmış ve Orman Genel Müdürlüğü ikiye ayrılan bu Bakanlıklardan Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na bağlanmıştır.

Bakanlık kuruluşları, Hükümetlerin kamu hizmetlerini belirlediği planlar ve hedefler doğrultusunda etkin bir şekilde gerçekleştirmek üzere yapılan organizasyonlardır. Ancak yapılan bu son Bakanlık düzenlemelerinde Hükümetin faaliyetlerini nasıl plansız ve programsız bir şekilde yürüttüğünü, iş ve hizmetlerini; planlama, hedef belirleme, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütme anlayışı içinde objektif kriterler doğrultusunda yapması gerekirken ben yaptım oldu mantığı doğrultusunda yaptığını açıkça göstermektedir. Bu yapılanma Devlet yönetiminin ciddiyeti ve saygınlığı ile bağdaşmadığı gibi kaynakların etkin kullanılması, doğaya ve aklı saygı duymayan bilimsel gerçeklerden uzak tutum ve davranışlar içinde hareket edildiğinin göstergesidir. Oysa Devlet yönetimi ciddi iştir ve herkesin hakkı olan kaynakların toplumsal fayda sağlamaya yönelik olarak planlanması ve düzenlenmesi gerekmektedir.

Orman Genel Müdürlüğü'nün yeniden yapılanması ile ilgili olarak; 2002 yılında Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi (TODAİ) tarafından aylarca süren çalışmalar sonucu hazırlanan bilimsel ve teknik kriterlere dayalı raporlar, Bakanlık ve Genel Müdürlüğün raflarında tozlanmaya terk edilmiş, böylesine köklü ve böylesine saygın bir kurumun bilgiden uzak bir yönetim anlayışı ile yeniden yapılanması olarak Şube Müdürlükleri sayısı 40 dan 116 ya çıkartılıp kurum hantallaştırılmış, iş ve hizmetlerin daha etkin bir şekilde yürütülmesi anlayışının tam tersi bir yapılanma oluşturulmuştur. Böyle bir yapılanmaya gidilmesinin kurumun itibarı ve saygınlığını zedelediğinin yönetim tarafından bilinmesi gerekir. Bu durum ister istemez insanın aklına AKP'nin 2002'de iktidara gelirken "Devlet hantal Devletin küçülmesi gerekiyor, Devleti daha etkin ve güçlü kılacağız" söylemlerini getiriyor.

Öte yandan, mevcut 27 Orman Bölge Müdürlüğünden Çanakkale, Artvin ve Sinop Bölge Müdürlüklerinin kapatılacağı söylentileri ortalıkta dolaşmaktadır. Artvin Orman Bölge Müdürlüğü'nün kapatılmasının Bakanın Artvin gezisi esnasında şimdilik kaydıyla ertelendiği konuşulmaktadır. Çanakkale ve Sinop Orman Bölge Müdürlüklerinin kapatılarak yerlerine Kayseri ve Şanlıurfa'da Bölge Müdürlüğü açılmasının kararlaştırıldığı ifade edilmektedir. Birimlerin neden kapatılması ve açılması gerektiği gibi konular, objektif kriterlere göre değil, tamamen keyfi, siyasi ve kayırmacılık anlayışına göre gerçekleşmektedir. Orman varlığının % 1 civarında olduğu yerlere Bölge Müdürlüğü kurulmasını nasıl izah edebilirsiniz? % 50'si ormanla kaplı olan yerlerde orman teşkilatını kapatıyorsunuz, orman olmayan yerlerde teşkilat oluşturuyorsunuz! Devlet yönetimi bu kadar mı keyfi yapılmaktadır? Gereksiz yerlerde kuruluşların açılması ve ihtiyaç olan yerlerdeki yerlerin kapatılmasının faturasını kimler ödeyecektir?

Yine 4 Temmuz 2011 tarihli 645 Sayılı KHK ile kurulan Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın Taşra Teşkilatı olarak 15 Bölge Müdürlüğü kadrosu ihdas edildiği görülmektedir. Medyadan izlediğimiz kadarı ile Bakanlığın kapatılan Orman Bölge Müdürlüklerinin yerine aynı illerde Milli Parklar Bölge Müdürlükleri kurulması anlayışı içinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu yapılanmanın hangi gerekçelerle ve ne gibi zorunluluklardan meydana geldiği hususunda gerek kurum bünyesinde gerekse meslek kamuoyu ile üniversiteler bünyesinde herhangi bir tartışma ve durum değerlendirmesi yapılmadığı dikkate alındığında yeniden yapılanma olarak ifade edilen bu değişikliklerin hangi ihtiyaçlardan ortaya çıktığını, bu işi dizayn edenler dahil olmak üzere anlayışın birileri varsa, mesleki kamuoyuna açıklamalarını bekliyoruz.

Orman Genel Müdürlüğünde söylemlerle uygulamaların nasıl birbirleriyle uyumsuz olduğu, liyakat diyerek kayırmacılığın ön planda tutulduğu meslek kamuoyu tarafından yakinen takip edilmektedir. Bu davranışa en son örnek Orman Genel Müdürlüğünde üst düzey yöneticilerle yapılan toplantıda açıkça sergilenmiştir. Şöyle ki; Orman Genel Müdürü bu toplantıda orada bulunan başkanlardan birine "Ben Bakanın dediklerini yapmak zorundayım, siz de benim dediklerimi yapmak zorundasınız, YASA ve MEVZUATA BOŞ VERİN benim dediklerimi yapın" şeklindeki ifadelerinde AKP zihniyetinin hizmet ve görev anlayışının ne olduğunu çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Türkiye Ormancılar Derneği olarak teşkilatımızın en önemli birimi olan Orman Genel Müdürlüğündeki bu çarpık yönetim anlayışını yakinen takip ettiğimizi, bilimsellikten uzak yetersiz davranışlara son verilmesini beklediğimizi ve Orman Genel Müdürlüğü'nün, yerleşke dahil tüm meslek kamuoyunu ilgilendiren faaliyetleri ile ilgili olarak vereceği kararlarda mesleki örgütlerin de fikirlerini alarak karar vermesinin yönetimi zaafa uğratmayacağını, özellikle güçlendireceğini ilgililere hatırlatmak istiyoruz.

Beğenmedim! Kapatın!

Fotoğraf: Olcay KARATAŞ

Salih SÖNMEZİŞİK

Mevcut siyasi iktidarın doğal kaynaklarımızı ve cumhuriyetin kazanımlarını, toplumun yararını hiçe sayarak nasıl talan ettiğini biliyorsunuz. Artık ülkenin tüm değerleri elden çıkarılarak uygulanan bu talan, günümüzde yıkıma dönüşmüş durumdadır.

İktidar, binlerce örneğini gördüğümüz (maalesef çoğu kez seyirci kaldığımız) bu yıkımları gerçekleştirirken, gerekli gördüğü yasal düzenlemeleri gözü kara bir biçimde çok kısa bir sürede geçektirmekte ve yaşama da hemen geçmesi için, özellikle devlet kadrolarındaki çalışanlar üzerinde siyasi ve idari baskılar uygulamaktadır. Bu talan düzenlemelerine karşı çıkan, hatta uygulamayı geciktiren personel, ya görevden alınarak pasifize ediliyor ya da sürgüne gönderilerek tehdit ile suskunlaştırılıyor.

Bunun en son ve en tipik örneğini Çanakkale’de yaşıyoruz. Çanakkale Orman Bölge Müdürü yıllardır başında bulunduğu kurumu, iktidarın politikalarına alet etmemiş hatta bazı belediye başkanlarını, neden oldukları orman suçlarından ötürü mahkemeye vermiş olduğu için hedef tahtası haline getirilmiştir. 2006’dan bu yana tam beş kez görevden alınan Çanakkale Orman Bölge Müdürü, her atamadan sonra yargı yoluyla görevine dönmüş, bununla da yetinmemiş, bu sürgünleri gerçekleştiren bakan ve diğer ilgililer aleyhine açtığı tazminat davalarının hepsini kazanmıştır. Sözü edilen bölge müdürü son davasını da kazandığı için 12 Haziran seçimlerinden sonra görevine iade edilmiştir.

Seçimlerden daha da güçlenerek çıkan iktidar, Kazdağları ormanlarında kendi politikalarına ters düşen görevlileri yargı kararlarından ötürü değiştiremeyeceğini anlayınca ÇÖZÜMÜ Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğünü kapatmada bulmuştur. Evet yanlış okumadınız. İktidar ülkemizde karlılık, verimlilik, yangınlar ile savaş dahil, ormanların korunmasında enerjik bir yönetim anlayışına sahip Çanakkale Bölge Müdürlüğünü lağvedip bu ormanların yönetimini Balıkesir’e bağlama kararı almıştır. Bu çok yanlış ve yanlış olduğu kadar çok tehlikeli bir karardır. Çünkü;

Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğü 18 milyon dekar alanda görevini sürdürmekte ve bunun % 54’ü ormanlık alandır. Yıllık üretimi 610.000 m³ olup Temmuz 2011 sonu itibarı ile gerçekleşme %92’dir. Bu faaliyetlerinden ötürü orman köylüsüne 8 milyon TL ödenmiş ve yine Temmuz 2011 sonu itibarı ile 9.8 milyon kâr da gözükmektedir. Bu yıl bozuk ormanların onarımı için 367000 fidan dikilmiştir.

Orman ve yangın emniyet yolları, köprü, sanat yapıları vb diğer işleri burada sıralamak mümkün değildir. Ama yangına 1. derecede hassas bölgede bulunmasına rağmen iyi bir organizasyon ile teknik donanım ve birikim sonucu en az yanan alana sahip olması, bu bölge müdürlüğünün önemini daha da arttırmaktadır. Sözelimi 2010 yılında çıkan yangın sayısı 17 adet, yanan orman alanı ise sadece 34 hektardır.

Türkiye’de 27 adet orman bölge müdürlüğü var. Verimsizlikten dolayı bunun 10 tanesi her yıl zarar etmektedir. Eğer ormanlarımız gözden çıkartıldığı için, Ormanlık örgütü küçültülecek ise (ki ,yeni bakanlık kuruluşu nedeniyle, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü ile Orman Köylerini Kalkındırma Genel Müdürlüğü kaldırılmıştır) Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğüne sıra en son gelmelidir.

Unutmayalım... Kazdağları’nın % 79’u bu müdürlük tarafından yönetilmektedir. Balıkesir Bölge Müdürlüğü’nün onca işi var iken, 200 km uzaklıktaki Çanakkale Bölge Müdürlüğü ormanlarını ne denli ve etkin organizasyon ile koruyup yönetebileceği sorgulanmalıdır.

Dahası burada görev yapan 1141 adet çalışanın geleceği ve yaşam planları göz ardı edilmektedir.

Kısacası salt bir kişiden intikam almak için ormanlarımızın ve çalışanların geleceğini doğrudan etkileyecek bu akıl dışı karardan derhal vazgeçilmelidir.

Sevgi ile kalın.

Gazi Yerleşkesi Gelişmeler

Fotoğraf: Anonim

1.

TUTANAK

Gazi Yerleşkesine Sahip Çıkılım Platformu olarak aşağıda belirtilen Ormancı Meslek, Demokratik Kitle ve Sivil Toplum Örgütleri temsilcilerinin katılımı ile Orman Mühendisleri Odası Toplantı Salonunda 12.08.2011 Cuma günü saat 14.00 de yapılan toplantıda;

- 1- Orman ve Su İşleri Bakanı, Orman Genel Müdürü, Ankara Orman Bölge Müdürü ve Ankara Orman İşletme Müdürü'ne resmi yazı yazılmasına, toplantıda metni görüşülerek kabul edilen bu resmi yazıların platform adına OMO Genel Başkanı tarafından imzalanmasına ve platform sekreteryasının ilgili yerlere gönderilmesine,
- 2- "Niçin Şeffaflıktan Kaçıyorsunuz?" başlıklı bildiri metninin görüşülerek kabulüne,
- 3- Bundan sonra yürütülecek hukuki sürecin tüm platform üyelerince ortaklaşa yürütülmesine,

Karar verilmiştir.

Platform üyesi olup bu toplantıya katılamayan diğer örgüt temsilcilerinin telefon ile görüşleri alınarak toplantıda kararlaştırılan hususlarda karar birliği sağlanmıştır. 12.08.2011

Muhammed SAĞMA
Orman Müh.Odası

Fevzi KALELİ
Ormancılar Derneği

İsmet ASLAN
Türk Tarım Orman Sen

Şikri DÜRMÜŞ
Tarım Orman-İş

Seref GÜLTEN
Or.Tek.Der.

Ünal ÖRNEK
OR-KOOP

Niçin Şeffaflıktan Kaçıyorsunuz?

KENDİ MÜLKÜNDE MÜLTECİ KONUMUNA DÜŞÜRÜLMÜŞORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖRMEK İSTEMİYORUZ. BU DURUMA NEDEN OLANLARI DA ŞİDDETLE KINIYORUZ.

Orman ve Av / Temmuz - Ağustos 2011

YETER ARTIK başlıklı 15 Aralık 2010 tarihli bildirimizde; Gazi yerleşkesinin her ne şekilde olursa olsun Orman Teşkilatının elinden alınmasına, ormancı meslek ve sivil toplum örgütleri olarak şiddetle karşı olduğumuzu, hukuki çerçevede tüm demokratik haklarımızı kullanacağımızı kamuoyuna duyur- muştuk.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Orman Genel Müdürlüğünün koridor ve odalarında asılı duran levhalarda, misyonlarının şeffaflık ve saygın bir yönetim olduğu belirtilmektedir!

Bu uyarıya inanarak daha doğrusu inanmak istediğimizi belirterek, geçtiğimiz süreç içerisinde Bakanlık ve Orman Genel Müdürlüğü ile yapılan görüşmelerde; yerleşkenin devrine ilişkin resmi bir belgenin bulunmadığı, Bilgi Edinme Kanununa göre yapılan başvurularda da böyle bir hususun olmadığı bildirilmiştir. Konuyu yakından takibimiz devam ederken, 3 Ağustos 2011 günü Orman Genel Müdürünün başkanlığında yapılan üst düzey toplantıda; Gazi Yerleşkesinin süratle boşaltılacağı, Orman Genel Müdürlüğünün Bakanlık binası ile Ankara'nın muhtelif yerlerine taşınacağı, Ankara Orman Bölge Müdürlüğünün de kendisine OGM kampüsü dışında bir yer bulması yönünde talimat verildiği duyumu alınmıştır.

Kalite yönetimi misyonlarında şeffaf idare oldukları belirtilen, Sayın Bakan ve Sayın Genel Müdürden aşağıdaki hususlarda belgelere dayalı kamuoyuna açıklama yapmalarını istiyor ve bekliyoruz.

Aldığımız duylara göre Gazi Yerleşkesi;

1-Başbakanlığa, bir Vakıf üniversitesine veya sağlık merkezi yapmak için özel sektöre vb. yerlere devredileceği yönündedir? Bunların hangisi doğrudur? Belgelere dayalı olarak açıklayınız?

2- Kanunlara göre aleniyet belgesi olan tapuda devirle ilgili ne gibi işlemler yapılmıştır?

Devir işlemi gerçekleştiği takdirde;

Bilişim teknolojisinde ulaştığı seviye, yangın yönetim sistemi, coğrafi bilgi sistemi vb. konularda başarılarla imza atmakla övündüğümüz, Türkiye'nin en eski kuruluşu olan Orman Genel Müdürlüğünün Ankara'da sahip olduğu tüm gayrimenkullerden çıkarmaya çalışılmasındaki amacınız nedir?

Yangın mevsiminde kanunsuz ve sözlü emirlerinizle; OGM'nin tapulu mülkünden kovulmasından, modern alt yapı tesisleri devre dışı bırakılarak ormanlarımızın bu hizmetlerden mahrum edilmesinden, oluşabilecek milyonlarca lira Devlet zararının uygulayıcı meslektaşlarımıza yükletilme- sinden hiç vicdanınız sızlamayacak mı?

BU ACELENİZ VE TELAŞINIZ NEDEN?

Devlet Anayasa ve kanunlarla size, değeri para ile ölçülemeyecek milyonlarca hektar ormanlar ile gayrimenkullerin muhafazası ve yönetimi görevini yüklemiştir. Ormanların devamlılığını ve geliştiril- mesini sağlamakla görevli olan Orman Genel Müdürlüğü hizmetlerinden daha üstün kamu yararı üreten hangi kurum veya özel sektör var ki, hukuk kuralları alt üst edilerek, mevzuata aykırı biçimde ve suçluluk psikolojisi içinde tapulu arazinizi onlara terk etmeye çalışıyorsunuz. Korkmayınız! Onurlu davranınız, geriye itibarlı bir hatıra bırakınız?

Değerli orman çalışanları ve doğa dostları;

Hepinizi hiçbir ön yargıya kapılmadan, ayrılığa düşmeden, bu davada birlik içinde olmanızı ve harekete destek vermenizi bekliyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyururuz. 12/08/2011

"Orman Genel Müdürlüğü; 172 Yıllık Belleğini ve Emekle Oluşmuş 60 Yıllık Birikimi Sorumsuzca Yok Ediyor"

Fotoğraf: Anonim

Ahmet DEMİRTAŞ
Kırsal Çevre Yönetim Kurulu Başkanı
ve TOD üyesi

Orman Genel Müdürlüğü(OGM) Gazi yerleşkesi 1950' li yıllarda başlayıp günümüze değin uzanan süreçte oluşturulan; içinde yönetim yapıları hizmet konutları, yemek salonları ve konukevi gibi çok sayıda yapının yanında; çeşitli ağaç ve ağaçlık türlerinin güzel örneklerinin yer aldığı parklar ve ağaçlık alanları (meşşecere denilse yeridir) kapsamaktadır.

Gazi Yerleşkesi, Atatürk Orman Çiftliği(AOÇ) sınırları içinde kalmaktadır. Alan; Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 2,6.1992 tarih ve 2436 Sayılı kararıyla **"Doğal ve Tarihi Sit"** olarak tescil edilmiş daha sonra ise 7.5.1998 tarih ve 5742 Sayılı kararla **"1.Derece Doğal ve Tarihi Sit "** yapılmıştır.

Bilindiği gibi yaklaşık bir yıldır yerleşkenin başka kuruluşlara verileceği/devredileceği söylentisi dolaşmaktadır. Söylentilerin doğru olup olmadığı sorulduğunda; ilgililerden tatmin edici yanıt alınamamıştır. Öte yandan bir şirkete ağaç röleve planı yaptırılmıştır. Röleve planının ihale yoluyla yapılmadığı ve şirkette orman mühendisi çalıştırılmadığı bilgisi alınmıştır. 1. derece Doğal ve Tarihi Sit olan yerleşke için Koruma Amaçlı İmar Planı yaptırılması amacıyla OGM çalışma başlatmıştır. Yapılan çalışmanın hukuka uygun olmadığı TMMOB tarafından ortaya konması sonucunda, Plan yapımını Ankara Büyükşehir Belediyesi üstlenmiştir. 29 nisan 2011 tarihinde belediyede yapılan Koruma Amaçlı İmar Planı bilgilendirme toplantısı da yasa ve yönetmeliğe uygun yapılmadığından; toplantıya katılan 15 kişi tarafından tutanak düzenlenmiştir. İlgili belediye uyarıları dikkate almadığı gibi hukuksuzluğu görmezden gelerek planı yapmıştır. Planın askı süresinde **TMMOB Şehir ve Bölge Plancıları Odası itirazda bulunmuştur.**

OGM'nin başvurusu üzerine **1.Derece Doğal ve Tarihi Sit "** olan yerleşke 10.8.2011 tarihinde Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararıyla **"3. Derece Doğal Sit"** durumuna getirilmiştir. Böylelikle yerleşkede yapılaşma için bütün kolaylıklar sağlanmıştır. OGM yetkilisi, birim sorulularını toplayıp; **"bayramdan sonra taşınacak biçimde hazırlığınızı yapın"** emrini vermiştir.

Binlerce ormancı çalışanın bulunduğu, ormancılığın tarihini, birikimini ve belleğini yok edecek bu yaşamsal kararı; birkaç yetkili nasıl alabilir? Yerleşkeyi boşaltın diyenler; nereye taşınılacağını bile söyleyememektedir. Türkiye'nin en eski herbaryumlarından birisi olan Araştırma Herbaryumunu, basım ünitesini, laboratuvarları, kitaplıkları, Ormancılık Müzesi' ni, yılların emeğiyle oluşturulmuş ağaçlandırma alanını ve tescil edilmiş 3 adet anıt ağacı gözden çıkaranlar; bu sorumluluğun altından nasıl kalkacak, **meslektaşlarının ve halkın yüzüne nasıl bakacak?**

Şeffaf olacağız, sivil toplumun görüşlerini alacağız söyleminin açılımı buymuş meğer. "Devlet ormancılığından millet ormancılığına geçiyoruz" söylemi ise; yılların emeği, alınteri, toplumun ortak varlığı olan değerleri dağıtmak anlamına geliyormuş. 1937'de devlet orman işletmeciliğine geçişte ilk olarak kurulan **Karabük Orman İşletmesi** alınının TOKİ'ye devri ile başlatılan süreç; günümüzde OGM'yi "arsa ofisi" konumuna getirmiş bulunmaktadır. OGM yerleşkesinin ardından İstanbul Bölge Müdürlüğü yerleşkesinin de TOKİ'ye verildiği duyumu alınmıştır. Maden kanunu, Turizmi Teşvik Kanunu, Yenilenebilir Enerji Kanunu ve 2B düzenlemeleriyle; ormanlar arsa ve kaynak olarak görülerek sermayeye sunulmuştur. Gidişata bakılırsa; bütün varlıklara göz dikilmiş, ormancılık gözden çıkarılmıştır.

Deyim yerindeyse bozkır yeşertilerek Başkent Ankara'nın en önemli yeşil alanlarından birisi durumuna getirilen Gazi Yerleşkesi, Başkent halkı ve ormancı çalışanlar hiçe sayılarak yok edilemez. Yok edilmesine seyirci kalamaz, kalmayacağız.

18.8.2011

***Not:** Bu yazı yazıldıktan sonra bilgi için basına ve meslektaşlarımıza gönderilmiştir. Meslektaşım H. Gürel Demirel ile birlikte 25 ağustos 2011 tarihinde Orman Genel Müdürünü ziyaret ettik. Kendisine; Gazi Yerleşkesinin verildiği/verileceği konusunda çeşitli söylentiler bulunduğunu, meslektaşlarımızın ve ormancı çalışanların bu durumdan rahatsızlık duyup tepki gösterdiklerini bu nedenle; kendisinden bilgi edinmek istediğimizi söyledik. Kendisi bize; Yerleşkenin 2007 yılında Başbakanlık'a verildiğini, yapabilecekleri bir şey olmadığını, hiç değilse Söğütözü Mesire Yeri'nde tesis yaptırmaya çalıştıklarını açıkladı. Orman mühendisi olarak istifa etmeyi düşünüp düşünmediği sorulunca ise; etmeyeceğini bildirmiştir. Taşınma konusunda ise; şimdilik nereye taşınılacağını kesinleşmediği bilgisi alınmıştır.*

Yorum Size Ait

1 Kasım 2007 tarihli 26687 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2007/78 sayılı Ağaçlandırma Seferberliği Genelgesi sonrasında hazırlanan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği eylem planıyla 5 yılda (2008-2012) 2.300.000 ha alanın ağaçlandırılması ve ıslah edilmesi hedeflenmiştir.

Bu eylem planında orman teşkilatının yapacağı çalışmalar; 116.000 ha. ağaçlandırma, 327.000 ha. erozyon kontrolü, 1.683.000 ha. rehabilitasyon ve 38.000 ha. mer’a ıslahıdır.

Geçenlerde OGM Gazi Yerleşkesi ana girişindeki büyük panoda aşağıdaki resimler vardı.

Resimde: “CUMHURİYET TARİHİMİZİN EN BÜYÜK AĞAÇLANDIRMASINI GERÇEKLEŞTİRİYORUZ. Son 3 yılda 1,5 milyon hektar alanı ağaçlandırdık ve 820 milyon fidanı toprakla buluşturduk” şeklinde de açıklamalar vardı.

Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü’nün tamim ve genelgesine göre 1 ha. ağaçlandırma alanına ortalama 2000-2200 fidan dikilmesi gerekmektedir. Yerli karakavak plantasyonlarında bile hektara 1000 fidandan 1,5 milyon ha. ağaçlandırma alanına 1,5 milyar fidan dikilebilir.

Aklımıza acaba bizim bilemediğimiz hektarda 540 adet fidan dikilen yeni bir ağaçlandırma metodu mu geliştirildi veya böyle bir ağaç türü ile çalışma mı yapılıyor diye düşünüyoruz.

Şimdi denilecek ki rehabilitasyon çalışması yapılıyor. O zaman 1,5 milyon hektarı ağaçlandırdık demeyin, 1,5 milyon hektar rehabilitasyon yaptık deyin. Çünkü ağaçlandırma; fidan dikimiyle yeniden ORMAN KURMA’dır. Rehabilitasyon ise zaten var olan bir yapıyı,olguyu, varlığı iyileştirmedir.

Cumhuriyet tarihimizdeki en büyük ağaçlandırma 1985-1986 yıllarında yapılmıştır ki o zaman bile 150.000 hektar civarında kalınmıştır.

Resimlerde gösterilen/yazılan rakamlar tamamen kamuoyunu yanıltmanın yanı sıra geçmişte AGM çalışmalarına gönülden hizmet veren meslektaşlarımıza saygısızlıktır.

Meslektaşlarımız da bu durumu değerlendireceklerdir...

HÜSEYİN ÇETİN
TOD Genel Sekreteri

Ormancılık Tarihinden -5-

Ahmet DEMİRTAŞ

Orman Mühendisi,
Kırsal Çevre ve TOD üyesi
e-posta: porsugum@yahoo.com

Fotoğraf: Anonim

Orman ve Av Dergisi'ni dikkatle okuyanlar biliyor ama tümünü okuyamamış olanlar için açıklama yapmakta yarar var. Bu başlıkla yazdığımız yazılarda; ormancılık tarihi açısından önemli sayılabilecek olan ve geçmiş dönemde alınmış olan kararları, yapılmış olan hukuksal düzenlemeleri, gazete ve dergi haberlerini anımsatarak kısa değerlendirmelerde bulunmaya çalışmıştık. 12 Haziran 2011 seçimlerinden sonra kurulan hükümet bakanlıkların yapısında, adlarında değişiklikler yaptı. Çevre ve Orman Bakanlığı, seçimden önce Çevre Orman ve Şehircilik Bakanlığı, seçimden sonra kurulan hükümette ise Orman ve Su İşleri Bakanlığı olarak yeniden oluşturuldu. Gelişmeleri ve bu güne gelirken yaşanan süreci anımsayalım.

12 Eylül'den sonra kurulan Özal hükümetleri kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini kullanarak sık sık kararnameler çıkarma yolunu seçmişti. Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan bu kararnamelerin; Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yasama görevini yapmaya engel olduğu, meclisi devre dışı bıraktığı vb. sakıncalar; o yıllarda çeşitli çevrelerin paylaştığı görüşlerdi.

Yürürlüğe konuluş olan kararnamelerin aylar hatta yıllar sonra mecliste görüşülmesinin sakıncalarını anlatamaya gerek yok. Bu yüzden kanun hükmünde kararname (KHK) çıkarılması terk edilmişti. AKP hükümeti 6.4.2011 tarih 6223 Sayılı Yeki Kanunu ile yeniden KHK dönemini başlattı. İlk uygulamayı da 3.6.2011 tarih ve 636 Sayılı kararname ile; Çevre ve Orman Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığını kaldırıp yerine Çevre Orman ve Şehircilik Bakanlığı kurarak başlattı. 31 gün sonra 636 Sayılı KHK yürürlükten kaldırıldı; 4.7.2011 tarihinde 644 ve 645 Sayılı KHK çıkarılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Orman ve Su Bakanlığı kuruldu. Çevre Orman ve Şehircilik Bakanlığı'nın neden kurulduğu, bir aylık sürede ne gibi olumsuzluklar görüldüğünü kimse açıklamadı ve kamuoyu bilemedi. "Biz sivil toplum örgütlerine danışacağız" söyleminin tam tersine kimseye bilgi verme gereği bile duymadılar.

Bakanlık konusu açılınca geçmiş dönemlerde yaşanmış bazı olayları anımsamak yerinde olur. Bunlara kısaca değinelim. Ormancılık meslek örgütleri ve ormancı meslektaşlarımızın önemli bir bölümü 1969'dan önceki yıllarda orman bakanlığı kurulması istemini hep dile getirmişlerdir. Bu istem neredeyse bir özleme dönüşmüştür. 1960 askeri darbesinden sonra kurulan hükümet, bütçe görüşmelerinin bitmesinden sonra orman bakanlığı kurulabilir biçiminde bir beklenti yaratmış olmalı ki; ormancılık meslek örgütleri bütçe görüşmelerini yakından izlemiştir. Bütçe görüşmelerinde Tarım Bakanlığı'nın bütçesinde ormancılığa yer vermediği ve ormancılığa ilişkin olarak mecliste sorulan soruları geçiştirdiği gerekçesiyle meslek örgütleri tepki gösterirler. Üstelik Tarım Bakanlığı ve Orman Bakanlığı kurulacak diye söz verildiği anımsatılarak; Tarım Bakanı Osman Tosun'a telgraf çekilerek istifa etmesi istenir. Türkiye Ormancılar Cemiyeti ve TMMOB Orman Mühendisleri Odası ayrı ayrı telgraf çekerek Bakan Osman Tosun'u istifaya çağırır. Orman ve av Dergisi bu haberi "Türkiye Ormancılar Cemiyeti Tarım Bakanını İstifaya Davet Etti" biçiminde duyurur, metni de yayınlar (Anonim, 1961)

bakanlık kurulması konusundaki örgütlerin kararlılığı ve cesaretleri son derece önemlidir.

Bundan önceki hükümet döneminde kurulan “Çevre ve Orman Bakanlığı” ormancılık meslek örgütlerince olumlu karşılanmıştı. Ama yaşanan süreç bunun olumlu değil olumsuz olduğunu gösterdi. Maden kanunu, Turizmi Teşvik Kanunu, Yenilenebilir Enerji Kanunu, Orman Kanunu’nda yapılan değişikliklerle ormanlar; maden, turizm, ulaşım, enerji, haberleşme, atık su, katı atık bertaraf tesisi ve petrol yatırımları için öncelikli alanlar olarak seçildi. Amenajman Yönetmeliği, İzin Yönetmeliği, 2A Yönetmeliği gibi yönetmelik değişiklikleriyle ormanın ve ormancılığın özelleştirilmesine ve talanına hukuksal dayanaklar oluşturuldu. Sayılan bu etkinliklerin yanında orman değersiz ve önemsiz bir varlık olarak görüldü. **“Yeter ki para getirsin”** yaklaşımının bir sonucu olarak ve deyim yerindeyse; “ormanlar feda edildi”. Sermaye için her şeyi yaparız anlayışının sonu nereye varacak göreceğiz. İlgililerin açıklamalarına göre yalnızca Turizmi Teşvik Kanunu ile beş yüz bin hektar orman sermayenin turistik tesisleri için feda edilmiştir.

Özetlemeye çalıştığımız bu yaklaşımı gözü kara biçimde uygulamayı sürdürecektikten sonra, bu anlayıştaki kadroları iş başında tuttuktan sonra; Orman Bakanlığı kurulmasının veya adının şu ya da bu biçimde yazılmasının fazla bir önemi olmasa gerekir. Yılların emeği ve özverisiyle yoktan var edilen Gazi Yerleşkesi de gözden çıkarılarak bir çırpıda el değiştiriyor. Duyumlara göre yakın zamanda boşaltılması istenmiş. **1.Derece Doğal Sit** kapsamında olan yerleşke için önce imar planı yaptırıldı. Ardından alan **3.Derece Sit** kapsamına alındı. Böylece yapılaşma için engeller ortandan kaldırılmış oldu. **Kim için ve neyin karşılığında? Bunu yapanların tarihe ve ormancılık kamuoyuna hesap verecekleri gün gibi ortada. Binlerce ormancının yarım asrı aşkın sürede oluşturduğu bu yeşil adayı; kimsenin haberi olmadan bir yerlere devretmesi kabul edilemez. Bu durum ancak; kafasını ve ruhunu sermayenin çıkarına, özelleştirmeye teslim edenlerin çılgınlığı diye tanımlanabilir.** Elden giden ve yok edilecek olan yalnızca Gazi Yerleşkesi değil; basımevi, laboratuvar, kitaplık, herbaryum, ağaçlar vb birikimlerdir.

645 Sayılı KHK ile kurulan Orman ve Su İşleri Bakanlığı konusunda iyimser olmamız için yeterli neden bulunmamaktadır. Ama kötümser olmamıza yol açan haklı birçok neden vardır. Bunlardan bazılarını belirteceğim.

i) AKP iktidarları çeşitli platformlarda sürekli olarak; “Sivil toplum örgütlerinin (STK) düşüncelerine önem vereceğiz, her konuda onların görüşünü alacağız” söylemini yineledi. Bu güne değin hukuksal düzenlemelerin hazırlığında ve uygulamaya konulan çalışmaların öncesinde STK’lara ve meslek örgütlerine danışmak şöyle dursun haber bile verilmemiştir. Kısaca Orman ve Su İşleri Bakanlığı kurulması sürecinde yaşandığı üzere, söylenenlerin tersi yapılmıştır.

ii) Ormanlar ve ormancılık konusunda yapılan hukuksal düzenlemeler ve alınan kararlarda; ormanın ekosistem olduğu göz önünde bulundurulmadığından, ormancı çalışanların ve halkın yararı yerine sermayenin istemleri yeğlendiğinden; iyimser olamıyoruz.

iii) Çölleşme ve Erozyonla Mücadele konusunda genel müdürlük kurulmuşken, bir de OGM içinde daire başkanlığı oluşturulmasının sakıncalarını görmemek olanaksız.

iv) 3234 Sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile 2. Maddesinin f) Bendi şu şekilde değiştirilmiştir. “ Gerçek ve tüzel kişilerin özel ağaçlandırma, imar-ihya, erozyon kontrolü çalışmaları ile fidanlık tesis etmesi, işletmesi ve pazarlanmasını desteklemek” Ağaçlandırma gerekçesiyle ormanların özelleştirilmesi yaygınlaştırılırken, gereksinmemiz kalmadı diyerek 39 fidanlık kapatılırken, özel orman sahiplerinin ve fidanlıkların **işletmesini ve pazarlamasını desteklemek** kimlerin çıkarıdır **ve kamu yönetimi anlayışıyla nasıl bağdaştırılabilir?**

vi) Bundan önce iş başında olan kadroların, aynı anlayışla yöneteceği bakanlığın adı değişmiş olsa da izleyeceği politikanın değişmeyeceğini sanıyor ve ormancılığımız açısından iyimser olamıyoruz. Tarih her şeyi gösterecektir.

Doğa ve Kültür:

Dr. Cihan ERDÖNMEZ

İncir Ağacı Üzerine Çağrışimler

Fotoğraf: Güngör GENÇ

Bundan önce oturduğum evin bahçesinde iki koca incir ağacı vardı. Sıcak yaz günlerinde bu iki ağacın arasında kurduğum hamakta uzanıp hayaller kurmak adeta gençleştirici bir etkiye sahipti. Ne yazık ki o zamanlar bunun değerini tam olarak anlayamamış olmalıyım.

Geçenlerde çok sevdiğim bir dostumla bunun üzerine konuşuyorduk. Bana Necip Fazıl'ın "Bir Adam Yaratmak" adlı oyununu okuyup okumadığımı sordu. Okumamıştım.

Biraz da utanarak itiraf etmem gerekir ki, ben ve sanırım benim gibi pek çok kişi Necip Fazıl'a, özellikle Nazım Hikmet'le giriştiği polemikten dolayı olumsuz tavır aldık. Onun edebiyatçı kişiliğini göz ardı etmek gibi bir hatanın içine düştük.

Genellikle şiirleri ve oyunları, kısmen de öykü ve romanları ile tanınan Fazıl'ın şu dizelerini sizlerle paylaşmış olmak özür yerine geçer mi bilmem:

Beklenen

*Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar,
Ne de şeytan bir günahı,
Seni beklediğim kadar.*

*Geçti, istemem gelmeni,
Yokluğunda buldum seni;
Bırak vehmimde gölgeni,
Gelme artık neye yarar.*

1937 (Sonsuzluk Kervanı)

Fotoğraf: Güngör GENÇ

Necip Fazıl'ın edebiyatçı kişiliği hakkında detaylı bilgi almak için pek çok eser bulmak olanaklı.¹ Bu yazının amacı elbette farklı; İlk defa Muhsin Ertuğrul tarafından 1937-1938 döneminde İstanbul Şehir Tiyatrolarında sahnelenen² ve başrolünü yine Muhsin Ertuğrul'un oynadığı “Bir Adam Yaratmak”tan söz etmek istiyorum sizlere.

Oyun babasını evlerinin bahçesindeki incir ağacına asmış bir oyun yazarının (Husrev) etrafında dönüyor. Daha sekiz yaşındayken başından geçen bu travmatik olayın etkisinden kurtulamayan kahramanımız, kendisini ve yaşadıklarını kaleme aldığı oyunla tüm topluma aktarıyor adeta.

Necip Fazıl bu oyununda bir yandan felsefi boyutlar içeren tartışmaların içerisine girerken diğer yandan da insan ruhunun derinliklerine inmeye çalışıyor, dönemin koşulları ölçüsünde elbette. Okumak isteyenler için çok fazla ayrıntıya girmemeye özen göstererek, oyunun kadın-erkek ilişkileri açısından da önemli mesajlar içerdiğini ve toplumsal taşlama sınırlarına dayandığını hatırlatmakta yarar var.

Beni en çok düşündüren konu, Fazıl'ın koca bir oyunu neden bir incir ağacının çevresinde şekillendirmeyi tercih etmiş olduğu. Ve neden incir ağacı? Hele oyunun sonunda bütün bunları neden yaptığını soran annesine kahramanın (Husrev'in) verdiği, bence edebiyat tarihine damga vuracak nitelikteki unutulmaz yanıtı düşününce;

“Ne yapayım anne, (babasının kendisini astığı ağacı kast ederek) kestiniz incir ağacımı...”

Sanırım hepimiz incir ağacı ile kültürümüz arasında bir takım bağları rahatlıkla kurabiliriz. En azından yazıyı buraya kadar okumak konusunda dirayet gösteren hemen herkesin aklına “Ocağına incir ağacı dikmek” deyimini mutlaka gelmiştir.

Dendroloji derslerinde incir ağacı anlatılmış mıydı, doğrusu hatırlayamadım. Ancak yaşam deneyimlerim bana incirin ne kadar kanaatkar ve dayanıklı bir tür olduğunu göstermeye yetti. Özellikle bahçemizi düzenlemeye çalıştığımız sıralarda sağdan soldan çıkan incir köklerinin, bu ağacın yaşama tutunma azmi konusunda yeterince fikir verdiğini rahatlıkla söyleyebilirim. Her ne kadar olgunlaşan ve bizim uzanamadığımız meyvelerinin çimlere düşmesi ve temizlemesinin hayli zor olmasından dolayı söylenmelerim hala zihnimde yer ediyor olsa da, aynı meyvelerin yaz aylarında kuşların temel besin kaynağı olduğunu hatırladıkça, bu iki güzel ağacı bahçeye diken babama hayır duası etmenin unutulmaması gereken bir görev olduğunu düşünüyorum.

Sevgili dostum Sezgin (Özden) yazıyı hazırlamam için beni uyardığında, bu satırların büyük bir bölümü çoktan kafamda yazılmıştı. Kaderin cilvesi mi demeli bilemiyorum; tam da aynı günlerde bir başka dostumun önerisiyle güzel (tek başına güzel yetersiz kaldı; çok çok güzel, hatta harikulade) bir Türk filmi izleme şansını da yakaladım. İnsanı sınımsız saran, insan olduğu için umutlandıran ve yaşamdan mutluluk duyması için hala bazı nedenlerin var olduğu konusunda ikna eden bir film. İzledikten sonra DVD satışlarında en çok tercih edilenler listesinde başta olduğunu fark ettiğim bu filmin adı “İncir Reçeli”. Yalnızca rastlantı deyip geçiştirmeli mi bilmiyorum ama yoğun biçimde eski evimin bahçesindeki incir ağaçları arasında hamak kurup sallanmak istiyorum. Bir de hakkıyla yapılmış bir kavanoz incir reçeli bulursam...

1- Kenan Akyüz'ün kaleme aldığı “Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi” (İnkılap Yayınları) ve Hulusi Geçgel'in kaleme aldığı “Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı” (Anı Yayınları) bu kapsamda değerlendirilebilir.

2- Yanılmıyorsa 2000'li yıllarda yine İstanbul Şehir Tiyatroları tarafından sahnelenmiştir.

İstanbul'un Atlı Tramvayları

Atları sever misiniz? Sanırım sevmeyen yoktur. İnsanlığa en az beş bin yıldır hizmet eden bu muhteşem hayvanlar hakkında bilmediğimiz o kadar çok şey var ki.

Çocukluğumda, büyüdüğüm sokaklarda ayı oynatılırdı. Sonra doğru bir kararla yasaklandı. Şimdi ise anneler ve babalar çocuklarını hafta sonları götürdükleri piknik yerlerinde kaburgaları sayılan atlara bindirerek eğlendiriyorlar. Bir de at yarışı izlemek için hipodromlara doluşan kalabalıklar var. Horoz dövüştürmek yasak da at yarıştırmak neden serbest anlayabilmiş değilim. Üstelik yüce Atatürk adına düzenlenen Gazi Koşusu bile var.

Yine çocukluğumda izlediğim kovboy filmlerinde kovboylardan çok atları izlediğimi hatırlıyorum. Elbette Red Kit'in Düldül'ünü de unutmam olanaklı değil. Atların tarımda ve insan taşıma amacıyla kullanılması bir kenarda tutulursa, en yaygın yararlanma noktalarından birisinin de askeri alanlar olduğu rahatlıkla görülebilir. Tankçı bir asteğmen olarak askerliğimi yaparken tankçı sınıfına İngilizcede "cavalary" denildiğini ve bunun da aynı zamanda süvari, yani atlı asker anlamına geldiğini öğrendiğimde çok şaşırmıştım. Bu, günümüzün hırçın savaş araçları olan tankların bir anlamda eskiden atların gördüğü görevi yerine getirdiği anlamına geliyor.

Amerikan sinema endüstrisi bize posta arabaları yoluyla atların şehirlerarası insan taşımacılığında kullanıldığını öğretmişti. Fakat ne yazık ki, Avrupa ve Türk sinemasından böyle bir sahne hatırlamıyorum ki, şehir içi insan taşımacılığında atlı tramvayların kullanıldığı bir dönemin var olduğunu, elime yeni geçen bir kitap aracılığıyla öğrenme şansını yakaladım¹. Prof. Dr. Vahdettin Engin tarafından kaleme alınan ve İstanbul Ticaret Odası tarafından yayımlanan bu mükemmel eserin adı "İstanbul'un Atlı ve Elektrikli Tramvayları".

Sayfaları arasında rahatlıkla kaybolabileceğiniz nitelikteki bu eserin her bir bölümünde hayranlık ve şaşkınlık uyandırıcı yeni bir şeyler öğrenmeniz olağan bir durum. Beni en çok şaşırtan konuyu ise, okuma fırsatı bulamayanlar olacağı için, sizlerle paylaşmak istiyorum. Konu, atların ilk defa şehir içi toplu taşımacılığında kullanılması. Gelin gerisini eserden olduğu gibi alalım:

"Omnibüs atlar tarafından çekilen ve toplu taşımacılık amacıyla kullanılan büyük arabalara verilen isimdir. İlk omnibüs Fransa'nın *Nantes şehrinde 1825 yılında Stanislas Baudry isimli müteşebbis tarafından kullanılmıştır. Şehrin biraz dışında hamamı olan Baudry, müşterilerin gelmediğini görünce şehir merkezinden hamama kadar bedava omnibüs servisi koymuştur. Bu sistem işe yaramakla beraber giderek farklı bir boyut kazanmıştır. Omnibüs şehir merkezinden dolu kalkmakta ama hamamda aynı sayıda müşteri olmamaktadır. Yani müşteriler omnibüsü seyahat amaçlı kullanmakta ama hamama gitmemektedirler. Bunu fark eden Baudry, bu defa hamamı kapatıp Nantes şehrinde omnibüs seferleri düzenlemeye başlamıştır.*"

İlginç geldiyse ve daha fazlasını merak ediyorsanız bu eseri mutlaka edinmeli ve okumalısınız. Yalnızca Prof. Engin'in önsözüne olduğu gibi almayı tercih ettiği Atilla İlhan'ın tramvaylar üzerine yazısını okumak için bile. Hele üçüncü köprü meraklılarının böylesine çoğaldığı bir dönemde...

1- Bu arada, Türk edebiyatının köşe taşlarından biri olan Recaizade Mahmut Ekrem'in "Araba Sevdası" adlı romanının temasının gerçekten de araba sevdası olduğunu; ancak bunun bir at arabası olduğunu hatırlamak da yarar var.

KARTOPLARI (*Viburnum* L.)

Hazin Cemal GÜLTEKİN

Viburnum opulus

Kartopları *Caprifoliaceae* (Taşkırangiller) ailesine ait, herdem yeşil, yarı herdem yeşil ya da yaprağını döken çalı ya da küçük ağaçları kapsayan önemli bir cinstir. Yaklaşık 150 türü Asya, Avrupa, Kuzey Afrika ve Orta Amerika'da doğal olarak yetişir. Ülkemizde 4 türü: *Viburnum opulus*, *Viburnum orientale*, *Viburnum lantana*, *Viburnum tinus* doğal olarak bulunur, bunun yanında *Viburnum plicatum*, *Viburnum rhytidophyllum*, *Viburnum davidii*, *Viburnum lucidum*, *Viburnum carlesii* gibi birçok takson ve onların kültür çeşidine park ve bahçelerde sıkça rastlanır. Birçoğu güzel görünümlü ve kokulu çiçeklere sahiptirler. Bunun yanında meyveleri, yaprakları ve yaprağını döken çeşitlerin sonbahar renklenmeleri ilgi çekicidir. Bazı türlerinin meyveleri tıbbi amaçla kullanıldığı gibi yabani yaşam için de önemlidir.

Viburnum lantana

Viburnum opulus (Kartopu, Giloburu): 4-5 m. boyunda, kışın yaprağını döken kalın dallı bir çalıdır. Şemsiye gibi kurullar halinde bulunan kirli-beyaz renkli çiçekler Mayıs-Haziran aylarında açar. Uzun sapların ucunda parlak kırmızı renkli meyveler salkım şeklindedir. Meyvelerinden Kayseri yöresinde “Giloburu” adı verilen şifalı bir şurup yapılır. Yaprak ve kabukları da şifa amaçla kullanılır. Türkiye’de yaygın olarak Sakarya, Kocaeli, Bursa, Ankara, Kayseri, Erzincan ve tüm Karadeniz Bölgesinde 10-1500 m. yükseltiler arasında doğal olarak bulunur. Eksi 30 derece sıcaklığa kadar dayanabilir. Önemli kültür çeşitleri *Viburnum opulus* “Roseum”, *Viburnum opulus* “Compactum”, *Viburnum opulus* “Nanum” şeklindedir. Park bahçeler dışında sosyal ormancılık ve kırsal peyzaj açısından önemli bir türdür. Ağaçlandırma çalışmalarında nispeten nemli alanlara ve dere kenarlarına dikilmesinde yarar vardır.

Viburnum lantana (Germişek, Tüylü kartopu): 5 metreye kadar boylanabilen, kışın yaprağını döken bir çalıdır. Şemsiye gibi kurullar halinde bulunan beyaz renkli çiçekler Mayıs-Haziran

aylarında açar. Önce kırmızı sonra parlak siyah renk alan meyveler sonbaharda olgunlaşır. Kayalık yamaçlarda, çalılıklar arasında, orman üst sınırında, kurakçıl yerlerde, özellikle kalker topraklar üzerinde sık görülür. Türkiye’nin hemen her tarafında ormanlık alanlarda, hatta orman dışı sahalarda ve İç ve Doğu Anadolu’da 1000-2500 m. yükseltiler arasında bulunur. Ana türden başka birçok kültür çeşidi vardır. Eksi 30-35 derece sıcaklığa dayanabilir.

Viburnum tinus (Defne yapraklı kartopu): 3 metreye kadar boylanabilen sık dallı, toparlak yapılı, herdem yeşil bir çalıdır. Yapraklar sivri uçlu yumurta biçiminde, üst yüzü parlak koyu yeşil, alt yüzü ise açık yeşildir. Kasımdan Nisana kadar açan güzel kokulu, dik demetler şeklindeki beyaz renkli çiçeklerin taç yapraklarının dışı pembe renklidir. Yaz sonu-sonbaharda olgunlaşan yumurta biçimindeki meyveler koyu mavidir. Vatanı Güney Avrupa’nın Akdeniz kıyılarıdır. Türkiye’de en fazla Dilek Yarımadasında doğal olarak bulunur. Sert donlardan kaçınır en fazla eksi 10 derece sıcaklığa dayanabilir. Fazla toprak seçiciliği yoktur. Park ve bahçelerde yalnız, çit bitkisi veya öbekler halinde kullanılabilir.

Viburnum orientale: Vatanı Kafkasya ve Kuzey Anadolu olan bu tür 2 metreye kadar boylanabilen küçük bir çalıdır. Yapraklar yuvarlakça üç lopludur. Haziranda açan uzun saplı beyaz renkli çiçekler, şemsiye gibi salkım halindedir. Sonbaharda olgunlaşan meyve koyu kırmızı, sonraları siyaha yakın bir renk alır. 500-2000 m. yükseltiler arasında kayın ve doruk ormanlarında ve onların açıklıklarında yetişir. Eksi 25-30 derece soğuğa dayanabilir.

Viburnum rhytidophyllum

***Viburnum plicatum*:** 3. metreye kadar boylanabilen yuvarlak yapılı, yaprağını döken bir çalıdır. Mayıs'ta açan krem-beyaz renkli çiçekleri ve sonbahar yaprak renklemeleri ile ilgi çekici bir türdür. Yalnız ya da öbekler halinde kullanılabilir. Eksi 30 derece sıcaklığa kadar dayanabilir. Çeşitli toprak tiplerinde yetişebilir.

***Viburnum rhytidophyllum*:** 2-3 m. boylanabilen, dik yapılı bir çalıdır. Mızraksı ve oldukça uzun yapraklar buruşuk görümlü ve arkası mavi-yeşil renklidir. Mayıs'ta açan çiçekler krem-beyaz renklidir. Eylül ayında olgunlaşan meyveler canlı kırmızı renklidir ve uzun süre üzerinde kalır. Arsız bir çalıdır ve soğuğa, hava lirliliğine oldukça dayanıklıdır. Eksi 30 derece soğuğa dayanabilir. Yalnız ve öbekler halinde kullanılır.

***Viburnum davidii*:** 1 m. boylanabilen, yuvarlak yapılı bir çalıdır. Yaprakları oval, uzun, parlak koyu yeşil renklidir. Pembe renkli çiçekler nisan-Mayıs

aylarında açar. Kışın da üzerinde kalan meyveler mavi renklidir. Arsız bir bitkidir ve öbekler halinde ya da bordürlerde kullanılır. Eksi 20 derece soğuğa dayanabilir.

***Viburnum lucidum*:** 2-3 m. boylanabilen, yuvarlak yapılı herdem yeşil bir çalıdır. Yaprakları parlak, çok büyük ve serttir. Budamaya çok dayanıklı bir türdür. Bahçe çitlerinde kullanıldığı gibi yalnız ve öbekler halinde de kullanılabilir. En fazla eksi 10 dereceye dayanabilir.

Viburnum plicatum

Viburnum carlesii: 1,5 m. boylanabilen yuvarlak yapılı, yaprağını döken bir çalıdır. Önceleri Gri-yeşil olan yaprakları sonbaharda kızarır. Mayıs-haziranda açan güzel kokulu içekler önce pembe renkli olup, sonra beyaz bir renk alır. Yalnız ve öbekler halinde kullanılır. Önemli bir toprak tercihi yoktur. En fazla eksi 15 derece soğuğa dayanabilir.

Üretim yöntemleri:

Viburnum opulus "Roseum" gibi steril olmayan türler tohumdan üretilebilir. Steril türlerin ve kültür çeşitlerinin üretimi daha çok çelikle yapılır. Tohumdan üretimde tohumlar uzun süreli en az 3 ay gibi soğuklama gereksinmesine sahiptirler. *Viburnum opulus* gibi bazı türlerde soğuklamadan önce 2 ay gibi sıcak nemli katlama uygulaması

yararlıdır. Tohumlar toplanır toplanmaz meyve etleri iyice temizlenir ve hiç bekletilmeden gerekli katlama uygulaması yapılır ve erkenden ekilir. Yapracağını döken türlerin en kolay üretim yöntemi kışın yapılan sert çelikler ve Haziran-Temmuz döneminde yapılan yumuşak çeliklerdir. Herdem yeşil türler ise, yumuşak çelik, erken güz dönemi çeliği (yarı odunsu) ile üretilebilir. Çelikler 8 000-10 000 ppm IBA ile işlem görürse köklenme oranı daha yüksek ve süresi kısa olur. Köklendirme ortamı iki ölçek dişli dere kumu ve 1 ölçek köklendirme turbasıdır.

Viburnum opulus

ÇIVGIN

Phylloscopus collybita

(Vieillot, 1817)

Yrd. Doç. Dr. Nuri Kaan ÖZKAZANÇ

SİSTEMATİKTEKİ YERİ:

Takım: Passeriformes (Ötücü kuşlar)

Familya: Sylviidae (Ötleğengiller)

Tür : *Phylloscopus collybita* (Vieillot, 1817)
(Çıvgın)

İng : Chiffchaff

Alm : Zilpzalp

Frn : Pouillot veloce

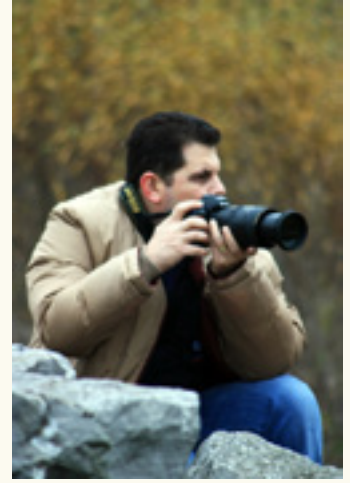
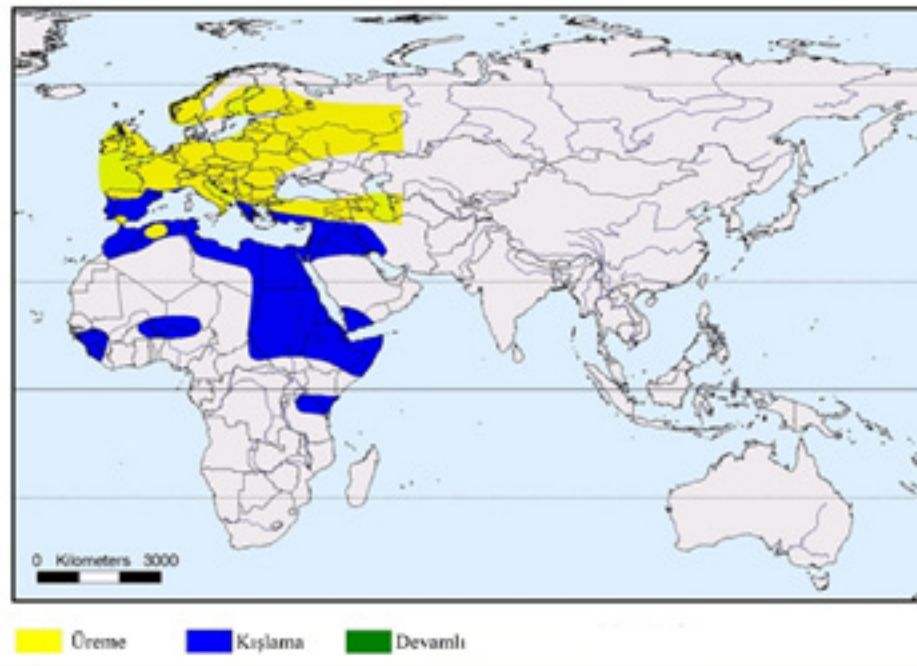
Statüsü:

IUCN kırmızı listesinde LC (düşük risk) statüsünde olan bir türdür.

Morfolojisi:

Boyları 10–12 cm olup, kanat uzunlukları erkekte 5,6–6,3 cm, dişide ise 5,2–5,9 cm'dir. Erkekler 7–8 gr, dişiler ise 6–7 gr ağırlıktadır. Genel görünümü ile küçük ve yuvarlak başlı, küçük gagalı ve ince bacaklıdır. Sırt kısımları gri yeşil, az çok kahverengimsi ya da soluk yeşil kahverengi, karın tarafı çok açık gri yeşil ya da kirli beyaza yakın renklerde. Göğüsteki tüylerin kenarları sarı, karsak ve vücudun yan kısımları biraz kahve tonlarındadır. Göz etrafında ince ve beyaz bir göz halkası vardır. Sarımsı renkte az belirgin bir kaş çizgisi ile silik bir sürmesi bulunmaktadır. Kanat uçuş tüyleri vücudun diğer kısımlarına göre daha koyu renktedir. Birinci uçuş tüyü kanat örtü tüylerinden uzun olmasına rağmen, 3, 4 ve 5. uçuş tüyleri aynı büyüklükte ve her birinin dış vesikulumlarında daralmalar görülmektedir. Kuyruk tünek durumunda genellikle aşağı doğru inik durur. Ayaklar koyu renkte genellikle siyah ya da kahverengidir. Genç bireylerin alt kısımları daha sarı, kaş daha belirgindir.

Yumurtaları beyaz-krem renkte, üstleri ufak kırmızı, mor, siyahımsı benekli, 13–17,7x10,5–13,7 mm boyutlarındadır.

Tüm fotoğraflar Yrd. Doç. Dr. Nuri Kaan ÖZAKZANÇ tarafından çekilmiştir.

Çıvgınlar yakın akrabası olan söğüt bülbülüne çok benzer ve sıklıkla bu tür ile karıştırılır. Ancak çıvgın söğüt bülbülüne göre daha az sarı renklerde, kısa kaşlı ve en ayırt edici olarak koyu siyah ya da kahverengi ayaklıdır. Ayrıca çıvgınlar ağaçların tepe kısımlarında bulunmaya meyilli iken, söğüt bülbülleri daha alt kısımları sever. Bu iki türün ayrımında çok önemli bir kriter de ötüşlerindedir. Çıvgın İngilizce ismini de aldığı chiff-chaff ya da zilp zap şeklinde öter iken, söğüt bülbülü oldukça melodik pasajlar halinde öter.

Yayılışı:

Kuzey ve ılıman Asya ve Avrupa boyunca ormanlık alanlarda üreyen oldukça yaygın ve iyi bilinen göçmen bir kuş türüdür. Kanarya Adaları, Avrupa'nın büyük bir kısmı, Anadolu, Kafkasya, Elburuz dağları, Hazar Denizi, Güney Türkistan dağları, Batı Sibirya, Kuzeybatı Moğolistan, Baykal Gölüne kadar olan yerlerde bulunur. Norveç'in kuzeyinde 67° enlemine kadar, güneydoğu Avrupa'da ve Makedonya'da yayılış yapan 6 farklı ırkı bulunmaktadır.

Yurdumuzda oldukça yaygın olan çıvgın Trakya, Marmara, Kuzey Ege ve Batı Karadeniz bölgeleri ile Orta Anadolu'nun kuzey ve kuzey batısında yerli kuş türü, Orta ve Doğu Karadeniz bölgelerinde yaz göçmeni, Güney, Güneybatı ve

Güneydoğu Anadolu'da ise kış göçmeni olarak bulunur.

Göçmen bir tür olmasına rağmen, Güney Avrupa'da ve Balkanlar'da yaşayan bireyler yerli, Orta ve Doğu Avrupa'da, Kuzey Rusya, Kafkasya, Kuzey İran'dan Güney Moğolistan'a kadar olan bölgedekiler ise yaz göçmeni olarak yaşamaktadır. Göçmen olanlar kışı Güney ve Batı Avrupa'da, Akdeniz ülkelerinde, Kuzey ve Orta Afrika ile Güneybatı Asya'da geçirirler.

Kışlama bölgelerinden üreme bölgelerine gelen ilk ötücü kuşlardan birisi olduğu gibi aynı zamanda üreme bölgelerinden kışlama bölgelerine göç eden en son kuşlar arasında da yer almaktadır.

Yaşam Alanları:

Geniş bir yaşam alanına sahip olan çıvgın, esas olarak yaprağını döken ve iğne yapraklı ya da karışık ormanları sever. Orman sınırının üst noktasındaki dağ yükseltilerinden şehir içindeki park ve bahçelere kadar birçok farklı alanda bulunur. Seyrek ağaçlık ve çalılık alanlarda türün sıklıkla görülebileceği yerlerdendir. Göç mevsiminde ağaçların az olduğu yerlerde ve fundalıklarda da türe rastlamak mümkündür.

Üreme zamanında etrafta boylu ağaçların bulunduğu, açık ormanlık alanları ve

yuvalanabilmek için sık çalılık alanları tercih ederler. Üreme alanında alt vejetasyonda çayır, eğrelti otları ve ısırgan gibi bitkilerin olması tercih edilir. Üreme alanlarına çok bağlı olan bu tür yakın yerdeki daha uygun üreme alanları olsa dahi bu dönemde o alanlara gitmez.

Kış mevsiminde daha çok çalılıkların bulunduğu alanları tercih ederler ve ağaçlara bağımlı kalmazlar. Özellikle sulak alan kenarlarındaki çalılıklar en uygun yaşam alanlarını oluşturur.

Besinleri:

Ergin böcekler, bunların larvalar ve yumurtaları, örümcekler ve sinekler ile beslenen böcekçil bir kuş türüdür. Avlarını uçarken ya da bitkilerin dal ya da yaprakları üzerinde gezinirken yakalarlar. Böcekler dışında diğer birçok omurgasız hayvanı da yakalayarak yiyebilmektedir.

Oldukça önemli bir böcekçil tür olan çıvgın bir günde kendi ağırlığını yaklaşık olarak 1/3'ü kadar böceği yiyebilmektedir. Böcekler ile beslenmesi sonbaharın sonuna kadar devam etmektedir. Özellikle Kasım-Aralık ayına kadar üreme bölgesinde kaldıklarında beslenmek için ağaç kabuklarını kopartarak bunların altlarında gizlenen böcek larva ve yumurtalarını yerler.

Besin eksikliğinin olduğu dönemlerde meyve taneleri ve çiçek nektarları ile beslendikleri gözlenmiştir.

Biyolojisi:

Erkek bireyler dişilerden yaklaşık olarak 2-3 hafta önce üreme alanlarına gelirler ve alanlarını belirledikten sonra dişileri çiftleşmeye çağırmak için ötmeye başlarlar. Eğer bir dişi çiftleşme çağrısına cevap verir ise erkek çıvgın kurun bir parçası olarak küçük kanat titremeleri ile bir kelebek gibi yumuşak uçuşlar yapar. Eşler bir araya geldikten sonra alana başka dişi çıvgının girmesine izin verilmez.

Dişi yuvayı sık çalıklar arasında, yere yakın kısımlara ya da yerdeki gizli alanlara yapar. Yuvalar kubbe şeklinde, üst kısımları kapalı 12,5 cm yükseklikte ve 11 cm çaptadır. Kuşlar

yuvaya yan kısımda bulunan bir delikten girer ve çıkarlar. Yuvanın dış kısmı ölü yapraklar, otlar gibi kaba bitkisel materyaller ile yapılırken iç kısmı yosun, hayvan kılları gibi ince ve yumuşak materyallerden yapılır. Erkekler yuva yapımına ve yavruların beslenmesine yardımcı olmaz, ancak yuvanın emniyeti ve düşmanlara karşı savunmasını erkek birey üstlenir. Erkeklerin genellikle ağaçların yüksek tepelerine çıkarak öttükleri gözlenebilir. Üreme sezonu boyunca çıvgın erkelerinin bölgelerini hassasiyetle korudukları gözlenmektedir. Yuva bölgesi merkez olmak üzere yaklaşık 20 m. çapındaki bir alanı kendi bölgesi olarak kabul eder ve bu alana diğer rakip erkeleri ya da farklı kuş türlerini sokmaz. Yuva yakınlarına doğal düşman türlerden birinin yaklaşması durumunda heyecanla ve korkusuzca saldırıya geçebilir. Ağaç tepelerindeki ötüşleri sadece dişileri cezp etmek için değil aynı zamanda alanlarını belirlemek ve korumak içinde yapılır. Çıvgınların ana üreme bölgelerinin etrafında bu bölgenin yaklaşık olarak 10 katı büyüklüğünde bir beslenme alanı bulunmaktadır. Üreme döneminin bitmesi ile bu alanlar tek edilir ve küçük gruplar halinde göçe geçilir.

Erkeğin davetini kabul eden dişi çiftleşmeden sonra yuvaya 2-8 (ortalama 6-7) yumurta bırakır. Yumurtaların bırakılması Mayıs ayı itibarı ile başlar ancak havaların soğuk olması durumunda bu iş ertelenebilir. Dişi her gün 1 yumurta bırakır. Yaklaşık olarak 13-14 günlük bir kuluçka süresinden sonra çıplak ve kör civcivler yumurtadan çıkar. Yeni çıkan yavrular tüylenene kadar dişi 13-15 gün boyunca yavru bakımını

İrkları:

Türkiye’de iki farklı ırkı bulunmaktadır.

Phylloscopus collybita collybita (Vieillot) (Türkiye’de kuluçkaya yatan ırk)

Phylloscopus collybita abietinus (Nilss.) (Göç esnasında Türkiye’den geçen ırk)

sürdürür. Yavru bakımına da karışmayan erkek ancak çok kötü koşullarda besin bulunmaması ya da dişinin yok olması (ölmesi) durumunda yavruların beslenmesine katkıda bulunur. Yeni çıkan yavruların tüylenmesinden sonra genç çıvgınlar 3–4 hafta boyunca yuvanın çevresinde kalarak anneleri ile beslenirler ve tünerler. Bu birliktelik ilk 14 günden sonra azalmaya başlar ve daha sonra yavrular tamamen anneden ayrılırlar. Genellikle 1 kuluçka dönemi olsa da güney ve ılıman bölgelerde bazen 2. kuluçka dönemi de görülebilmektedir.

Üreme dönemleri haricinde genellikle yalnız ya da küçük gruplar halinde yaşamaktadırlar. Günlük faaliyetlerinde beslenirken ağaç dalları arasında küçük uçuşlar ve atlamalar yaparlar. Bu esnada beslenmek için böcekleri yakalarlar. Oldukça iyi bir avcı olan bu türden böceklerin kaçması oldukça zordur.

Küçük bir ötücü kuş türü olduğu için kediler, gelincikler, yırtıcı kuşlar gibi birçok doğal düşmanı vardır. Bunun yanında türün sağlığını etkileyen birçok iç ve dış paraziti vardır. Ancak şu an için çıvgının dünya üzerindeki popülasyonu oldukça fazladır ve her hangi bir tehlike ile karşılaşması söz konusu değildir.

Kaynaklar:

Anon 2005 Türkiye Kuşları. Doğa Burda Dergi Yayıncılık. 135 s. İstanbul.

Ergene, S. (1945) Türkiye Kuşları. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Monografileri, Say:4, Kenan Matbaası, XX + 361s. + 104 Tablo İstanbul.

Hayman H., Hume R. (2005) Kuş Gözlemcisinin Cep Kitabı. Avrupa’nın Kuşları. Kuş Araştırmaları Deneği Yayınları. ISBN: 975-00270-0-0 Semih Ofset, Ankara (Çeviri:Beyser Semizoglu)

Kızıroğlu, İ. (1989) Türkiye Kuşları (Kıymızı Listede Olanlar ve Bulundukları Bölgeler) Orman Genel Müdürlüğü, Eğitim Daire Başkanlığı, Yayın ve Tanıtım Şube Müdürlüğü 314 s. Ankara

Likoff, L. E. (2007) Encyclopedia of Birds. International Master Publishing. ISBN 0-8160-5904-7 China.

Peterson, R., Mountfort. G., Hollom P.A.D. (1972) A Field Guide to the Birds of Britain and Europe. Printed in Great Britain Collins Clear-Type Press London and Glasgow. ISBN 0 00 212020 8

Turan, N. (1990) Türkiye’nin Av ve Yaban Hayvanları. Kuşlar 2. Kitap. Orman Genel Müdürlüğü, Eğitim Daire Başkanlığı, Yayın ve Tanıtım Şube Müdürlüğü 274 s. Ankara.

Türkiye’nin Anonim Kuşları: <http://www.trakus.org>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Chiffchaff>

<http://www.itsnature.org/air/birds-air/chiffchaff/>

<http://www.birdlife.org/datazone/speciesfactsheet.php?id=7702>

<http://www.garden-birds.co.uk/birds/chiffchaff.htm>

Denetim Raporu

Toplantı Tarihi : 22.07.2011

Toplantı No : 5

Denetleme Kurulu tüm üyelerin katılımı ile 22.07.2011 tarihinde 2011 yılı ilk altı aylık dönem için 5. toplantısına başlandı. 5253 sayılı Yasaya göre değiştirilen ve 25.12.2010 tarihindeki olağanüstü genel kurulda değişiklik yapılan ve Ankara Valiliği İl Dernekler Müdürlüğünün 18.04.2011 gün ve 2180 sayılı yazısıyla onaylanarak yürürlüğe giren “**Türkiye Ormancılar Derneği Tüzüğü**” ışığında incelemelere başlandı.

01.01.2011–30.06.2011 tarihleri arasındaki denetim ile ilgili olarak, Karar Defterleri, Faturalar, Üye Kayıt Defterleri, Evrak Kayıt Defteri, Demirbaş Defteri, İşletme Hesabı Defteri, Alındı Belgeleri Kayıt Defteri, Dernek Genel Sekreteri Hüseyin ÇETİN, Sayman Üye Kemal KAYA, TURSOS İktisadi İşletme Saymanı Ahmet AKER ve Sorumlu Serbest Muhasebeci Necmettin KELEŞ’in hazır bulunmasıyla denetlemeye başlandı.

1. KARAR DEFTERİ:

Türkiye Ormancılar Derneğinde kullanılmakta olan onaylı Karar Defterinde yapılan incelemelerde;

1.1.. Yönetim Kurulu toplantılarının Dernek Tüzüğüne uygun olarak yapılmış olduğu,

1.2.. 01.01.2011–30.06.2011 tarihleri arasında yapılan 16 oturumda 59 karar alındığı, Kararların deftere usulüne uygun olarak temiz ve okunaklı olarak kaydedildiği,

1.3.. 14.01.2011 tarih ve 63.2 sayılı Kararda; TOD Demirbaş Defterinde 21, 23, 24, 30, 32 ve 40’inci sırada kayıtlı olan eşyaların ekonomik ömürlerini doldurmuş olmalarından dolayı demirbaş kayıtlarından düşülmesine karar verildiği,

1.4.. 20.01.2011 tarih ve 64.2 sayılı Kararda; dernek çalışmaları ile ilgili görevlendirilen yönetim kurulu ve diğer üyelere hak etmeleri halinde 2011 yılı için 60 TL harcırah verilmesine, 64.5 sayılı Kararda; geleneksel yeşil gece kutlamasının 26 Mart 2011 tarihinde Bahçelievler Buz Pateni Salonunda yapılmasına karar verildiği,

1.5.. 04.02.2011 tarih ve 65.1 sayılı Kararda; 13-18 Mart 2011 tarihinde Antalya-Belek’te Ormancılığımızdaki Yasal Sorunlar ve Çözüm Önerileri konulu toplantı yapılmasına karar verildiği,

1.6.. 20.05.2011 tarih ve 73.3 sayılı Kararda; 21.05.2011 tarihinde derneğin toplantı salonunda üyelerle görüşme toplantısı yapılması ve sonrasında kokteyl verilmesine karar verildiği,

Diğer kararların Derneğe üye kabulü ve Dernek etkinlikleri, Lokal ve sosyal faaliyetlerin yürütülmesi ile ilgili muhtelif kararlar olduğu,

2.. ÜYE KAYIT DEFTERİ:

2.1.. 01.01.2011–30.06.2011 tarihleri arasında kaydedilen üye sayısı toplamının 57 kişi olduğu, üye kayıt defterinde üyelerin giriş ve 2011 yılı aidatlarının işlendiği, ayrıca ikamet ve çalışma adreslerinin de defterin ilgili hanelerine yazıldığı,

2.2.. 30.06.2011 tarihi itibarıyla toplam üye sayısının 1505 olduğu, 389 üyenin 2011 yılı, 78 üyenin 2010 ve 2011 yılı, 252 üyenin de 2009, 2010 ve 2011 yıllarına ait üyelik aidatlarını ödemediği, hiç borcu olmayan üye sayısının 508 kişi olduğu, üye aidatlarının tahsilatı hususunda Dernek Yönetimi ve Temsilciliklerin gerekli titizliği göstermeleri ve ödenmeyen aidatlarla ilgili olarak tüzük hükümleri gereğince davranılması gerektiği,

2.3.. Üye Kayıt Defterinin kayıtlarının düzenli olarak tutulduğu,

3.. DEMİRBAŞ KAYIT DEFTERİ:

3.1.. Dernek Merkezi ile Şube Merkezleri ve Temsilciliklerde bulunan Demirbaşların Dernek Merkezindeki Demirbaş Defterine en son Şubat 2010 tarihi itibarıyla 122 sıra numarası verilerek ayrı ayrı kaydedildiği, 2011 yılında demirbaş alımının yapılmadığı,

4.. EVRAK KAYIT DEFTERİ:

4.1.. 01.01.2011–30.06.2011 tarihleri arasında 71 evrakın geldiği, 79 evrakın gönderildiği,

4.2.. Evrak Kayıt Defterinin kayıtların düzenli olduğu,

5.. ALINDI BELGESİ KAYIT DEFTERİ:

5.1.. “Dernekler Yönetmeliği”nin Altıncı Bölüm Defterler ve Kayıtlar Bölümünde belirtilen defterlerden Alındı Belgeleri Kayıt Defterinin tasdiklerinin yapılmış ve kayıtların düzenli tutulmakta olduğu, Dernek Gelirleri Alındı Belgeleri ile ilgili olarak, 30.06.2011 tarihi itibarıyla;

- 002901 cilt No.lu 1 adet alındı belgesinin 11.12.2009 tarihinde Antalya Temsilcisi Akın MIZRAKLI,
- 003201 cilt No.lu 1 adet alındı belgesinin 03.04.2010 tarihinde Bursa Şube Temsilcisi Kemalettin GELDİ,
- 003851 cilt No.lu 1 adet alındı belgesinin 12.05.2011 tarihinde Dernek Müdürü Meftun TÜFEKÇİOĞLU,
- 003901 cilt No.lu 1 adet alındı belgesinin 25.05.2011 tarihinde İstanbul Temsilcisi Turhan BAYOĞLU'na teslim edildiği,

01.01.2011–30.06.2011 tarihleri arasında, 003601 cilt No.lu 1 adet alındı belgesinin İstanbul Temsilcisi Turhan BAYOĞLU, 003501, 003551, 003651, 003701, 003751 ve 003801 cilt No.lu 6 adet alındı belgesinin Meftun TÜFEKÇİOĞLU tarafından kullanarak Dernek Müdürlüğüne teslim ettiğinin görüldüğü,

Ayrıca Dernek Ambarında 30.06.2011 tarihi itibarıyla 003951-006951 Cilt No.lu 61 adet kullanılmamış Alındı Belgesinin mevcut olduğu ve çelik dolapta muhafaza edildiğinin görüldüğü,

Dernek Gelirleri Alındı Belgelerinin kontrolünde, belgelerin usulüne uygun olarak düzenlendiği ve kayıtların kasa defteri ile uyumlu olduğunun memnuniyetle görüldüğü, alındı belgelerinin bundan sonra da aynı titizlikle düzenlenmesine devam edilmesi gerektiği,

6.. BİLANÇO HESABI DEFTERİ:

6.1.. Bilanço Hesabı Defterinin yeminli Serbest Muhasebeci Necmettin KELEŞ tarafından tutulmakta olduğu,

7..TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ AYLIK GELİR VE GİDER HESAPLARI:**(01.01.2011 - 30.06.2011 Arası Gelir-Gider Durumu)****GELİRLER**

Hesap Kodu	Hesap Adı	Alacak Bakiyesi (TL)
600 02	Üyeler nakdi bağış ve Yardımları	41.369,00
600 03	Ortak Giderlere Katılım Payı(Yakıt Katkısı)	1.850,00
600 04	Kira Gelirleri (Duran KANTİK lokal kirası)	2.400,00
600 05	Diğer Gelirler (Yeşil gece-basılı yayın geliri)	2.010,00
679	Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	3.639,16
TOPLAM :		45.008,16

GİDERLER

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç Bakiyesi (TL)
770 1	İşçi ücret ve giderleri	15.823,55
770 3	Dışardan sağlanan fayda ve hizmet (Elektrik, su, ısınma, haberleşme vb)	36.807,57
770 4	Çeşitli giderler (Büro, yolluk, dergi, mahkeme, kira vb)	95.515,14
770 5	Vergi, Resim ve Harçlar	9.661,40
770 7	Şube ve Temsilcilik Harcamaları	19.669,86
TOPLAM :		177.477,52

GELİR-GİDER FARKI : - 132.469,36 TL,

Gelir-Gider farkı olan 132.469,36 TL'nin Türkiye Ormancılar Derneği İktisadi İşletmesi tarafından Türkiye Ormancılar Derneğine aktarıldığı,

Derneğin 30.06.2011 tarihi itibarıyla **Bankalarda; 11.958,37 TL, Kasada 509,32 TL** parasının bulunduğu,

8..TOD İKTİSADİ İŞLETMESİNİN (TURSOS) ÇALIŞMALARI:

8.1.. İktisadi İşletmede hizmetlerin, TOD Yönetim Kurulunun 21.07.2006 tarih ve 19.4 sayılı Kararı ile hazırlanıp 22.07.2006 tarihinde yürürlüğe giren "TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ BASIN-YAYIN DAĞITIM, AĞAÇLANDIRMA PROJE VE HER TÜRLÜ ORMANCILIK FAALİYETLERİ İLE TURİZM VE SOSYAL TESİSLER İŞLETMESİ YÖNETMELİĞİ" ne uygun yürütülmekte olduğu,

8.2.. İktisadi İşletme İcra Kurulunun, 01.01.2011 tarihi ile 30.06.2011 tarihleri arasında 05.01.2011, 04.02.2011 ve 02.03.2011 tarihlerinde 3 oturum yaparak 11 adet karar aldığı,

Alınmış olan kararların TOD İktisadi İşletmesinin faaliyetlerinin rutin iş ve işlemleri ile ilgili olduğu,

8.3.. TOD İktisadi İşletmesi Demirbaş Defterinin kayıtlarının düzenli olarak işlendiği, bir önceki denetleme raporunda belirtilen ve çalınmış olduğu tespit edilen Diz Üstü Bilgisayarın Demirbaş Defteri kayıtlarından düşülmesi belirtildiği halde düşülmediğinin görüldüğü, bu konuda yönetim kurulu kararı da alınmış olup, söz konusu Diz Üstü Bilgisayarın Demirbaş Defteri kayıtlarından düşülmesi gerektiği,

8.4.. TOD İktisadi İşletmesinin Evrak Kayıt Defteri,

8.4.1. 01.01.2011–30.06.2011 tarihleri arasında 337 evrakın geldiği, 21 evrakın gönderildiği,

8.4.2.. Evrak Kayıt Defterinin uygun işlenmekte olduğu,

8.5... TOD İKTİSADİ İŞLETME AYLIK GELİR VE GİDER HESAPLARI:

(01.01.2011 - 30.06.2011 Arası Gelir-Gider Durumu)

GELİRLER

Hesap Kodu	Hesap Adı	Alacak Bakiyesi (TL)
600 03	Üyelerin Rixos Konaklama Gelirleri	179.270,47
600 08	Kitap Satış Gelirleri	1.597,23
602 03	Kira Gelirleri (Dernek Binası)	75.966,07
602 04	Diğer Gelirler (Yeşil gece geliri)	508,47
679	Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	264,79
TOPLAM :		257.507,03

GİDERLER

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç Bakiyesi (TL)
740	Hizmet Üretim Maliyeti	146.858,88
740 3	Dışardan sağlanan fayda ve hizmet (Rixos Konaklama, Elektrik, su, aidat vb)	141.003,93
740 6	Amortisman ve Tükenme Payları	5.854,95
770	Genel Yönetim Giderleri	41.640,52
770 1	İşçi ücret ve Giderleri	16.988,76
770 3	Dışardan sağlanan fayda ve hizmet (Haberleşme, ulaşım, Muhasebeci Ücreti, vb)	7.513,72
770 4	Çeşitli Giderler	
770 5	Vergi Resim ve Harçlar	1.545,99
770 6	Amortisman ve Tükenme Payları	1.087,78
TOPLAM :		188.499,40

İlk 6 Aylık Dönem Karı : + 68.532,63 TL

İktisadi İşletmenin 30.06.2011 tarihi itibarıyla Bankalarda 22.124,32 TL, Kasada 16,12 TL parasının bulunduğu, 2011 yılı ilk 6 aylık net kârının; **68.532,63 TL** olduğu,

Görüş ve kanaati ile bu Denetleme Raporu tarafımızdan tanzim ve imza edilmiştir.

22.07.2011

DENETLEME KURULU

İsmail İKİLER

Aydın GERİŞ

Ömer KESKİN

Başkan

Üye

Üye

Kitaplıktan

Ormancılık İşletme Ekonomisi

Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR

Bartın, 2011-Bartın Üniversitesi Basımı

XII, 407 s.

Kaynaklar ve Dizin var

Ormancılık-İşletme Ekonomisi

ISBN 978-605-60882-3-0

Anahtar Kelimeler: İşletme ekonomisi, genel işletmecilik, ormancılık işletmesi, ormancılık işletmesinde ilkeler ve amaçlar, idare süresi, masraflar ve hasılat, üretim, pazarlama, faiz ve gelir hesapları, sermaye ve değerinin tayini, tazminat ve zarar hesapları, başarı ölçümü.

İsteme Adresi:

Bartın Üniversitesi

Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı

Tel: 0 378 2235291-92

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği
Tuna Caddesi No:5/8 Kızılay-ANKARA
Tel: 0312.433 84 13 Faks: 433 26 64

www.ormancilarderneği.org

Derneğimizin 2 ayda bir çıkan yayını
ORMAN ve AV Dergisi'ne
gönüllü abone olabilirsiniz.

Üye ödentilerinin ve dergi gönderim ücretinin yatırılacağı;

BANKA HESAP NUMARASI:
AKBANK KÜÇÜKESAT ŞUBESİ
HESAP NO: 66319
ŞUBE KODU: 101
IBAN: TR36 0004 6001 0188 8000 066319

veya

POSTA ÇEKİ HESABI: 279 358

2011 üye ödentisi: 30 TL.

Dergi gönderim ücreti (1 yıllık) : 30 TL.